

ÖVERSIKTSPLAN 2013

KRISTIANSTADS KOMMUN

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2013-03-12

Till Översiktsplan 2013 hör:

Denna planbeskrivning

Karta mark- och vatten användning

Utlåtande

Karta riksintressen

Karta planeringsförutsättningar

Gällande fördjupningar och tematiska tillägg till översiktsplanen

- Kristianstad växer - fördjupad översiktsplan för staden (KF 09-06-09)
- Vindbruksplan för Kristianstads kommun - tematiskt tillägg till översiktsplanen (KF 2011-09-13)

Kommunalt planeringsunderlag som omnämns i översiktsplanen

- Program för Ny bostadsbebyggelse nära Ravlunda skjutfält (BN 10-08-31)
- Fördel Yngsjö, Program för Yngsjö bys framtida utveckling. (KF 05-11-15)
- Program för bebyggelseutveckling utmed Furubodavägen, (BN 2011-02-22)
- Kustnära - Tätortsnära, förslag på utveckling för de kustnära grönyrtorna från Äspet till Furuboda, (BN 2011-04-26)

Översiktsplanen ersätter följande program

- Åhus 2024 (KF 03-12-03)
- Nästa Önnestad (KF 04-06-08)

Framtagande av Översiktsplan 2013

Antagande

Kommunfullmäktige

Styrgrupp

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Byggnadsnämndens presidium

Projektledande förvaltningar

Stadsbyggnadskontoret

Kommunledningskontoret

Samråd hölls december 2010 - mars 2011

Utställning hölls maj - juli 2012

Foto: Kristianstads kommuns bildarkiv. Samtliga motiv är från Kristianstads kommun.

Alla handlingar tillhörande Översiktsplan 2013 finns på www.kristianstad.se/op2013 samt på Stadsbyggnadskontoret.

Arbetet med översiktsplanen påbörjades i januari 2009 och avslutades i februari 2013.

FÖRORD

Välkomna att ta del av översiktsplanen för Kristianstads kommun! Åren som har gått har inneburit många samtal, möten och diskussioner om hur Kristianstads stad och landsbygd ska växa på ett balanserat sätt in i framtiden. En mängd intressanta synpunkter och idéer har kommit upp från enskilda medborgare, föreningar, företagare och andra myndigheter. Vi tackar för allt det engagemang som vi har mötts av! Den öppna dialogen har bäddat för en väl genomarbetad översiktsplan som Kommunfullmäktige nu har antagit.

Översiktsplanen ger det långsiktiga perspektivet för kommunens utveckling. Den är en arena för diskussion om kommunens framtid, en plattform för strategiska beslut men också ett verktyg som stöd för det dagliga arbetet i kommunen – från skolplanering till äldreomsorg. Översiktsplanen är långsiktig och ger stabilitet inför beslut om offentliga och privata investeringar. Översiktsplanen skall också vara ett levande dokument där nya vägval kan göras när verkligheten förändras. Mycket har hänt sedan den nu gällande översiktsplanen antogs 1990. Genom arbetet med denna översiktsplan har vi blickat framåt och skaffat oss en beredskap för de kommande årens utveckling.

Kristianstads kommun utvecklas på ett positivt sätt och har goda förutsättningar för att göra så även i framtiden. En stark och attraktiv stadskärna, många mindre tätorter med god tillgång till service, en tätortsnära landsbygd med unika boendekvaliteter. Kommunen har ett differentierat näringsliv med goda förutsättningar för tillväxt inom olika branscher. En utbyggd infrastruktur ger allt bättre möjligheter till ytterligare integration med övriga delar av Öresundsregionen, Blekinge och södra Småland. Kristianstads roll som en stark kärna och ett delregionalt centrum i Skåne innebär också ett särskilt ansvar för tillväxt och utveckling.

Här sätter vi de övergripande principerna för framtida utveckling av bebyggelse och markanvändning i Kristianstads kommun. Denna utveckling vill vi alla ska ske med framgång och det kan vi uppnå med gemensamma krafter och genom samarbete.

Pierre Månsson (FP)
ordf. Kommunstyrelsen

Peter Johansson (M)
ordf. Byggnadsnämnden

INNEHÅLL

1. INLEDNING	s. 7	3. KRISTIANSTADS KOMMUN 2025	s. 25
SAMMANFATTNING AV FÖRSLAGET	s. 8	STAD - TÅTORT - LANDSBYGD	s. 26
EN NY ÖVERSIKTSPLAN	s. 12	BOSTÄDER	s. 32
		KOMMUNIKATIONER	s. 44
		SKOLA, OMSORG, KULTUR OCH FRITID	s. 52
2. MÅL OCH UTMANINGAR	s. 15	VATTEN- OCH AVLOPPSFÖRSÖRJNING	s. 56
HÅLLBAR SAMHÄLLSUTVECKLING	s. 16	NÄRINGSLIV	s. 62
VIKTIGA KOMMUNALA MÅLDOKUMENT	s. 16	NATUR- OCH KULTURLANDSKAPET	s. 66
EKOLOGISK HÅLLBARHET	s. 17	TURISM OCH REKREATION	s. 72
SOCIAL HÅLLBARHET	s. 18	ENERGIFÖRSÖRJNING	s. 78
EKONOMISK HÅLLBARHET	s. 19	FRAMTIDA VATTENNIVÅER OCH EROSION	s. 80
UTMANINGAR	s. 20	Fördjupning basorter	s. 86
STÄRKT POSITION I REGIONENS UTVECKLING	s. 21	BASORT ARKELSTORP	s. 88
FRÄMJA STAD OCH LANDSBYGD I BALANS	s. 23	BASORT DEGEBERGA	s. 94
ATTRAHERA FLER BOENDE OCH VERKSAMHETER	s. 23	BASORT FJÄLKINGE	s. 100
		BASORT TOLLARP	s. 106
		BASORT ÅHUS	s. 112
		BASORT ÖNNESTAD	s. 122

4. RIKSINTRESSEN & FÖRORDNANDEN s. 129

RIKSINTRESSEN I KRISTIANSTADS KOMMUN	s. 130
RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD	s. 131
KUSTZON AV RIKSINTRESSE	s.138
RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIVET	s.138
RIKSINTRESSE FÖR TURISM & RÖRLIGT FRILUFTSLIV	s. 138
RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD	s. 139
RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARET	s. 144
RIKSINTRESSE FÖR VÄG, JÄRNVÄG, SJÖFART OCH LUFTFART	s. 146
RIKSINTRESSE FÖR VINDBRUK	s. 148
RIKSINTRESSE FÖR VÄRDEFULLA ÄMNINGAR & MATERIAL	s. 149
NATURA 2000-OMRÅDEN	s.150
NATURRESERVAT	s.151
BIOTOPSKYDD	s.151
NATURVÅRDSAVTAL	s. 151
LANDSKAPSBILDSSKYDD	s.152
FORNMINNEN OCH BYGGNADSMINNEN	s.153

5. MILJÖ- OCH RISKFAKTORER s. 155

RISKER FÖR MILJÖ OCH HÄLSA	s. 156
STÖRANDE VERKSAMHETER	s. 159
MILJÖKVALITETSNORMER	s. 160

6. MELLANKOMMUNALA FRÅGOR s. 165

REGIONALA SAMARBETEN	s. 166
MELLANKOMMUNALA FRÅGOR	s. 166

7. KONSEKVENSER s. 169

MILJÖKONSEKVENSER	s.170
SOCIALA KONSEKVENSER	s. 182
EKONOMISKA KONSEKVENSER	s. 186

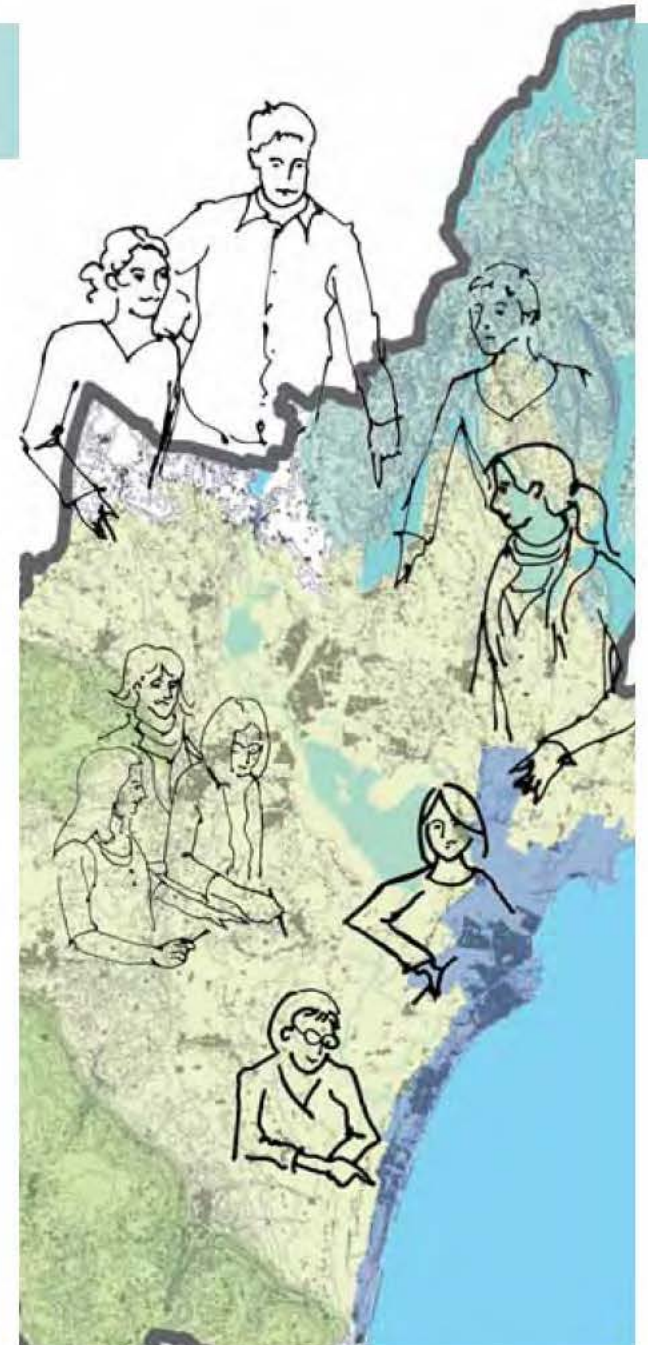
8. FORTSATT ARBETE s. 189

PLANENS GENOMFÖRANDE	s. 190
FRAMTIDA PLANARBETE, KUNSKAPSBEHOV OCH BESLUTSUNDERLAG	s.194

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE	s.196
------------------------------------	-------

Begrepp som *helikopterperspektiv* och *ett strategiskt förhållningssätt* är bra att ha i åtanke vid läsning av dokumentet. En översiktsplan är ett helhetsdokument där de övergripande planeringsfrågorna behandlas. Utifrån detta väljer kommunen att fokusera, prioritera och lyfta fram de just nu viktigaste frågeställningarna för den framtida utvecklingen. Det finns många frågor som inte behandlas och områden som inte behandlas. Det innebär inte att de frågorna är mindre viktiga eller av mindre betydelse. *Helheten* är i fokus och översiktlig planering är en ständigt pågående process. Fördjupningar i särskilda frågor eller områden görs som underlag för nästa uppdatering av översiktsplanen, vilket avses göras varje mandatperiod.

1. INLEDNING

SAMMANFATTNING AV FÖRSLAGET

Översiktsplanens syfte är att presentera en samlad och strategisk inriktning på kommunens framtida mark- och vattenanvändning. Helikopterperspektivet är avgörande för att kunna få syn på kommunen som en helhet och vår plats i omvärlden. Här ser vi hur kommunen genom en tydlig och långsiktigt hållbar fysisk planering kan vara med och forma utvecklingen. Kommunen styr inte på något sätt på egen hand. Alla som bor och verkar i kommunen påverkar utvecklingen i högsta grad. Så klättra högt, högt upp och spana på framtiden tillsammans med oss!

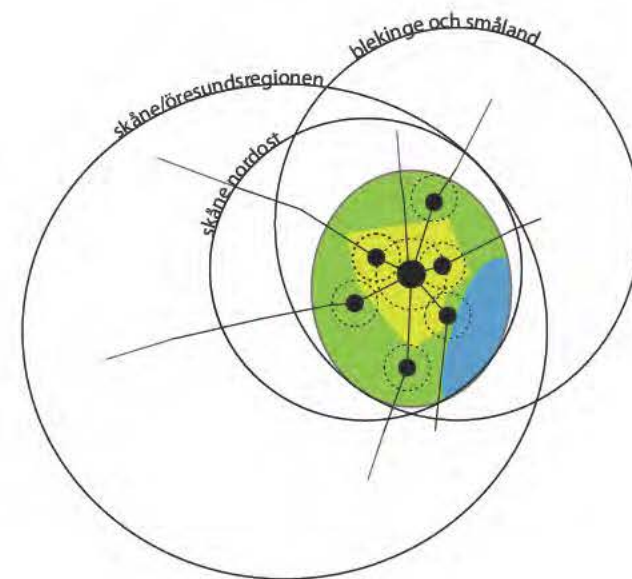
TRE UTMANINGAR

Kommunen har i arbetet med översiktsplanen identifierat tre viktiga övergripande utmaningar att arbeta för:

- stärkt position i regionens utveckling,
- främja stad och landsbygd i balans,
- attrahera fler boende och verksamheter.

Översiktsplanens förslag till markanvändning ger en samlad bild av hur den fysiska planeringen bemöter dessa utmaningar. På en övergripande, strukturell nivå har de utmaningarna bemötts på följande sätt :

- Kommunen ska värna och dra fördel av sina geografiska förutsättningar i all markanvändning. Ny bebyggelse och annan markanvändning ska bidra till att befästa det unika med platsen.
- Basorterna (Degeberga, Åhus, Fjälkinge, Tollarp, Önnestad och Arkelstorp) ska stärkas som viktiga servicenoder för omkringliggande landsbygd och orter. Därmed ökar möjligheterna för ett bra boende och ett levande näringsliv på landsbygden.
- Staden Kristianstad ska vara ett nav i utvecklingen inom Skåne Nordost samt i delar av Blekinge och Småland och en viktig del i Skånes attraktivitet.
- Ett antal viktiga vägar och järnvägar ska utvecklas och förbättras för att öka möjligheterna till goda transporter för människor och varor, inom kommunen och regionen. Stråken ska förstärkas genom att större nya etableringar koncentreras utmed dessa. På så sätt sparas viktiga markresurser och ett långsiktigt hållbart resande främjas.

I översiktsplanen ges en strukturell bild av den övergripande markanvändningen. Bilden tar avstamp i de tre utmaningarna och visar de regioner som har betydelse för kommunen. Vidare framhålls stadens och basorternas servicebetydelse för omlandet. Dessutom illustreras landskapets värden som en viktig faktor för att attrahera fler boende och verksamheter.

STRATEGISK MARKANVÄNDNING

Översiktsplanen redovisar en mängd planeringsförutsättningar som påverkar hur mark och vatten kan användas. Den användning som översiktsplanen föreslår, utifrån och utöver förutsättningarna, redovisas i en markanvändningskarta.

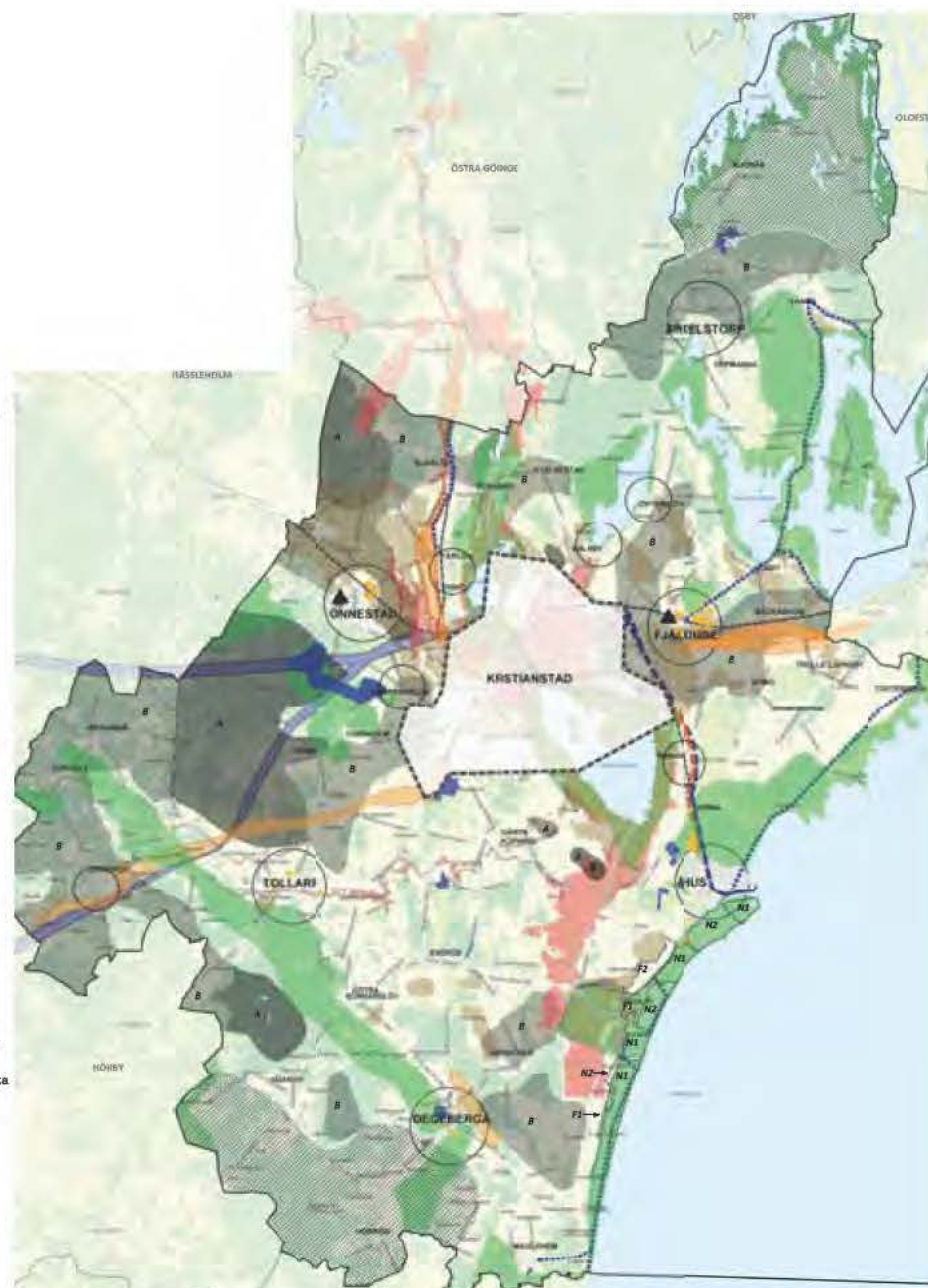
Staden och basorterna ses som viktiga servicenoder för omlandet och ska ha det bredaste utbudet av kommunal service. I översiktsplanen har basorternas utvecklingsmöjligheter studerats särskilt. Ett antal mindre orter som bedömts vara strategiskt intressanta för vidare studier har dessutom pekats ut.

Utbyggnaderna av nya bostäder och verksamheter ska vara störst där tillgången till kollektivtrafik och service är god och endast i undantagsfall i lägen där tillgången är mindre god. Enstaka nya bostäder och verksamheter utan närhet till service och kollektivtrafik är positivt för utvecklingen så länge det totala tillskottet är litet.

Stora sammanhängande grönstrukturområden av kommunalt och regionalt intresse, redovisas. Sydväst om Önnestad bör kommande vindbruksetableringar placeras dels med hänsyn till värdena i grönstrukturen dels så att en framtida utbyggnad av järnvägsdragningen *Diagonalen* inte omöjliggörs.

I norr och söder framhålls de bullerfria friluftsområdena som särskilt viktiga värden att hantera, där avgränsningen är gjord med hänsyn till bland annat riksintresse för friluftsliv, riksintresset för viktiga material och ämnen samt möjligheter för vindbruk.

Ett antal vägreservat redovisas där ombyggnader av väg 19 norr om Kristianstad och E 22 ligger inom översiktsplanens tidshorizont medan väg 19 öster om Degeberga verkar ligga längre fram i tiden. Av vikt för bostadsutbyggnad i mindre orter och på landsbygden är möjligheterna att ansluta ny bebyggelse till det kommunala vatten- och avloppsnätet.

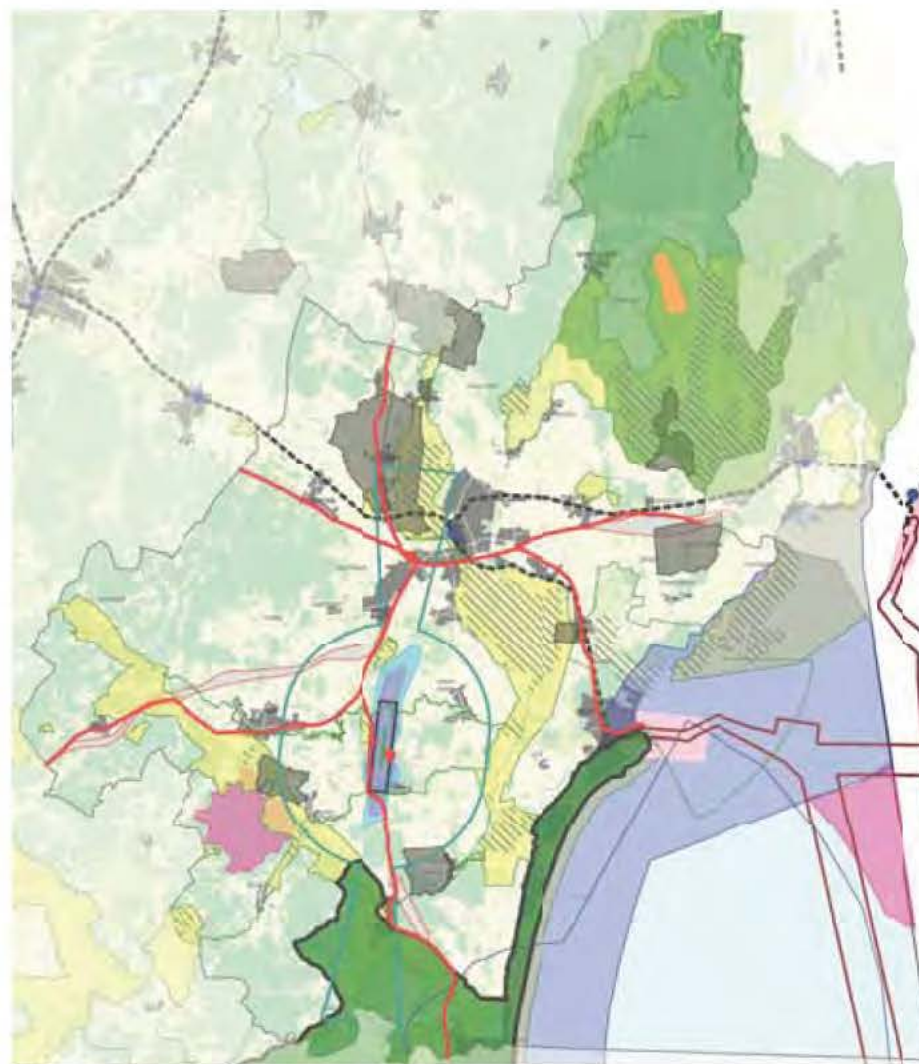

Strategisk markanvändningskarta som anger viktiga övergripande riktlinjer för mark- och vattenanvändningen. Se även bifogad markanvändningskarta.

RIKSINTRESSEN

I Kristianstads kommun finns riksintressen för naturvård, kustzon, friluftsliv, rörligt friluftsliv kulturmiljövård, totalförsvar, väg, järnväg, vindbruk, sjöfart, luftfart och värdefulla ämnen och material. Kommunen godtar riksintressenas avgränsning och avser att undvika åtgärder som kan innebära att riksintressena påtagligt skadas. Dock görs följande ställningstaganden:

- Riksintressena för sjöfart, luftfart, järnväg Åhus - Kristianstad samt väg 19 förbifart öster om Degeberga: För att kommunen ska kunna tillgodose riksintressena behöver beskrivningar, preciseringar och avgränsningar göras för dessa. Dessa riksintressen är idag så otydligt beskrivna att de fungerar dåligt som planerings- och beslutsunderlag.
- Riksintresse för kulturmiljövård L:K 17, Araslövs farmer: Riksintressets avgränsning och innehåll bör ses över för att bättre överensstämma med de faktiska intresseområdena.

Riksintressen i kommunen. Se även bifogad karta Riksintressen.

PLANENS KONSEKVENSER

Det finns en tydlig intressekonflikt mellan å ena sidan behovet av att minska biltrafiken (*Klimatstrategin*) och å andra sidan målsättningen om levande småorter och landsbygd (*Strategiplan Växande landsbygd*).

Ny bebyggelse på landsbygden kan också innebära merkostnader för att erbjuda kommunal service. En strategi för att förebygga en alltför spridd bebyggelse på landsbygden, är att skapa förutsättningar för bostads- och verksamhetsutveckling i basorterna. På så sätt skapas underlag för att bibehålla och utveckla den kommunal service, men även till exempel kollektivtrafik.

En minskad befolkning på landsbygden skulle få negativa konsekvenser både socialt och ekonomiskt. Miljöer i småorterna och på landsbygden innebär många kvaliteter och möjligheter som inte tätorterna kan erbjuda.

Planförslaget är därför en kompromiss mellan å ena sidan målsättningen om goda förutsättningar att bo och verka i alla kommundelar, en levande landsbygd, och å andra sidan målsättningen om minimerad biltrafik, klimatstrategin, samt att kunna erbjuda kommunal service på ett kostnadseffektivt sätt.

EN NY ÖVERSIKTSPLAN

Upprättandet av en översiktsplan är en process som ska präglas av öppenhet och insyn. Det ska finnas möjlighet för myndigheter, kommuninvånare och andra berörda att lämna synpunkter under arbetets gång. Målet är att översiktsplanen ska användas aktivt av de förtroendevalda och kommunens tjänstemän och vara vägledande vid politiska beslut.

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Översiktsplanen är kommunens viktigaste och mest långsiktiga instrument för användningen av mark- och vattenområden samt för hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras. Dokumentet ska vara strategiskt och formulera mål och visioner som berör hela kommunens verksamhet och ge praktiskt vägledning för beslut i konkreta planerings- och byggfrågor.

Kommunen ansvarar för att det finns en aktuell översiktsplan. Målet med arbetet med översiktsplanen är att nå en politiskt framtagen strategi som är brett förankrad hos kommunens alla förvaltningar och allmänhet. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande och garanterar därför inte genomförande. Däremot är processen kring översiktlig planering ständigt pågående, tidshorisonten är hela tiden 10-15 år framåt. Det innebär att den ständiga utvecklingen av kunskap, behov och önskemål skapar en dynamisk översiktsplan, det vill säga en levande diskussion om framtiden. Själva planen i sig ska ses som en viljeinriktning, ett avstamp, för kommunens vision och avvägningar idag.

Minst en gång varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till planens aktualitet. Den kommunövergripande översiktsplanen är ett viktigt strategiskt dokument. Planen medverkar till en gemensam inriktning för kommunens planering genom att den är:

- ett uttryck för kommunens långsiktiga visioner och ett verktyg för att styra mot uppsatta mål,
- en sammanvägning av allmänna intressen,
- ett vägledande beslutsunderlag,
- en redovisning av lämplig markanvändning,
- en överenskommelse med staten om riksintressen,
- en förutsättning för långsiktighet och stabilitet i offentliga och privata investeringar,
- ett verktyg för regional samordning.

Översiktsplanens innehåll och förfarande regleras i 3:e kapitlet Plan- och bygglagen (PBL) samt i Miljöbalken (MB). Översiktsplanens innebörd och konsekvenser ska kunna utläsas utan svårighet.

PROCESSEN

Den första Översiktsplanen för Kristianstads kommun antogs av Kommunfullmäktige i oktober 1990 (ÖP 90). Sedan dess har mycket hänt, såväl i vår omvärld som inom kommunen och med planeringsverktygen.

Med hänsyn till ovanstående fastställde Kommunfullmäktige i en aktualitetsprövning 2003-04-08 att ÖP 90 inte längre är aktuell och att en ny översiktsplan för Kristianstads kommun ska tas fram. Arbetet inleddes med att program upprättades för orterna Åhus, Önnestad, Yngsjö och Åhuskusten. En fördjupad översiktsplan som behandlar staden Kristianstad antogs 2009. Dessa handlingar utgör viktiga delar av underlaget för den kommuntäckande översiktsplanen.

Aktörer och intressenter

Politiker

Översiktsplanearbetet sker på uppdrag av Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har ansvar för den formella politiska processen och gav år 2003 Kommunledningskontoret och Stadsbyggnadskontoret uppdraget att leda och samordna arbetet.

Regionala och statliga organ

Myndigheter som Länsstyrelsen, Trafikverket och Region Skåne får ett samlat underlag som visar kommunens vilja och avsikter i viktiga planeringsfrågor.

Kommunala förvaltningar och tjänstemän

Översiktsplanen ska ge planeringsberedskap och stöd vid handläggning av ärenden och kan ses som ett verktyg för kommunledningskontor och stadsbyggnadskontor i första hand. Arbetet med översiktsplanen bör också vara en arena för alla kommunens förvaltningar att bedriva ett gemensamt visionsar-

bete och väga samman intressen med koppling till den fysiska planeringen.

Näringslivet

Översiktsplanen klarlägger kommunens långsiktiga ambitioner och visar privata aktörer vilka möjligheter och begränsningar som finns.

Enskilda medborgare, föreningar m fl

Processen med den översiktliga planeringen ger enskilda möjlighet till insyn och påverkan på kommunens långsiktiga inriktning för den fysiska planeringen, men även möjlighet att ta del av och påverka de visionerna för kommunens långsiktiga utveckling.

Skeden, inflytande och förankring

Processen för upprättandet av översiktsplanen kan sammanfattas i tre skeden:

Samråd - Ett första förslag till översiktsplan presenterades i en samrådshandling. Samråd hölls mellan december 2010 och mars 2011 med allmänheten, kommunala förvaltningar, berörda myndigheter och organisationer som har ett väsentligt intresse av förslaget. Förslaget var tillgängligt bland annat på kommunens alla bibliotek och kommunens hemsida, en sammanfattning av förslaget skickades till alla hushåll och sju möten anordnades för allmänheten.

Efter samrådet upprättades en samrådsredogörelse. I den bemötte kommunen inkomna synpunkter som ligger till underlag för revideringar i översiktsplanen.

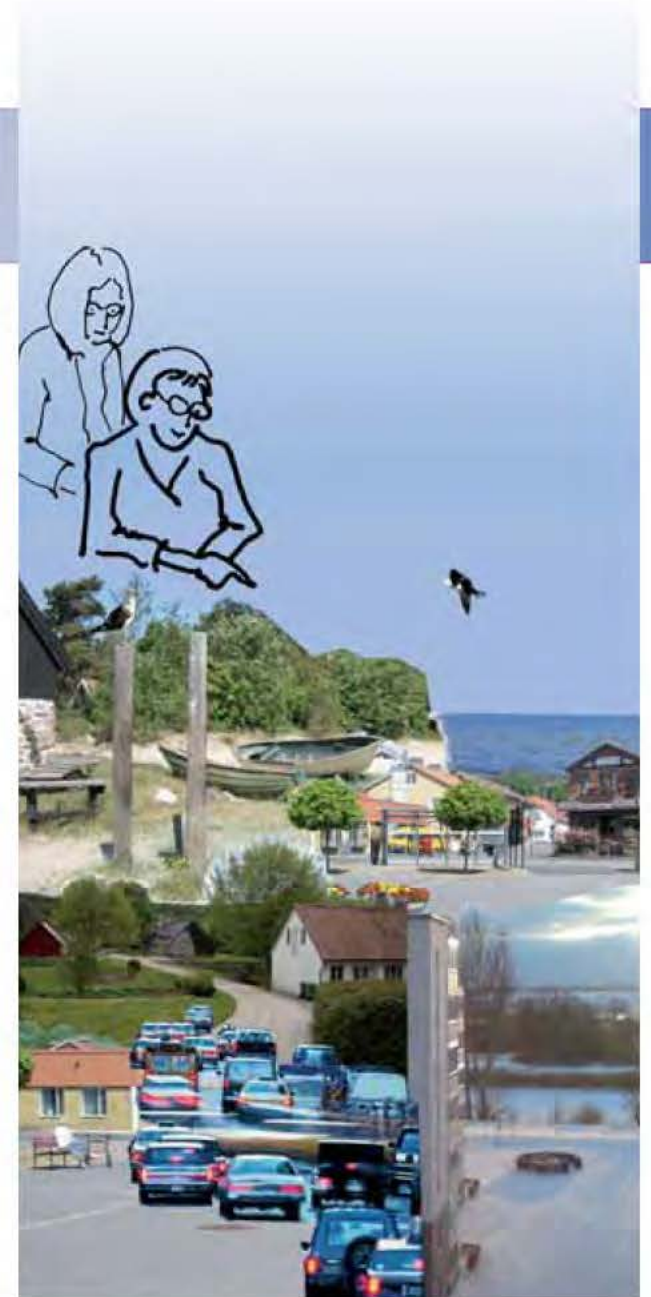
Utställning - Ett förslag till översiktsplan som reviderats utifrån under samrådet inkomna synpunkter ställdes ut i form av en utställningshandling. Utställning hölls från maj till juli 2012. Alla berörda fick på nytt yttra sig. Handlingarna fanns tillgängliga på alla kommunens bibliotek, naturum, Stadsbyggnadskontoret, Kommunledningskontoret och Skånehuset. Sex stycken öppna hus för allmänheten anordnades.

Antagande - Planförslaget justerades en sista gång utifrån under utställningen inkomna synpunkter och antogs därefter av Kommunfullmäktige den 12 februari 2013.

Översiktsplanen ger riktning och vägledning för den kommunala planeringen, såväl den fysiska planeringen som verksamhetsplaneringen. Här sammanställs de viktigaste utgångspunkterna i kommunens förutsättningar och politiskt antagna målsättningar och visioner. Här skapas gemensamma värdegrunder.

2. MÅL OCH UTMANINGAR

HÅLLBAR SAMHÄLLSUTVECKLING

Alla Kristianstads kommuns visioner och mål för utveckling genomsyras av idén om hållbarhet. Hållbarhetsmålet har varit en förutsättning vid utarbetandet av översiktsplanens förslag. Kommunen ska växa balanserat såväl på landet som i orterna och i staden.

Hållbarhetsbegreppet är ledstjärna för kommunens utvecklingsarbete som ska präglas av en helhetssyn på människors och samhällets behov, förutsättningar och problem. Hållbar utveckling definieras här utifrån tre aspekter: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Om inte alla aspekterna finns med är det svårt att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling.

VIKTIGA KOMMUNALA MÅLDOKUMENT

Kristianstads kommun är unik genom ett centralt läge i en dynamisk region, en stor yta, en stark landsbygd samt en tydlig karaktär och särprägel. De unika förutsättningarna har präglat arbetet med översiktsplanen.

En styrgrupp med representanter för politiken och kommunledningskontoret har arbetat med planens strategiska delar, som är baserade på tydliga värdegrunder och med en långsiktig tidshorisont.

Två kommunala måldokument har särskilt präglat styrgruppens diskussioner: *Kokbok för Kristianstad* och *Växande landsbygd*.

Kokbok för Kristianstad - Attraktivitet och profil

Kokboken utarbetades 2005 och innehåller Kristianstads strategi och verksamhetsplan. Visionerna som formulerats är i korthet:

Kristianstad växer. Kristianstads kommun behöver växa för att kunna erbjuda en god arbetsmarknad och bred samhällsservice. Befolkningsstillväxt är nödvändigt för en kommun som vill hävda sig regionalt och erbjuda god service till sina invånare.

Kristianstads kommun har goda möjligheter till ökad tillväxt, med en växande befolkning grundläggs en positiv utveckling. Utifrån visionen *Kristianstad växer!* arbetar kommunen med ett befolkningsmål på 90 000 invånare till år 2025, varav 40 000 i staden Kristianstad, 6900 nya bostäder och 3100 nya jobb.

Vida horisonter: vi är stolta över öppenheten för nya idéer, människor och företeelser.

Människan i centrum: Kristianstad är en trygg plats där människovärde och humanism är grundpelare för allt som görs.

Kreativitet, framåtanda och puls: vi bidrar till en rik fritid för alla invånare och stimulerande klimat för företagande, entreprenörer och nytänkande.

Livsbejakande och naturskön miljö: Kristianstad är handelsstaden mitt i historien, renässansstaden i vattenriket. Natur- och kulturvärdena är en av våra viktigaste tillgångar. Miljötänkandet har en framträdande roll i våra olika verksamheter.

Sveriges centrum för livsmedel, mat & dryck: här finns de bästa matupplevelsena och den största kompetensen i Sverige vad gäller livsmedel, mat och dryck

Strategiplan *Växande landsbygd*

Strategiplanen *Växande landsbygd* antogs av Kommunstyrelsen 2008. Kommunen har med sin stora yta och flera mindre tätorter en annorlunda struktur än de flesta andra skånska kommuner. Kommunens övergripande mål är en växande landsbygd med goda förutsättningar för boende, arbetande och besökare. En levande landsbygd är en förutsättning för social hållbarhet. Begreppet *levande landsbygd* innehåller mål som en positiv befolkningsutveckling, goda möjligheter till bostad och kommunal service, kollektivtrafik samt möjlighet att utveckla näringslivet. Ett balanserat utbud kräver ett befolkningsunderlag som möjliggör servicenoder i kommunens olika delar.

Ekologisk hållbarhet

Ekologiskt hållbar samhällsplanering handlar om teknik, som förnyelsebara energikällor, resursanvändning och transportbehov. Det handlar också om skydd och utveckling av biologiska värden. Kommunen kan också verka genom att möjliggöra för individer och verksamheter att göra hållbara val vardagen. Exempel på detta är kommunens satsningar på biogas, energieffektivisering och naturvårdsarbetet.

Lokala miljömål

Länsstyrelsen i Skåne län har bearbetat och anpassat de nationella miljömålen till regionala förutsättningar. Kristianstad har med utgångspunkt i *Miljömål för Skåne* antagit femton lokala miljömål till år 2020 (Kommunfullmäktige 2007-05-08, målen för begränsad klimatpåverkan reviderades i september 2011 när en ny klimatstrategi antogs). Målen är styrande för den kommunala verksamheten, men ska också ses som inspirationskälla och vara vägledande för näringsliv, organisationer och invånare.

De femton miljömålen är grupperade i *Luft och energi*, *Landskap och mångfald*, *Levande vatten*, *Giftfri miljö* och *God bebyggd miljö*. För att konkretisera målen finns ett hundratal lokala delmål med vad kommunen ska uppnå eller vilka åtgärder som behöver genomföras för att nå resultat. Planens påverkan på de lokala miljömålen behandlas vidare i kapitlet om konsekvenser.

Klimatstrategi och energiplan

Klimatstrategi och energiplan, (Kommunfullmäktige 2011-09-13) för Kristianstads kommun fördjupar och kompletterar de lokala miljömålen för begränsad klimatpåverkan. Den långsiktiga visionen är en fossilbränslefri kommun. Dessutom står det att senast 2012 ska alla kommunala nämnder och bolag ta hänsyn till framtida klimatförändringar i respektive verksamhet och planering.

Följande punkter i Klimatstrategins mål och handlingsplan berör direkt den fysiska mark- och vattenanvändningen, både i översiktlig planering och i detaljplanering. Anpassningen till klimatförändringarna avser både att minska riskerna i befintlig verksamhet/bebyggelse och åtgärder vid nyanläggningar/ny planering:

- Utgångspunkten för all fysisk planering ska vara att bostäder, arbetsplatser, service och kultur om möjligt ska lokaliseras så att behovet av transporter och biltrafik minimeras.
- Tätortsutveckling i goda kollektivtrafiklägen ska prioriteras.
- Prioriterade kollektivtrafikstråk ska utvecklas där det är möjligt.
- Genomfartsleder ska, där inga andra åtgärder är möjliga, ersättas med förbifartsleder för att minska störningar (fyrstegsprincipen).
- Lokalisering och utformning av nya bebyggelseområden görs så att energikonsumtionen kan begränsas, exempelvis genom gynnsamma sol- och vindförhållanden.
- Lokalisering av bostäder och verksamheter som medger goda förbindelser med energisnåla transportmedel, främst gång- cykel- och kollektivtrafik.
- Vid lokalisering av nya utbyggnadsområden ska möjligheten att ansluta området till fjärrvärme eller andra gemensamma uppvärmningssystem särskilt beaktas.
- Kristianstad renhållnings AB samverkar med Biogas Syd samt andra aktörer, för att nå målet 3 TWh biogas till år 2020.

SOCIAL HÅLLBARHET

Begreppet social hållbarhet innehåller många aspekter och är nära förbundet med ekonomisk hållbarhet. Ett exempel är hur hälsan under de senaste decennierna har förbättrats för befolkningen som helhet, medan de relativa sociala skillnaderna i hälsa har förblivit oförändrat stora. De systematiska skillnaderna i hälsa beror på skillnader i livsvillkor och strukturellt betingade levnadsvanor som delvis kan påverkas av politiska beslut. Översiktsplanen för Kristianstads kommun är en möjlighet till diskussion om och påverkan av dessa strukturella samband.

Folkhälsa och fysisk planering

En god hälsa för alla är en viktig del i en hållbar samhällsutveckling. Elva nationella folkhälsomål finns formulerade utifrån en bred syn på folkhälsa och frågor om integration, jämställdhet och barnperspektiv. För den översiktliga fysiska planeringen anser kommunen att följande nationella mål är särskilt viktiga:

Delaktighet och inflytande i samhället

Detta är en av de mest grundläggande faktorerna för en god folkhälsa. Offentliga mötesplatser och stödjande miljöer behöver finnas där människor i alla åldrar och befolkningsgrupper kan mötas på jämlika villkor. Detta är viktigt inte minst för att minska ensamhet, utanförskap och för att motverka fördomar och främlingsfientlighet.

Kulturen har stor betydelse, och det gäller att skapa reella förutsättningar för alla att använda kulturupplevelser. I orterna kan allmänt tillgängliga park- och torgytor, affären, kommundelsbibliotek eller liknande fylla sådana funktioner. Kommunen är den aktör som tydligast har ansvaret för att arbeta med utveckling av mötesplatser. Att utveckla sociala mötesplatser har stor betydelse för att stärka det sociala kapitalet i samhället. Socialt kapital är en

egenskap hos sociala miljöer snarare än en egenskap hos individer.

Det är angeläget att själva genomförandearbetet med översiktsplanen genomsyras av ett hälsofrämjande tillvägagångssätt så att målet *Delaktighet och inflytande* genomsyrar genomförandet och att alla medborgare ges möjlighet att vara delaktiga och påverka kommunens framtid. Det är ett demokratiarbete som kan minska befolkningens känsla av utanförskap. Av den Skånska folkhälsoenkäten framgår att 33 % av befolkningen i Kristianstads kommun inte anser att de kan påverka den egna hälsoutvecklingen. Känslan av att inte kunna påverka sin situation och att känna utanförskap i samhället hänger samman.

Ekonomiska och sociala förutsättningar

De ekonomiska villkor befolkningen lever under har stor betydelse för hälsan. Valmöjligheter för ekonomiskt svaga hushåll, upplevelse av trygghet i sin närmiljö samt möjlighet för personer med funktionsnedsättningar att nyttja trafiksystemet är angelägna faktorer i samhällsplaneringen.

Boendet är en grundläggande faktor för god hälsa. Med det avses ett boendebud som kan tillgodose människors olika behov när det gäller bostadens kostnad, storlek, tillgänglighet, och läge. Detta är svårt att tillgodose i nyproduktion.

Möjligheten att klara vardagen utan bil berör en stor del av befolkningen. Tillgång till kommersiell och social service på den egna orten och tillgång till kollektivtrafik blir en avgörande förutsättning för dessa grupper för att nå arbete, kultur och sociala aktiviteter.

Upplevelse av trygghet i närmiljön har stor betydelse för hur människor använder den offentliga miljön. Planering och utformning av stråk där många människor rör sig är en fråga för den fysiska planeringen. Även kultur och kulturmiljövärden har stor betydelse för känsla av identitet och samhörighet.

Barns och ungas uppväxtvillkor

Det finns en stark koppling mellan barns uppväxtvillkor och vuxnas ekonomiska och sociala trygghet, delaktighet och inflytande i samhället. De viktigaste bestämningsfaktorerna för barns hälsa är familjeförhållanden, förskole-, skol- och fritidsförhållanden. Andra betydelsefulla faktorer är barnets relationer till vänner och till andra i barnets omgivning, miljön i bostadsområdet, utformningen av lokalsamhället och dess utbud av kulturverksamhet. Genom insatser inom dessa områden kan barns och ungas hälsa främjas och skillnader i uppväxtvillkor utjämnas.

Vuxna har ett ansvar för att barns behov beaktas i planeringen och barn och ungdomar behöver få möjlighet att vara delaktiga i samhällsplaneringen. Ett äkta barn- och ungdomsinflytande i samhällsplaneringen ställer utökade krav på samrådsprocesserna.

Miljöer och produkter

Luftföroreningar förorsakar flest dödsfall, därefter kommer skador till följd av olycksfall. Störst negativa effekter har partiklar och marknära ozon. I centrala Kristianstad finns lokalt höga halter av partiklar i luften. Ökade trafikmängder innebär lokalt risk för att miljö kvalitetsnormen för partiklar överskrids.

Buller och höga ljudnivåer orsakar besvärs- och störningseffekter som ger negativ påverkan på livskvalitet och hälsa till exempel sömnproblem, stressrelaterade symtom, koncentrations- och inlärningssvårigheter. Utomhus är trafikbuller en vanlig bullerkälla. Naturvårdsverkets riktvärden för buller i bostäder och på arbetsplatser tillämpas i kommunens planering.

Transporter av farligt gods på väg och järnväg och verksamheter som hanterar farliga ämnen innebär risker om de lokaliseras nära platser där många människor är samlade. Störningar och risker beaktas i den fysiska planeringen vid lokalisering av nya bebyggelseområden och av nya verksamheter med krav på skyddsavstånd.

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet är en förutsättning för en god fysisk, mental och social hälsoutveckling. Den byggda miljön kan innehålla hinder för att barn och vuxna ska kunna vara fysiskt aktiva.

Att planera och bygga stödjande miljöer för fysisk aktivitet och aktiv transport gör det enkelt och naturligt att vara fysiskt aktiv i det vardagliga livet. Det innebär tillgång till säkra gång- och cykelbanor och allmänna kommunikationer som gör att man rör sig mer än då man tar bilen.

För att göra det lockande att gå eller cykla istället för att ta bilen är det viktigt att miljöerna upplevs trygga och säkra och att målet finns inom rimliga avstånd.

Upplevelser och skönhetsvärden i de gemensamma rummen

Värden som estetik och etik finns på olika sätt inbyggt i det som människor skapat och är viktiga för upplevelsen av livskvalitet och attraktivitet.

Riksdagen beslutade 1998 om ett antal mål för arkitektur, form och design, bland annat:

- Arkitektur, formgivning och design ska ges goda förutsättningar för sin utveckling.
- Kvalitet och skönhetsaspekter ska inte underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden.
- Kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer ska tas till vara och förstärkas.
- Intresset för hög kvalitet inom arkitektur, formgivning, design och offentlig miljö ska stärkas och breddas.

Kommunen är den aktör som kan agera för en medveten gestaltning av helheter. Genom sina tjänstemän, politiker och de kommunala bolagen har kommunen ett ansvar att förvalta värdena i våra gemensamma miljöer: stadens torg, parker, den mindre ortens centrum och mötesplatser.

EKONOMISK HÅLLBARHET

I Kristianstads kommun är befolkningen spridd på många orter. Fokus måste därför sättas på sambanden mellan fysisk planering, kommunal verksamhetsplanering och kommunal ekonomi. Många faktorer som är viktiga för en ekonomisk hållbarhet är samtidigt svåra att påverka för den enskilda kommunen.

För att uppnå hållbar utveckling måste den ekonomiska tillväxten ske med sociala och miljömässiga hänsyn. En hållbar social utveckling beror bland annat på en hög sysselsättningsgrad, vilken också har stor betydelse för en långsiktigt hållbar ekonomisk situation. En positiv hälsoutveckling hos befolkningen ger också en hållbar ekonomi. En befolkning med ohälsa ger negativa samhällskostnader.

Genom att exempelvis uppmärksamma näringslivsutveckling som inte ökar uttaget av ändliga resurser, kan kommunen bidra till att verka för hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

I ett hållbart samhälle växer ekonomin genom att omsättningen av material effektiviseras. Nya resurseffektiva och miljöanpassade innovationssystem och ny teknik kan vara viktiga motorer för att driva på utvecklingen och minimera negativa effekter på ekosystemet.

Den fysiska planeringen bör inrikta sig på en nybyggnad av bostäder och etablering av verksamheter så att genomtänkta kommunala investeringar avseende service och infrastruktur kan göras.

Att underlätta nyetableringar av verksamheter på mark som är lämpad ur ett regionalt markanvändningsperspektiv är ett annat viktigt mål.

UTMANINGAR

Kommunens mål och visioner måste förhållas till helheten och till de långsiktiga konsekvenserna, annars riskeras en utveckling där kommunen inte uppnår sina mål. För att alla delmål ska kunna uppnås på ett balanserat sätt behövs den sammanvägning som görs i översiktsplanen. I arbetet med sammanvägningen har tre särskilt viktiga utmaningar, valts ut.

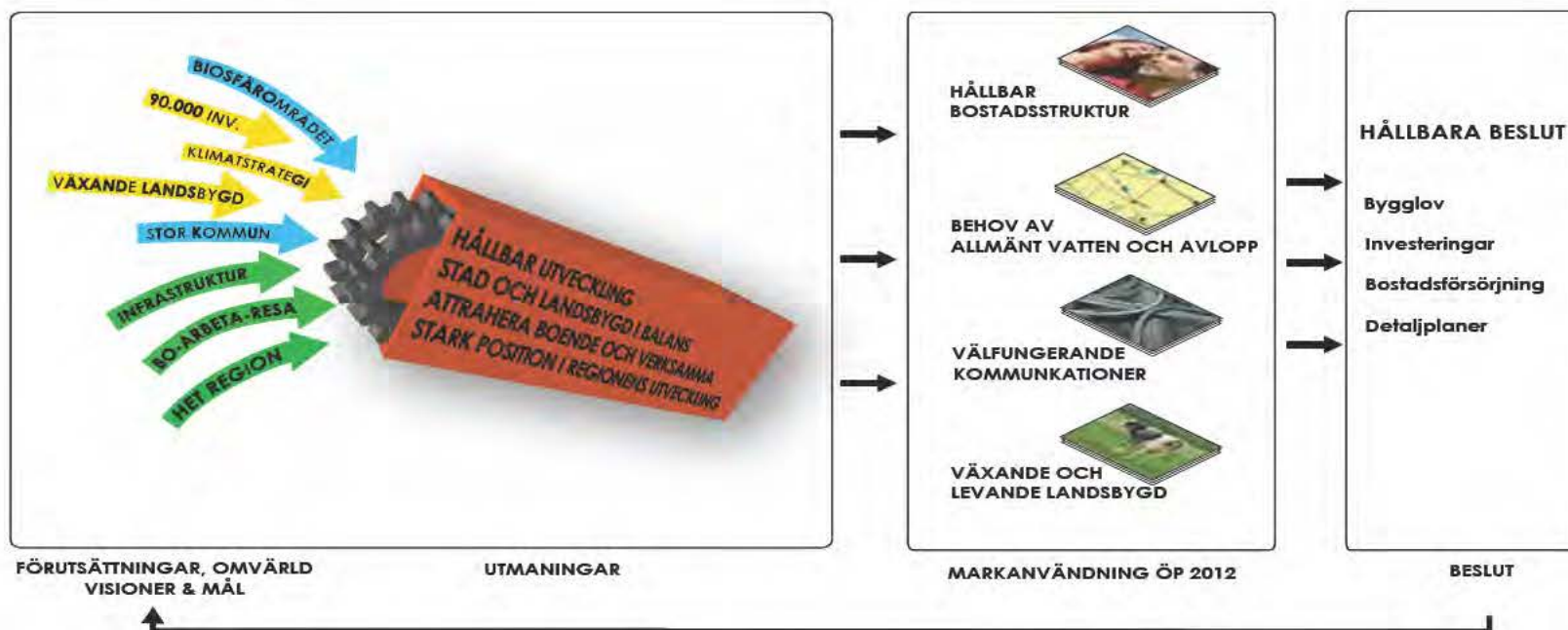
VÅRA UTMANINGAR

- Stärkt position i regionens utveckling
- Främja stad och landsbygd i balans
- Attrahera fler boende och verksamheter

Dessa tre utmaningar har utgjort viktiga övergripande perspektiv för de förslag och riktlinjer som utarbetats i översiktsplanen. Som nämnts i föregående kapitel ska kommunens alla visions- och utveck-

lingsarbeten genomsyras av idén om ett långsiktigt hållbart genomförande, vilket kan ses om en utmaning i sig. Se vidare avsnittet om hållbar utveckling.

När framtida beslut ska fattas i enskilda ärenden kan utmaningarna, tillsammans med hållbarhetsperspektivet, tjäna som en allmän vägledning. Om man värderar konsekvenserna av beslutet och finner att det bidrar till att möta utmaningarna på ett hållbart sätt är chansen stor att det är ett långsiktigt bra beslut för kommunen!

Översiktsplaneprocessen innebär att vi väger samman kommunala visioner, mål och förutsättningar med hjälp av de övergripande

utmaningar som valts ut. Beslut som fattas med stöd av översiktsplanen ska bidra till att uppfylla målen.

STÄRKT POSITION I REGIONENS UTVECKLING

Tillhörighet till flera regioner

Skåne

Skåne kan betraktas som en flerkärnig region med Malmö- Lund, Helsingborg och Kristianstad som de tyngsta noderna för beslutsfattande, produktion, handel och service. Flerkärnigheten innebär att det finns flera samverkande och specialiserade orter i en region. Detta är en styrka och innebär möjligheter att fortsätta bygga ett hållbart och konkurrenskraftigt Skåne. I en flerkärnig regional struktur kan även mindre orter bli viktiga aktörer, den traditionella ortshierarkin som bygger på storlek försvagas.

Skåne blir alltmer en enda funktionell region, vilket påverkar människors och företags dagliga verksamhet. Planering och beslut måste anpassas till detta faktum för att vi ska nå den utveckling vi eftersträvar.

Skåne nordost och grannkommunerna

Kristianstad gränsar till inte mindre än nio kommuner. Under arbetet med översiktsplanen har diskussioner förts med tjänstemän i grannkommunerna. Förslag på utökad samverkan som definierades i dessa samtal var bland annat inom följande områden:

- attraktivitet och profilering av regionen,
- kommunikationer,
- samverkan i den översiktliga planeringen,
- lokalisering och inriktning på handel,
- lokalisering av vindkraftverk med mera.

Under det senaste året har det tydligt utkristalliserats att Hässleholm och Kristianstad tillsammans kan utgöra en viktig tillväxtmotor i Skåne och delar

av Blekinge, vilket de till viss del redan är. Var och en utgör städerna viktiga regionala kärnor men genom att utvecklas så att olikheterna stärks skapas en mer komplett och stark tillväxtmotor som ingen av dem ensam kan axla. Det viktiga för framtiden är att finna formerna för ett samarbete där städerna/kommunerna kompletterar, framhäver och nyttjar varandras styrkor och fördelar. Läs mer i kapitlet *Mellankommunala frågor*.

Öresundsregionen

En ökad tillhörighet till Öresundsregionen är ett viktigt mål för att kommunen ska kunna agera framgångsrikt i att locka till sig näringslivetableringar och nya kommuninnevånare. Viktiga frågor är en god standard på kollektivtrafik och restider samt att arbeta med att utveckla de specifika styrkor som Kristianstad har sett ur ett Öresundsperspektiv.

Lokala arbetsmarknaden och regionförstoring

Trots spårbunden kollektivtrafik till Kristianstad tillhör endast delar av kommunen Malmö-Lunds lokala arbetsmarknad beroende på att restiden överstiger en timme. Under 2008 pendlade ca 7.700 personer/dygn till kommunen och ca 7.400 personer/dygn ut från kommunen.

Kristianstads lokala arbetsmarknad omfattar sex kommuner och drygt 175.000 personer. Utbyggnad av infrastrukturen i Skåne har inneburit en regionförstoring. Det har haft stor betydelse för Kristianstads kommuns attraktionskraft. Många kommuner är idag attraktiva boendekommuner och företagen har tillgång till en större marknad och större utbud av kompetent arbetskraft.

Som en av huvudorterna i nordöstra Skåne har Kristianstad ett viktigt utbyte med såväl Blekinge som Småland avseende arbetskraft, boende och utbildning. Även här är strävan en stärkt kollektivtrafik,

men också frågor som samverkan kring högre utbildning kan vara intressanta att utveckla.

Regionalt perspektiv på markanvändning

Skåne är en tillväxtregion där tätortsexpansion på åkermark av såväl bostads- som verksamhetsområden pågår kontinuerligt. Samtidigt är den skånska jordbruksmarken av hög klass och en nationellt viktig resurs.

Olika typer av exploatering kräver olika lägesfaktorer för att en utbyggnad ska komma till stånd. Så är till exempel logistikläget, avstånd till marknaden och tillgång till utbildad arbetskraft avgörande för industrietableringar. För bostäder gäller å andra sidan tillgång till arbete eller goda pendlingsmöjligheter till arbete, kommunal service (skola och förskola) och närhet till rekreation och natur som viktiga lägesfaktorer.

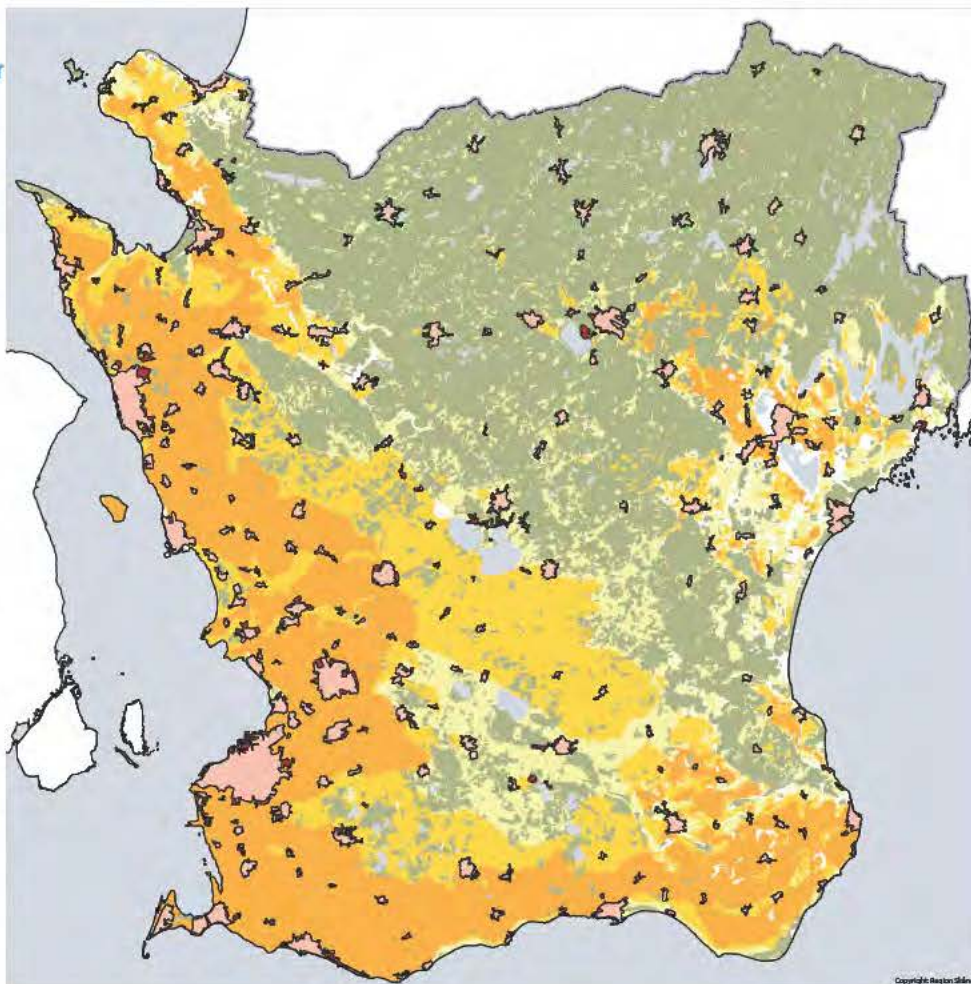

Lokala arbetsmarknader

Tätortsexpansion på jordbruksmark 1980–2005 i Skåne

I kartan framgår att expansionen varit som kraftigast i Skånes västra delar, där den mest högklassiga jordbruksmarken finns. Källa: Länsstyrelsen i Skåne län (2008) Copyright Region Skåne.

Marken i Skåne är värdefull. Förtätning och regionala markanvändningsstrategier - där attraktivitet, lägesfaktorer och naturresursvärden vägs samman - är en viktig fråga för en långsiktigt hållbar utveckling av regionen.

Kommunens roll i regionen

Kristianstad är en stark kommun i den nordöstra delen av Skåne med en positiv befolkningsutveckling, högskola, ett flertal regionala institutioner och ett starkt handelscentrum. Kristianstads kommun kan bidra ytterligare till att Skåne utvecklas som region genom att driva utvecklingen mot en gemensam arbetskraftsregion i Öresund. En gemensam profilering med övriga kommuner i Skåne Nordost avseende till exempel näringslivsfrågor, kommunikationer, kultur och högre utbildning stärker både kommunen och regionen.

FRÄMJA STAD OCH LANDSBYGD I BALANS

Kristianstads kommun har en stor landsbygd med många mindre orter och ett småskaligt näringsliv. Som definition på landsbygd används här orter med mindre än 200 invånare som ligger utanför sammanhållen bebyggelse.

I den kommunala planeringen, såväl fysisk planering som verksamhetsplanering, gäller det att hitta en hållbar struktur med ett utbud där stad och landsbygd kan komplettera varandra.

Demografiska frågor såsom åldersstrukturer, fördelning av flyttnetto och segregation är avgörande faktorer för balans i staden och på landsbygden.

Dagsläget

Möjligheter att bosätta sig på landsbygden efterfrågas i Skåne som helhet och även i Kristianstads kommun. I Kristianstad pågår samtidigt avflyttning och landsbygdens befolkningsökning är därför relativt svag. Även vissa basorter visar en svagt nedåtgående trend.

Översiktsplanen som medel

Översiktsplanen kan ange inriktningen för en lämplig utveckling på landsbygden för såväl boende som näringsliv, turism, service, rekreation, åkermark, och kollektivtrafik. Genom planframförhållning och strategier för landsbygden kan kommunen stötta initiativ för landsbygdsutveckling.

Kommunen vill med planförslaget verka för att ge kommunens invånare ett utbud av fritidsaktiviteter, kommunal service, skola, förskola, omsorg, arbetsplatser, dagligvaruhandel och kollektivtrafik. För att uppnå detta på ett rimligt sätt måste ett tillräckligt befolkningsunderlag finnas i de olika orterna och den kommunala servicen samordnas och optimeras.

ATTRAHERA FLER BOENDE OCH VERKSAMHETER

De måldokument som tidigare nämnts har som gemensam nämnare att Kristianstad ska kunna erbjuda en mångfald av attraktiva möjligheter för de som vill bosätta sig, bedriva verksamhet eller söka upplevelser i kommunen.

Både boende och verksamheter söker sin lokalisering utifrån lägesfaktorer. Exempel på lägesfaktorer vid val av bostadsort kan vara arbetstillfällen, närhet till centrum och service, utbyggd kollektivtrafik, attraktivitet hos omgivande bebyggelse, närhet till skolor och förskolor, närhet till natur, kommunens status, delområdets status.

Människor värderar lägesfaktorerna olika och därför är det intressant att känna till vilka faktorer som är viktiga för de tilltänkta målgrupperna.

På samma sätt väljer företag ur olika branschkatgorier att etablera sig utifrån lägesfaktorer. En faktor som är starkt förbunden med lokalisering av en stor mängd branscher är närhet till kollektivtrafik och lokalisering i centrum. Det finns också branschkatgorier som är bundna till närhet till europavägsanslutning eller tillgång till hamn.

En mångfald av lägen

I den fysiska planeringen och genom det kommunala markinnehavet finns det möjligheter att ha en framförhållning med ett utbud som lockar de kategorier kommunen vill attrahera. En av Kristianstads kommun styrkor är att här finns en mångfald av lägen!

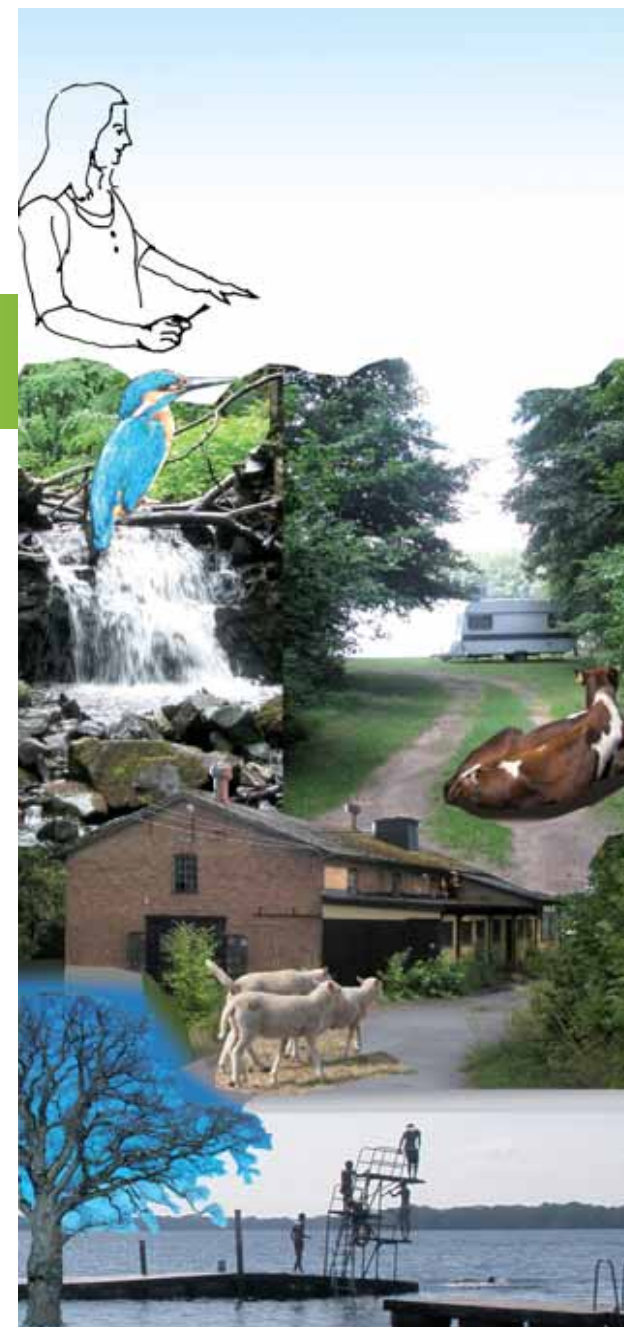
Förutom att bidra till attraktivitet och till god livskvalitet för kommuninnevanorna blir besöksnäringen en allt viktigare del av näringslivet. Kommunen kan också erbjuda en mångfald av upplevelser inte minst genom sitt utbud av naturmiljöer.

Badbodas vid Revhaken.

Utifrån ett helikopterperspektiv och utifrån viktiga allmänna intressen belyses här mark- och vattenanvändningen i Kristianstads kommun de närmaste 10 - 15 åren. Särskild fokus tillägnas basorterna genom fördjupade studier och förslag på utveckling.

3. KRISTIANSTADS KOMMUN 2025

STAD - TÄTORT - LANDSBYGD

Kommunen är stor till ytan och omfattar många orter i varierande storlek men även ren landsbygd. Här behandlas de olika kommundelarna med hierarkin från stad till tätort och den rena landsbygden. Kapitlet sammanfattar de olika delarnas attraktivitet för boende, företagande och besökare och hur de fungerar tillsammans och kompletterar varandra.

A-livs, närbutik i Fjälkinge

NULÄGE

Ortsstruktur och befolkning

Kristianstad är Skånes till landytan näst största kommun. Speciellt för Kristianstad är det stora antalet orter utanför centralorten. Kommunen har ett 20-tal tätorter och uppåt 30 småorter. Som tätort räknas orter med 200 invånare eller mer och som småort räknas orter med 50-199 invånare enligt SCB:s definition.

Cirka 30% av befolkningen bor inom kommunens tätorter, förutom Kristianstad, och ungefär 20% bor i småorter och inom övrig landsbygd. (Se diagram *Befolkningsfördelning i procent 2011*).

Staden Kristianstad har efterhand vuxit ihop med kringliggande byar och samhällen som Vä, Nosaby, Hammar och Skånes Viby. Totalt har hela Kristianstads tätortsområde cirka 40.000 invånare (år 2011) vilket motsvarar 51 % av kommunens befolkning.

Befolkningsutveckling

Kristianstad och Åhus dominerar

Kommunens befolkning ökade mellan 2005 och 2011 med i genomsnitt 700 personer per år. Cirka 80 %, av denna ökning skedde inom Kristianstad stad och Åhus tätort. (Se diagram *Befolkningsstillväxt 2005-2011*).

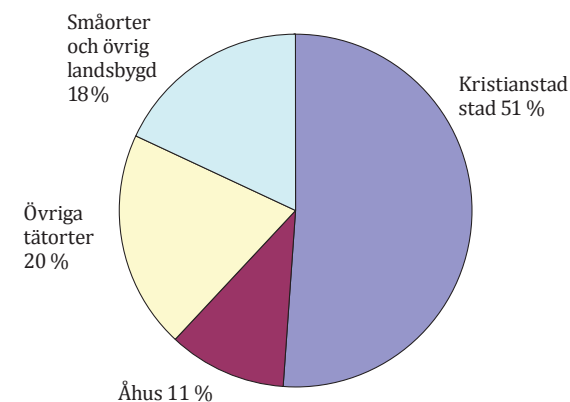
Även landsbygden ökar

Utöver tillväxten i Kristianstad och Åhus sker en spridd befolkningsökning främst inom småorter och övrig landsbygd. För flertalet större tätorter ligger befolkningen stilla eller minskar något över tiden.

Totalt rör det sig om en befolkningsstillväxt på cirka 200 personer inom tätorterna och 500 personer inom småort och övrig landsbygd under perioden 2005 till 2011.

Möjligheter att bosätta sig på landsbygden efterfrågas i Skåne som helhet och även i Kristianstads kommun. Inom kommunen pågår dock samtidigt avflyttning och landsbygdens befolkningsökning är därför ganska svag.

Befolkningsfördelning i procent 2011

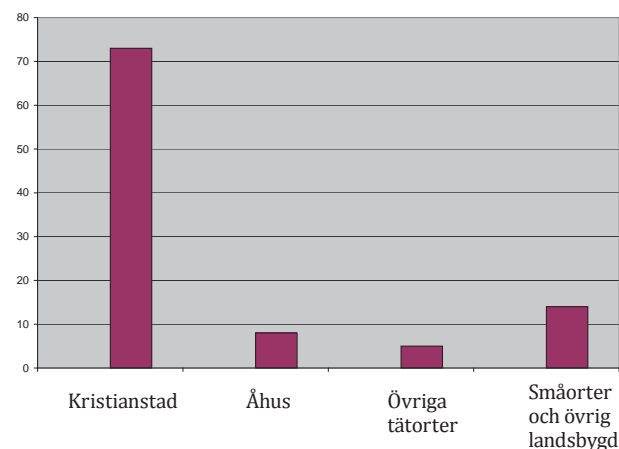
Utmed Åhuskusten finns en viss befolkningsökning genom omvandling av fritidshus till permanentboende. Inom mindre orter och på landsbygden är det tvärtom vanligt att permanentus blir fritidsbostäder eller delårsbostäder.

Staden

Staden Kristianstad är kommunens centrum och står för en stor del av kommunens utbud av både arbete, bostäder, utbildning, handel, service samt kultur- och fritidsliv. Staden utgör också en viktig knutpunkt för regional buss- och tågtrafik. För att kunna erbjuda allt detta är staden till stor del beroende av besökare och inpendlande både från det närliggande omlandet och regionalt.

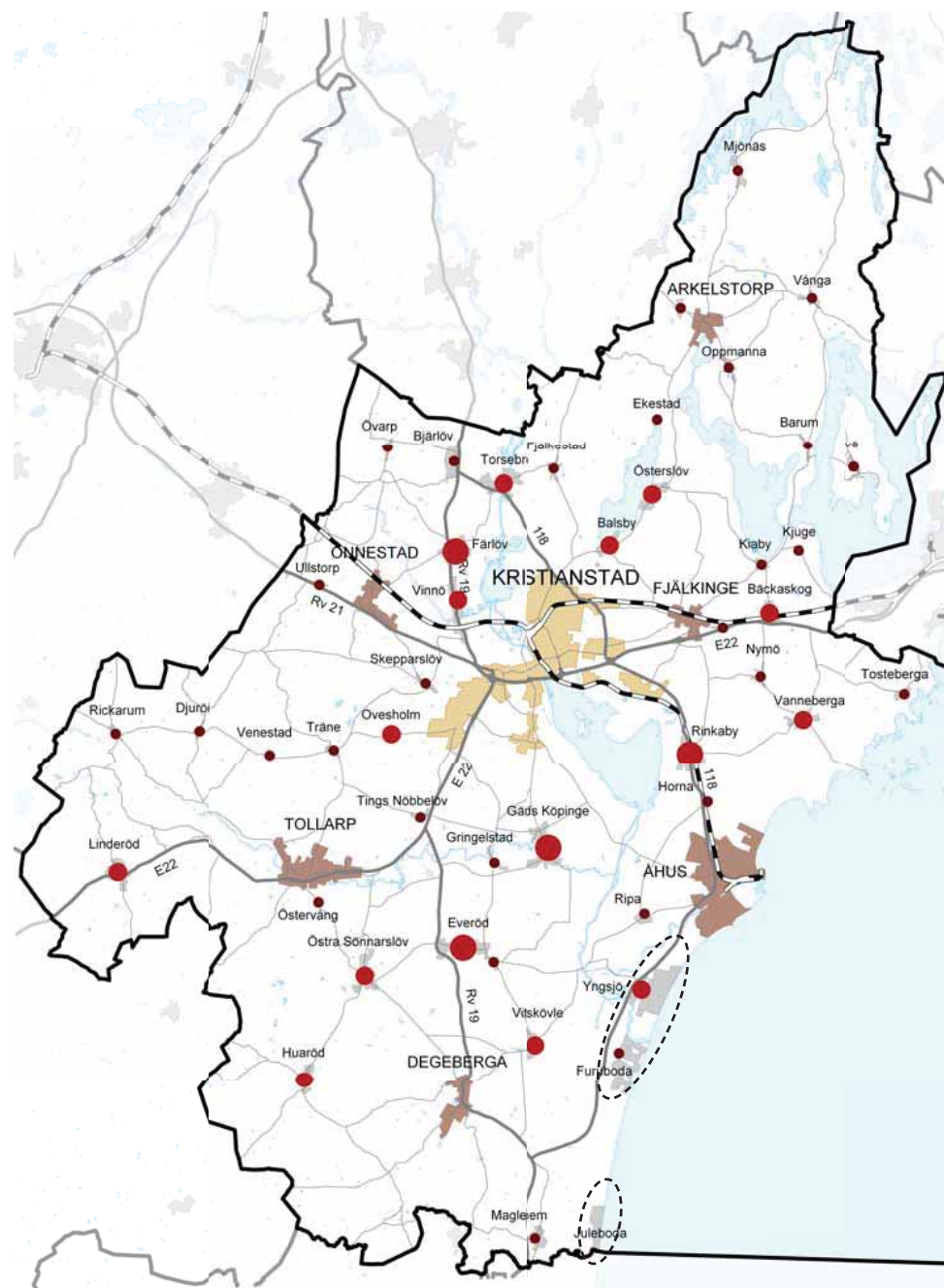
Stadens attraktionskraft ligger till stor del i närheten till ett brett utbud, till mångfald och valmöjligheter. Som boende i staden finns också goda möjligheter att snabbt pendla eller resa till någon annan ort eller stad i regionen.

Befolkningsstillväxt i procent under perioden 2005-2011

Ortsstruktur

- Kristianstads stad
- Basort enligt kommunens definition. Tätort som förser omlandet med ett basutbud av kommunal service
- Symbol för tätort (exklusive basorterna) enligt SCB:s definition. Bebyggelse med minst 200 invånare.
- Symbol för småort enligt SCB:s definition. Bebyggelse med 50-199 invånare.
- Åhuskustens bebyggelse söder om Åhus tätort. Huvudsakligen fritidsbebyggelse.

Köpmannagatan i Åhus.

Basorterna

De sex tätorter som har det mest kompletta utbudet av kommunal service benämns inom kommunen som *basorter*. Dessa är Arkelstorp, Önnestad, Fjälkinge, Åhus, Degeberga och Tollarp. Basorterna ligger spridda i kommunen och spelar en viktig roll genom att de förser omlandet med service. Samtliga basorter har skola 0-9 och annan kommunal service som bibliotek, fritidsgård och vård- och omsorgsboende.

Samtliga större tätorter har goda bussförbindelser med staden. Resandeutbyte sker i hög grad även i andra riktningar och med närliggande omland.

Att bo eller verka i en av basorterna innebär att ett basutbud av kommunal service finns, ofta inom gång- eller cykelavstånd. Jämfört med staden kan basortens småskalighet och sociala sammanhang kännas positivt. Arbete på orten kan finnas för åtminstone en person i familjen. Många av orterna har nära till naturen.

Övriga orter och landsbygd

Övriga tätorter har ett skiftande utbud av service och arbetstillfällen beroende på orternas storlek och geografiska läge. Utöver basorterna finns ytterligare fyra större tätorter i kommunen; Färlöv, Rinkaby, Gårds Köpinge och Everöd.

Kommunens landsbygdsområden upptar större delen av kommunens yta. Boende i småorter och inom övrig landsbygd kan innebära stora kvaliteter som närhet till vacker natur och rekreation och möjligheter att ägna sig åt djurhållning, odling eller andra intressen som kräver större ytor.

En nackdel är att handel, service och annat utbud sällan finns i närheten vilket medför ett stort bilberoende. Bäst kollektivtrafik har småorter som ligger utmed busstrafikstråken mellan staden och större tätorter. I övrigt kan bussförbindelser finnas med några turer per dag eller saknas helt.

Tillgången till bra bredband kan också vara begränsad, vilket kan vara avgörande för om det är möjligt att arbeta eller bedriva studier hemifrån.

Kommunens landsbygd är en arena för flera viktiga samhällsintressen. Jordbruket är en stark och levande näring och utgör basen för kommunens profil *Sveriges centrum för livsmedel, mat & dryck*. Även et och den ökande produktionen av energigrödor är viktigt. Det sistnämnda är ett starkt samhällsintresse, det vill säga landsbygdens möjlighet att bidra till fossilbränslefri energiproduktion via till exempel vindkraftverk.

Landsbygden hyser natur- och kulturvärden och möjligheter till friluftsliv och rekreation. Att förvalta och utveckla dessa värden är till stor del ett kommunalt ansvar, det är en möjlighet att öka kommunens attraktivitet för boende och besöksnäring.

Särskilt värdefulla är också de landsbygdsområden där man fortfarande kan uppleva bullerfrihet från till exempel bilar, järnväg, flyg. Denna kvalitet kan väntas bli alltmer efterfrågad i takt med att befolkningen ökar inom Öresundsregionens stadsområden.

Åhuskusten

Åhuskusten, det vill säga kustområdet mellan Åhus tätort i norr och Juleboda i söder, består till övervägande del av ett tallskogsbevuxet dynlandskap med stora grupper av fritidshusbebyggelse. Mellan bebyggelsegrupperna finns obebyggda områden med höga naturvärden. Särskilt inom Yngsjö- och Furubodaområdet, som ligger 6-11 km från Åhus, sker en successiv ökning av andelen permanentboende. Andelen är för närvarande cirka 15 % i Yngsjöområdet och 10% i Furubodaområdet. Service finns i första hand i Åhus men även Yngsjö by har ett visst serviceutbud. Kollektivtrafik finns utbyggd med timmestrafik till Yngsjö och Furuboda.

FRAMTIDA UTVECKLING

Stad och landsbygd i balans

Med utmaningen att *främja stad och landsbygd i balans* avses att alla kommunens delar ska utvecklas utifrån sina specifika förutsättningar. Tillsammans kompletterar kommundelarna varandra och skapar en mångfald av miljöer att bo, uppleva och verka i. Ett finmaskigt nät bildas av staden, basorterna, mindre orter och enskild bebyggelse på landsbygd. Kommunen ser basorterna som viktiga servicenoder för den omkringliggande landsbygden och staden Kristianstad som kärnan i närregionens utveckling.

Kommunen är positiv till att nya bostäder och företag tillkommer inom kommunens alla orter och på landsbygden. För att främja en hållbar samhällsutveckling är det dock angeläget att ny bebyggelse i första hand tillkommer i lägen med ett bra utbud av service och kollektivtrafik. Därigenom kan bilberoendet begränsas och befintligt serviceutbud stöds och förbättras.

Utöver detta ser kommunen behovet av att strategiskt arbeta med utvecklingsförutsättningar på olika platser. Inom översiktsplanens tidshorisont har staden, basorterna, Linderöd, Färlöv, Vinnö, Balsby, Österslöv, Rinkaby och Skepparslöv pekats ut som strategiskt viktiga platser för kommunen att arbeta vidare med. Linderöd ses som en potentiell utvecklingsort ur ett regionalt perspektiv med dess lokalisering längs med E22 och närheten till västra Skåne. Färlöv, Vinnö, Balsby, Österslöv och Skepparslöv, stadsnära orter längs starka kollektivtrafikstråk samt Rinkaby, lokaliserad mellan Åhus och staden, är orter med särskilt intressanta utvecklingsförutsättningar.

Kommunens ställningstagande

- I kommunens alla delar ska det finnas goda förutsättningar för att bo, uppleva och verka - i by, på slätt, vid kust, i skog, vid sjö och i stad.

Orter som avses studeras vidare avseende övergripande utvecklingsriktlinjer

Linderöd Särskilt intressant utvecklingspotential ur ett regionalt perspektiv med närhet till västra Skåne. I översiktsplanens samrådsskede gjordes en ortsstudie följt av ett utvecklingsförslag. Viktiga frågeställningar väcktes;
1. Vilka riktlinjer bör finnas för Linderöd med omnejd? Integrerade funktioner? Vilken är avgränsningen för orten och omgivningarna som bör undersökas vidare?
2. Vilka är målgruppen? Vilka är de framtida Linderödsborna?
3. Vad händer med orten när E22 dras om? Hur kan vi definiera och lyfta centrala delen av orten?

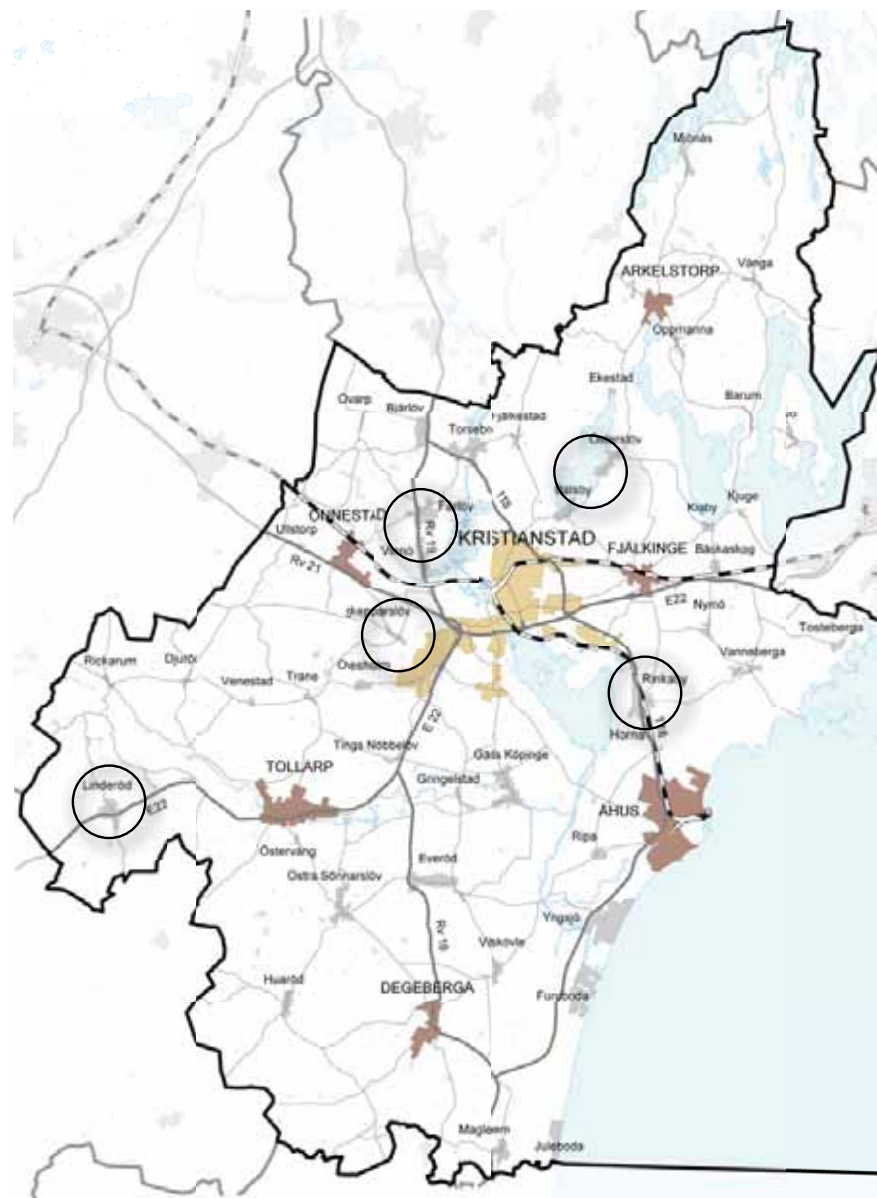
Skepparslöv Särskilt intressant utvecklingspotential med närhet till Kristianstad.

Färlöv/Vinnö Närhet till Kristianstad och Önnestad, mitt i riksintresse för kulturmiljövård.

Balsby/Österslöv Orter med jämn bostadsutveckling och närhet till Kristianstad.

Rinkaby Närhet till Åhus och Kristianstad.

För basorternas utveckling se kapitlet *Fördjupningar basorter*.

Appelskörd i norra kommundelen.

- Potentialen för utveckling ska tas till vara inom hela kommunen.
- Fördjupade studier ska göras avseende övergripande utvecklingsriktlinjer för orterna Linderöd, Färlöv, Vinnö, Balsby, Österslöv, Skeparslöv och Rinkaby.
- Inom basorterna och orter som kommunen avser studera vidare ska kommunen agera drivande genom exempelvis markinnehav, planläggning och marknadsföring av attraktiva lägen.
- Bostäder ska tillkomma i lägen med utbyggd service och kollektivtrafik. Detta uppfylls i varierande grad i kommunens olika orter. Utbyggnaderna ska vara störst där tillgången till service och kollektivtrafik är god och endast i undantagsfall ske i lägen där tillgången är mindre god.
- Verksamheter ska i första hand tillkomma i lägen med god tillgång till kollektivtrafik och cykelvägnät. Undantag kan göras för etablering av små verksamheter med få anställda och få kundbesök.

Staden

En stark och växande stad med en positiv utveckling av arbete, bostäder, utbildning, handel, service och kultur- och fritidsliv är en grundförutsättning för att kommunen ska vara attraktiv att bo och verka i som helhet.

Kommunens ställningstagande

- Staden Kristianstad ska fortsätta att växa enligt Fördjupad översiktsplan för Kristianstad stad, antagen av kommunfullmäktige 2009-06-09. För att hålla planen aktuell ska en översyn göras varje mandatperiod.

Basorterna

Basorterna ska fortsätta fungera som serviceorter till omlandet. För att upprätthålla även det kommersiella serviceutbudet är kommunens målsättning att basorternas befolkningsutveckling ska vara positiv. Kommunen ska verka för och stödja en sådan utveckling, bland annat genom hög standard på kommunal service och offentlig miljö.

Kommunens ställningstagande

- Basorterna ska även fortsättningsvis vara de närmaste serviceorterna för kommunens olika landsbygdsdelar. För de orter som ligger nära kommungränsen ska kommunen verka för särskilt goda mellankommunala samarbeten.
- Inom samtliga basorter ska standarden på kommunal service, kollektivtrafik och offentlig miljö vara hög. Varierade boendeformer ska finnas för olika inkomstnivåer och storlekar på hushåll. Se vidare i följande avsnitt, bland annat *Bostäder, Skola, omsorg, Kultur & fritid* och fördjupningsavsnitten om basorterna.

Övriga orter och landsbygd

Även i småorter och på ren landsbygd är det intressant att tillåta viss ny bebyggelse, trots avsaknad av service och kollektivtrafik. Det är då viktigt att tillskottet är litet och att det endast sker i undantagsfall, med hänsyn till den klimatpåverkan en sådan bebyggelse kan väntas medföra.

Ny bebyggelse på landsbygden kan bidra till att:

- 1) gynna befintlig och ny företagsamhet inom lantbruk, besöksnäring och andra verksamheter,
- 2) förvalta och utveckla landskapets och bebyggelsens kulturella värden. Detta blir allt viktigare efterhand som jordbruket blir mer storskaligt. Intressanta verksamheter är fritidsjordbruk, djurhållning och hobbyodling, landsbygdsturism och kulturverksamhet.

3) Motverka en befolkningsminskning till följd av den avflyttning som pågår från landsbygden, där permanentus övergår till fritidsboende. En befolkningsminskning riskerar att skapa en negativ spiral där allt färre väljer att bo på landet.

Kommunens ställningstagande

- Även i småorter och på övrig landsbygd ska nya bostäder och verksamheter i första hand tillkomma i lägen där service och kollektivtrafik finns och endast i undantagsfall i lägen där tillgången är mindre god.
- Nya bostäder kan utgöras av enstaka etableringar utan närhet till service och kollektivtrafik så länge det totala tillskottet är litet. Tillskottets storlek ska bedömas med hänsyn till den klimatpåverkan en sådan bebyggelse kan väntas få samt inverkan på rationellt brukande av marken.
- Verksamheter med få anställda och få kundbesök samt verksamheter för turism och friluftsliv kan tillkomma i lägen utan kollektivtrafik och cykelvägnet.
- Ny bebyggelse ska utformas med god anpassning till befintlig bebyggelse och landskapsbild. Det är viktigt att de kvaliteter som är specifika för landsbygden inte byggs bort.
- Kommunen har en positiv syn på bostadshus i vattennära lägen under förutsättning att detta inte hindrar strandskyddets intentioner.
- En ny samlad naturvårdsstrategi och ett nytt kulturmiljöprogram ska tas fram som behandlar bevarande och utveckling av landskap och bebyggelse. Se vidare i avsnittet *Natur- och kulturlandskapet*.
- Kommunen ska uppmuntra olika typer av landsbygdsturism utanför Kristianstad och Åhus. Bäst potential bedöms finnas utmed kusten,

inom skogs- och sjölandskapet i norr och på åsarna. Bullerfria friluftsområden ska värnas i kommunens norra och södra delar. Se vidare i avsnittet *Turism och rekreation*.

- De areella näringarna är en viktig del av kommunens näringsliv och identitet. Möjligheterna att bedriva rationell verksamhet ska värnas. Den mest värdefulla jordbruksmarken undantas från exploatering. Se avsnittet *Näringsliv*.
- Kommunen ska verka för utbyggnad av bredband av hög kvalitet även på landsbygden. Se även avsnittet *Kommunikationer*.
- Alternativa eller lokala lösningar för kollektivtrafik och service ska uppmuntras. Ett exempel är det pågående projektet *Servicepunkter på landsbygden* där målsättningen är att verksamheter samlokaliseras för att stödja varandra.

Åhuskusten

Längs Åhuskustens finns ett behov av att bevara och utveckla områdets höga natur- och rekreationsvärden samtidigt som efterfrågan ökar på kustnära boende och en ökad besöksnäring. Att förena dessa intressen kräver avvägningar.

Kommunens ställningstagande

- Åhuskustens bostadsbebyggelse ska utvecklas i samklang med områdets natur-, kultur- och friluftsvärden och utan att störa utvecklingsmöjligheterna för besöks- och fritidsnäringen.
- Utvecklingen av Åhuskustens bostadsbebyggelse består i första hand av ökade byggrätter inom områden med fritidshusbebyggelse för att tillmötesgå efterfrågan på ett mera bekvämt fritids- och permanentboende längs kusten.
- I begränsad omfattning kan även nya bostadstomter tillkomma, bland annat i anslutning till Yngsjö by och väster om Furubodavägen.

- Kommunen ser mycket restriktivt på förtätning med nya bostadstomter inom fritidshusområdena. Huvudprincipen är att samtliga planlagda naturmarksområden ska bevaras. Se även avsnittet *Bostäder*.
- Inom de stora naturområdena mellan fritidshusbebyggelsen bedöms nya bostadstomter som olämpligt på grund av höga natur- och rekreationsvärden.

Café i Degeberga

BOSTÄDER

Kristianstad ska vara en attraktiv kommun att flytta till och bo kvar i. En av kommunens målsättningar är 90 000 invånare år 2025, en befolkningstillväxt på i genomsnitt 700 nya invånare per år. En befolkningsökning innebär ett ökat behov av bostäder i kommunen. Kapitlet sammanfattar kommunens strategier för bostadsutveckling, både generellt och inom strategiskt intressanta områden.

Grupphusbebyggelse i Tollarp

NULÄGE

Vad byggs?

Under den senaste tioårsperioden har bristen på bostäder i Skåne blivit alltmer påtaglig. I länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys från 2010 redovisade 25 av länets 33 kommuner brist på bostäder. Störst är bristen på hyresrätter.

Kristianstads kommun har för närvarande brist på både hyresrätter och bostadsrätter och bristsituationen omfattar samtliga kommundelar. Nyproduktion av bostadslägenheter sker huvudsakligen i Kristianstad och Åhus.

Totalt i Kristianstads kommun producerades under åren 2007-2010 omkring 200 nya bostäder per år. Av dessa var cirka hälften lägenheter och hälften villor.

För att uppnå befolkningsmålet 90 000 invånare år 2025 är det kommunens målsättning att 300 nya bostäder produceras per år.

Diagrammet *Bygglovsansökningar för enbostadshus under 2005-2009* visar hur ansökningarna om enfamiljshus, inklusive fritidshus, fördelade sig geografiskt i kommunen under den aktuella perioden. Även om inte alla ansökningar leder till ett beviljat bygglov ger redovisningen en bild av var i kommunen det byggs nya småhus.

Av diagrammet kan man se att kustområdet från Åhus och söderut har flest ansökningar. Även i småorterna och på den rena landsbygden är antalet bygglovsansökningar många, till och med fler än

inom Kristianstad stad, där Vä, Hammar, Viby med flera delar ingår. Endast ett fåtal ansökningar per år berör basorterna, Arkelstorp, Degeberga, Fjälkinge, Önnestad och Tollarp.

Efterfrågan och behov

Bostäder i attraktiva lägen

När det gäller bostadens läge prioriterar människor olika. Efterfrågan är stark på ett boende nära service och med goda pendlingsmöjligheter. Andra värdesätter ett naturnära landsbygdsboende. Havet har en särskild dragningskraft vilket efterfrågan på tomter utmed Åhuskusten vittnar om. Att kunna bo i sin hembygd eller nära släkt och vänner värderas också högt av många.

Bild från Länsstyrelsens Bostadsmarknadsanalys Skåne 2010.

Tillgång till service och kollektivtrafik

För en hållbar samhällsutveckling är det angeläget att större delen av bostadsbyggandet sker i lägen med god tillgång till service och kollektivtrafik.

Med goda bussförbindelser är det möjligt att pendla till arbete eller utbildning utan bil. Närhet till skola, dagligvarubutik och annan service innebär också att bilen kan undvaras till förmån för gång- eller cykeltrafik.

Genom att fler bostäder tillkommer i lägen med service och kollektivtrafik stärks också underlaget för befintligt utbud vilket ökar förutsättningarna för att utbudet kan finnas kvar eller förbättras.

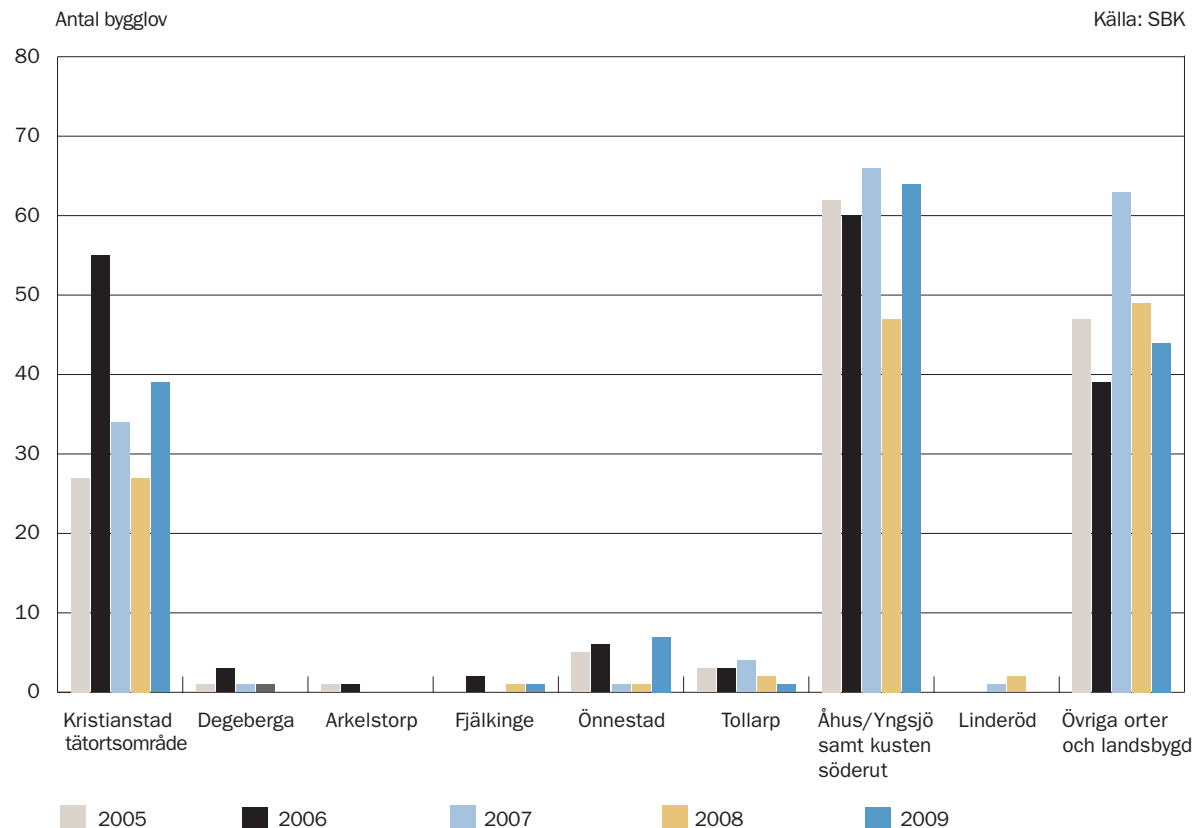
Regionala pendlingsmöjligheter

Särskilt intressant är att bostäder tillkommer i stationsnära lägen. Möjligheten att snabbt och bekvämt kunna pendla med tåg till utbildning eller arbete i exempelvis Lund eller Malmö är i många fall avgörande för var man väljer att bo. Med goda pendlingsmöjligheter blir också kommunen som helhet mindre känslig för variationer i arbetsmarknad och konjunktur.

Småorter och landsbygd

Även i småorter och på ren landsbygd är det viktigt att viss ny bostadsbebyggelse kan tillkomma. Detta kan stötta den lokala service som finns i form av exempelvis lanthandel och även kompensera för att många befintliga bostadshus övergår till fritidsboende.

Det rationella jordbruket blir alltmer storskaligt, vilket ökar behovet av att hålla det småskaliga kulturlandskapet levande. Fritidsjordbruk och djurhållning med exempelvis får eller hästar spelar en stor roll för att hålla landskapet öppet. Möjligheter finns också att kombinera boende på landsbygden med till exempel företagande inom besöksnäring och kulturliv.

Bygglövsansökningar för enbostadshus (inklusive fritidshus) under 2005-2009. Källa: Stadsbyggnadskontorets bygglovavdelning.

Äldre villor i Everöd

Nybyggd villa i Tollarp

Småhus vid Oppmannasjön

Nybyggda villor i Hammarlund

Byggarbetsplats i Tollarp

Bristen på bostadslägenheter

Att det för närvarande råder brist på bostadslägenheter och framför allt hyresrätter i kommunen får negativa konsekvenser för många.

För de som flyttar till kommunen fungerar hyresrätten ofta som en viktig första bostad och kan vara avgörande för om man tackar ja till ett jobb inom kommunen. Ungdomar eller ekonomiskt svaga hushåll är ofta hänvisade till hyresrättsmarknaden. Pensionärer och medelålders personer som vill flytta till en mindre lägenhet är ytterligare en grupp som kan få svårt att hitta en bostad.

Alla nyproducerade bostäder måste uppfylla vissa tillgänglighetskrav och är ur den aspekten ofta mer lämpliga för personer med funktionsnedsättning än det äldre bostadsbeståndet. Att bygga nya lägenheter i centrala lägen kan därför förbättra utbudet för denna befolkningsgrupp. Nackdelen är att boendekostnaden blir relativt hög i nyproducerade lägenheter.

Ett generellt problem är att det inte finns ett tillräckligt stort marknadsintresse för att bygga bostadslägenheter. Orsaken är framför allt höga produktionskostnader och hårda lånevillkor. Konsekvensen blir att nya lägenheter endast tillkommer i särskilt attraktiva lägen.

Planberedskap för bostadstomter

Önnestad och Fjälkinge bedöms, med hänsyn till kommande pågatågsstationer, vara de basorter som har störst behov av ny tomtmark för småhus och marklägenheter. Här behöver planläggning av nya områden prioriteras.

I övrigt finns det gott om planlagda ännu ej utnyttjade tomter i alla kommunens basorter samt i ett flertal av de övriga orterna. Bedömningen är dock att många av tomterna dåligt motsvarar marknadens efterfrågan.

FRAMTIDA UTVECKLING

Övergripande riktlinjer

Kommunens ställningstagande

- Kristianstad kommun ska erbjuda ett brett utbud av boendemöjligheter där hela kommunens potential tas till vara.
- Inom basorterna och övriga tätorter av särskilt intresse för bostadsutbyggnad ska kommunen agera drivande genom exempelvis markinhav, planläggning och marknadsföring av attraktiva lägen.
- Ny bostadsbebyggelse ska i första hand tillkomma i lägen med utbyggd service och kollektivtrafik. Utbyggnaderna ska vara störst i lägen där tillgången till service och kollektivtrafik är god och endast i undantagsfall i lägen där tillgången är mindre god.
- Särskilt lägenhetsbebyggelse ska företrädesvis tillkomma i centrum- och kollektivtrafiknära lägen.
- Nya bostäder kan utgöras av enstaka etableringar utan närhet till service och kollektivtrafik så länge det totala tillskottet är litet. Tillskottets storlek ska bedömas med hänsyn till den ökade klimatpåverkan en sådan bebyggelse kan väntas få.
- Vid planering av bostadsområden ska en blandning av bostadstyper eftersträvas för att åstadkomma varierade områden och en blandad befolkningssammansättning som främjar förståelse och gemenskap mellan människor.

Kristianstad stad

En stor andel av kommunens framtida tillskott av både lägenheter och villor ska även fortsättningsvis lokaliseras till Kristianstad stad. Den närhet till arbete, utbildning, goda pendlingsmöjligheter, service och kultur- och fritidsliv som staden erbjuder möjliggör ett minskat bilberoende och är en boendekvalitet som många efterfrågar.

Kommunens ställningstagande

- Staden Kristianstad ska fortsätta att växa med ny bostadsbebyggelse enligt *Fördjupad översiktsplan för Kristianstad stad (2009)*.

Basorterna

Kommunens sex basorter har det mest kompletta utbudet av kommunal service i form av skola, omsorg, kultur och fritid. Basorterna spelar en viktig roll genom att de förser omlandet, mindre orter och landsbygd med både kommunal och kommersiell service.

Önnestad och Fjälkinge

Önnestad med cirka 1350 invånare och Fjälkinge med cirka 1700 invånare har likartade förutsättningar genom att de både ligger nära Kristianstad stad och har bra kollektivtrafikförbindelser. Genom att orterna får stationslägen för pågatågstrafik från och med 2013 skapas direkta pendlingsmöjligheter med tåg väster- eller österut. Detta kan väntas öka efterfrågan på nya bostäder i orterna.

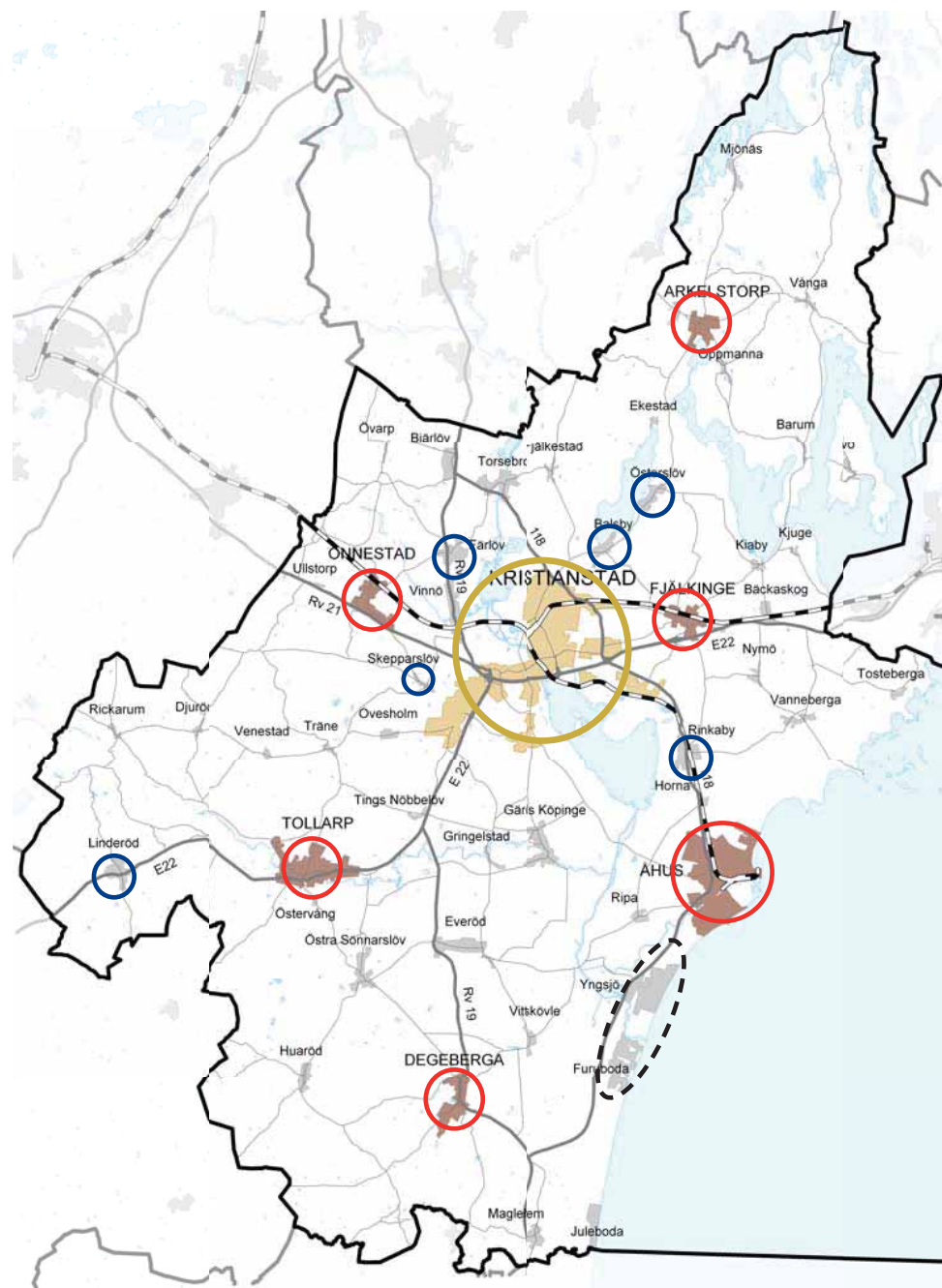
Åhus

Åhus är kommunens näst största ort med drygt 9000 invånare. Antalet invånare växer stadigt. Åhus största attraktionskraft finns i läget vid havet med sandstränderna och det tallskogsbevuxna dynlandskapet. Utbudet av service och arbetstillfällen motsvarar det hos en liten kommun.

Orter av särskilt intresse för bostadsutbyggnad

Orter med hög efterfrågan på bostäder i lägen längs med eller i anslutning till starka rörelsestråk.

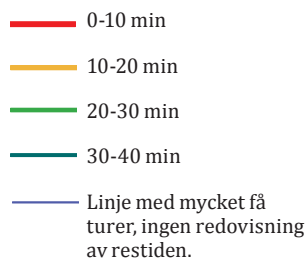
- Kristianstad stad
- Basort
- tätort/småort
- Åhuskusten

Restid med regionbuss till Kristianstad

Restiderna är ungefärliga och avser förhållandena under 2011. Kartbilden finns i större skala i avsnittet "Kommunikationer".

Åhus har mycket goda bussförbindelser med Kristianstad, ett 50-tal turer per dag. Restiden från centrala Åhus till Kristianstad C, cirka 20 minuter, kan förhoppningsvis minska i framtiden genom åtgärder som ger busstrafiken prioritet framför biltrafik.

Arkelstorp och Degeberga

Som basorter för den norra respektive den södra delen av kommunen har Arkelstorp och Degeberga flera likheter. Båda orterna har mycket natursköna omgivningar med ett kuperat och omväxlande natur- och kulturlandskap.

Båda orterna har också relativt stora omland med mindre orter och ren landsbygd. Bäst serviceutbud har Degeberga som är den större av orterna med cirka 1300 invånare jämfört med Arkelstorps cirka 750 invånare. Tyvärr har befolkningsutvecklingen varit svagt negativ över tiden. Restiden med buss till Kristianstad är cirka 25-30 minuter.

Tollarp

Tollarp är en relativt stor tätort med cirka 3200 invånare och ett antal större privata företag. Orten har också ett större serviceutbud än övriga basorter om man bortser från Åhus. Restiden med buss till Kristianstad är cirka 20 minuter.

Kommunens ställningstagande

- I basorterna ska finnas goda möjligheter till inflyttning och kvarboende. Boendeformerna ska vara varierade för att attrahera människor med olika inkomstnivåer och storlekar på hushåll.
- Alternativa utbyggnadsområden för olika typer av bostäder som svarar mot marknadens efterfrågan ska finnas, se vidare i fördjupningsavsnitt om basorterna.

Andra orter av särskilt intresse

Balsby

Balsby ligger vackert vid Råbelövssjön utmed kollektivtrafikstråket Kristianstad - Arkelstorp - Vånga. Restiden med buss är cirka 10 minuter in till Kristianstad C.

Även om orten med sina cirka 450 invånare i princip saknar eget serviceutbud, förutom förskola, är efterfrågan på villatomter stor. Fortsatt utbyggnad är möjlig i Balsbys norra del enligt ett planprogram från 2007. Etapp 1 av 2 med cirka 40-50 möjliga nya bostäder har nyligen planlagts.

Österslöv

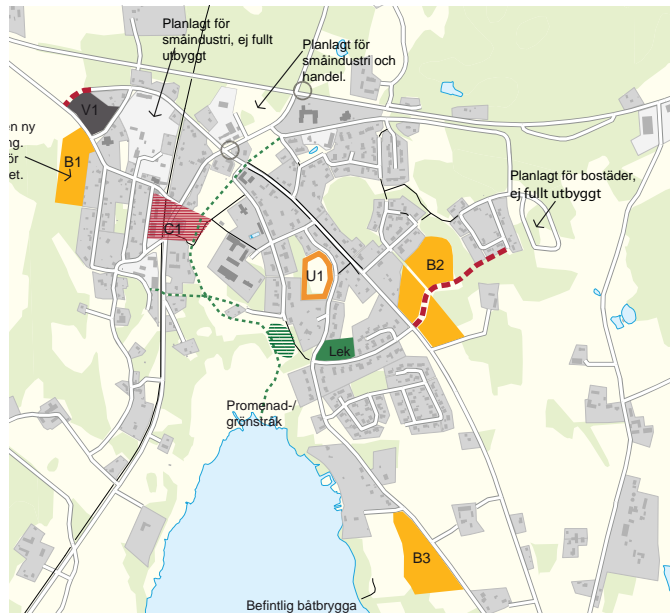
Österslöv med knappt 400 invånare ligger liksom Balsby vackert vid Råbelövssjön och utmed kollektivtrafikstråket Kristianstad - Arkelstorp - Vånga. Restiden med buss till Kristianstad C är cirka 15 minuter. Förskola och skola till årskurs 2 finns.

Rinkaby

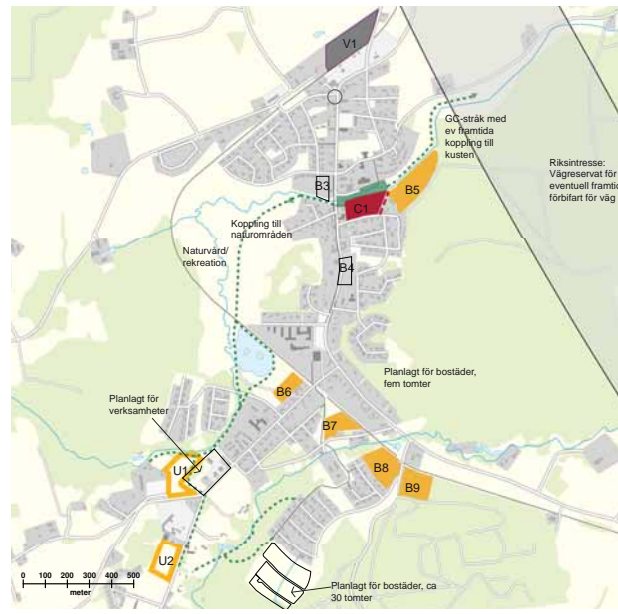
Rinkaby med cirka 750 invånare ligger strategiskt utmed kollektivtrafikstråket mellan Kristianstad och Åhus. Restiden är cirka 10 minuter i vardera riktningen. Utvecklingsmöjligheterna för bostäder är begränsade till ortens västra del på grund av Försvarets verksamhet på Rinkaby skjutfält.

Färlöv/Vinnö

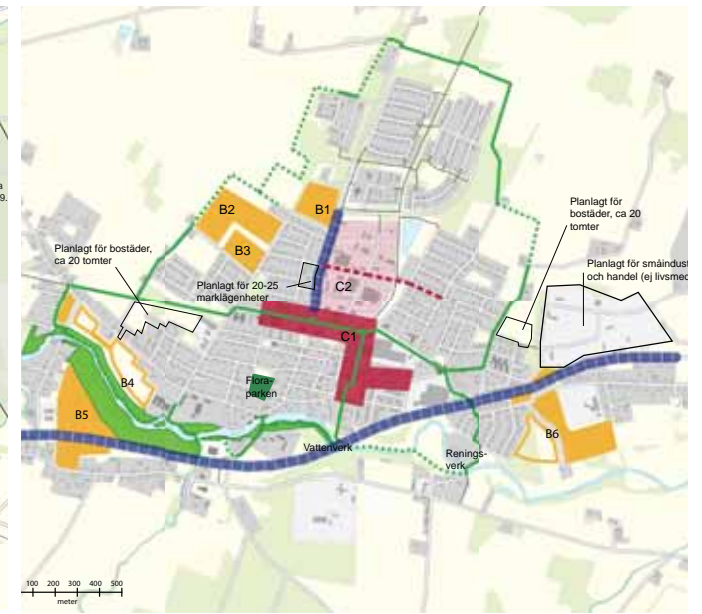
Färlöv och Vinnö ligger så nära varandra att de nästan kan räknas som en tätort. Tillsammans har de cirka 1550 invånare. Avståndet till Kristianstad stad är inte långt och en viss efterfrågan finns på nya bostadstomter. Restiden med buss till Kristianstad C är cirka 15-20 minuter. När pågatågstation öppnas i Önnestad 2013 kan detta bli ett pendlingsalternativ även för boende i Färlöv/Vinnö.

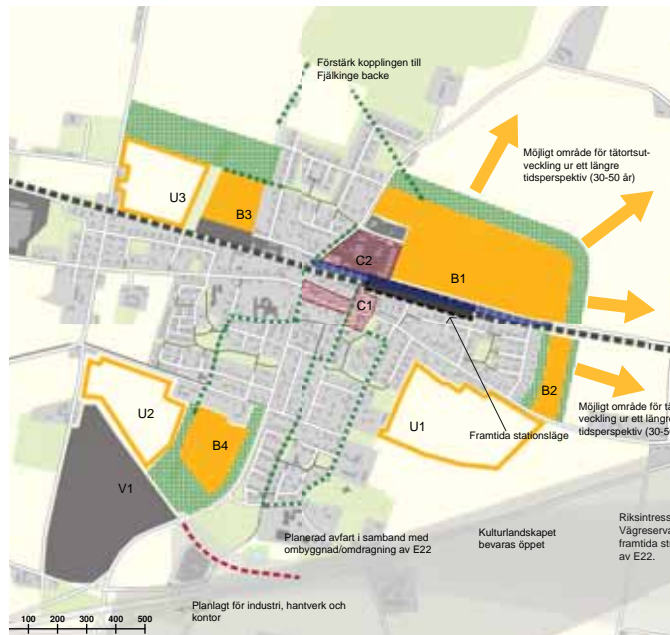
Förslagskarta Arkelstorp, se fördjupningsavsnitt om Arkelstorp.

Förslagskarta Degeberga, se fördjupningsavsnitt om Degeberga.

Förslagskarta Tollarp, se fördjupningsavsnitt om Tollarp.

Förslagskarta Fjälkinge, se fördjupningsavsnitt om Fjälkinge.

Förslagskarta Åhus, se fördjupningsavsnitt om Åhus.

Förslagskarta Önnestad, se fördjupningsavsnitt om Önnestad.

Äldre bygata i Rinkaby

Nybyggnad av villa i Tollarp

Lägenheter i Fjälkinge

Linderöd

Linderöd med cirka 400 invånare är den ort i kommunen med bäst förbindelse till västra Skåne utmed E22. Västra Skåne har en stark utveckling som inom kort kommer att förstärkas ytterligare genom etableringen av forskningsanläggningen ESS och MAX IV. Detta tillsammans med ett naturskönt läge på Linderödsåsen kan successivt öka boendeintresset för Linderöd.

Skepparslöv

Skepparslövs by med cirka 150 invånare ligger 1-1,5 km väster om Öllsjö. Nävlingeåsens nordsluttning söder om Skepparslövs by är efterfrågad för bostadstomter på grund av det natursköna läget och möjligheterna till vackra utblickar över Kristianstadsslätten. Cykelavståndet till Öllsjö skola är 2-3 km. Kollektivtrafik finns men endast med fem turer/dag. Byn saknar kommunalt vatten och avlopp och har bedömts vara i behov av detta.

Området har studerats för bostadsbebyggelse, senast i *Planprogram för bebyggelse i Skepparslövs by och området utmed Uddarpsvägen* från 2010. Förutsättningarna för programmet var en stor exploatering med sammanlagt cirka 150 enbostadshus utöver de cirka 60 tomter som finns i byn idag. Detta för att begränsa kostnaden per tomt för utbyggt kommunalt vatten och avlopp. I samband med programmet gjordes också en kostnadsberäkning för kommunalt vatten och avlopp till den studerade exploateringen.

Kommunens ställningstagande

- Tätorter av särskilt intresse för bostadsutbyggnad är Balsby, Österslöv, Rinkaby, Färlöv/Vinnö och Linderöd.
- Skepparslövs by och sluttningsområdet söder om byn är intressant för komplettering eller utveckling med ny bostadsbebyggelse under förutsättning att vatten- och avloppsförsörjning kan ske på ett hälsomässigt och miljömässigt

godtagbart sätt. Frågan kommer att behandlas i samband med upprättandet av en kommunal VA-plan.

Åhuskusten

Generella riktlinjer

För kuststräckan mellan Åhus och Juleboda finns fördjupade utredningar i programmet *Det växer längs kusten!* som antogs av Kommunfullmäktige 2009.

I korthet redogör programmet för hur bevarande och utveckling av områdets höga natur- och rekreativvärden kan ske samtidigt med ett ökat kustnära boende och en ökad besöksnäring.

Kuststräckan söder om Åhus omfattas av riksintressen både för naturvård, friluftsliv, rörligt friluftsliv, kustzon samt för totalförsvaret. Detta innebär att kommunen inte får vidta åtgärder som påtagligt kan skada områdenas natur- och kulturmiljövärden och den attraktivitet området har för friluftsliv och rekreation. Delar av kuststräckans obebyggda områden är även naturreservat och Natura 2000-områden vilket är mycket starka skydd av områdenas naturvärden.

Andra viktiga frågor för Åhuskustens utveckling är den pågående utbyggnaden av kommunalt avlopp och i vissa fall även att säkra dricksvattenförsörjningen till områden där detta saknas.

Hänsyn måste också tas till en framtida höjd havsnivå och de risker för översvämning, erosion och höjd grundvattennivå som detta kan medföra.

Kommunens ställningstagande

- Åhuskustens bostadsbebyggelse ska utvecklas i samklang med områdets natur-, kultur- och friluftsvärden och utan att störa utvecklingsmöjligheterna för besöks- och fritidsnäringen.
- Utvecklingen av bostadsbebyggelse består i första hand av ökade byggrätter inom fritids-

husbebyggelsen för att tillmötesgå efterfrågan på ett mera bekvämt fritidsboende och permanentboende längs kusten.

- I begränsad omfattning kan även nya bostadstomter tillkomma, bland annat i anslutning till Yngsjö by och väster om Furubodavägen.
- Bullerstörningar från Ravlunda och Rinkaby skjutfält medför att inga ökade byggrätter eller förtätningar föreslås inom Olseröds sommarby, Degeberga sommarby, Juleboda och Östra Sand. Dessa bebyggelsegrupper kan dock bli intressanta att utveckla i framtiden, om bullerstörningarna minskar
- Kommunen ska arbeta vidare med att ta fram strategier för att bemöta en stigande havsnivå/översvämning samt risken för erosion.

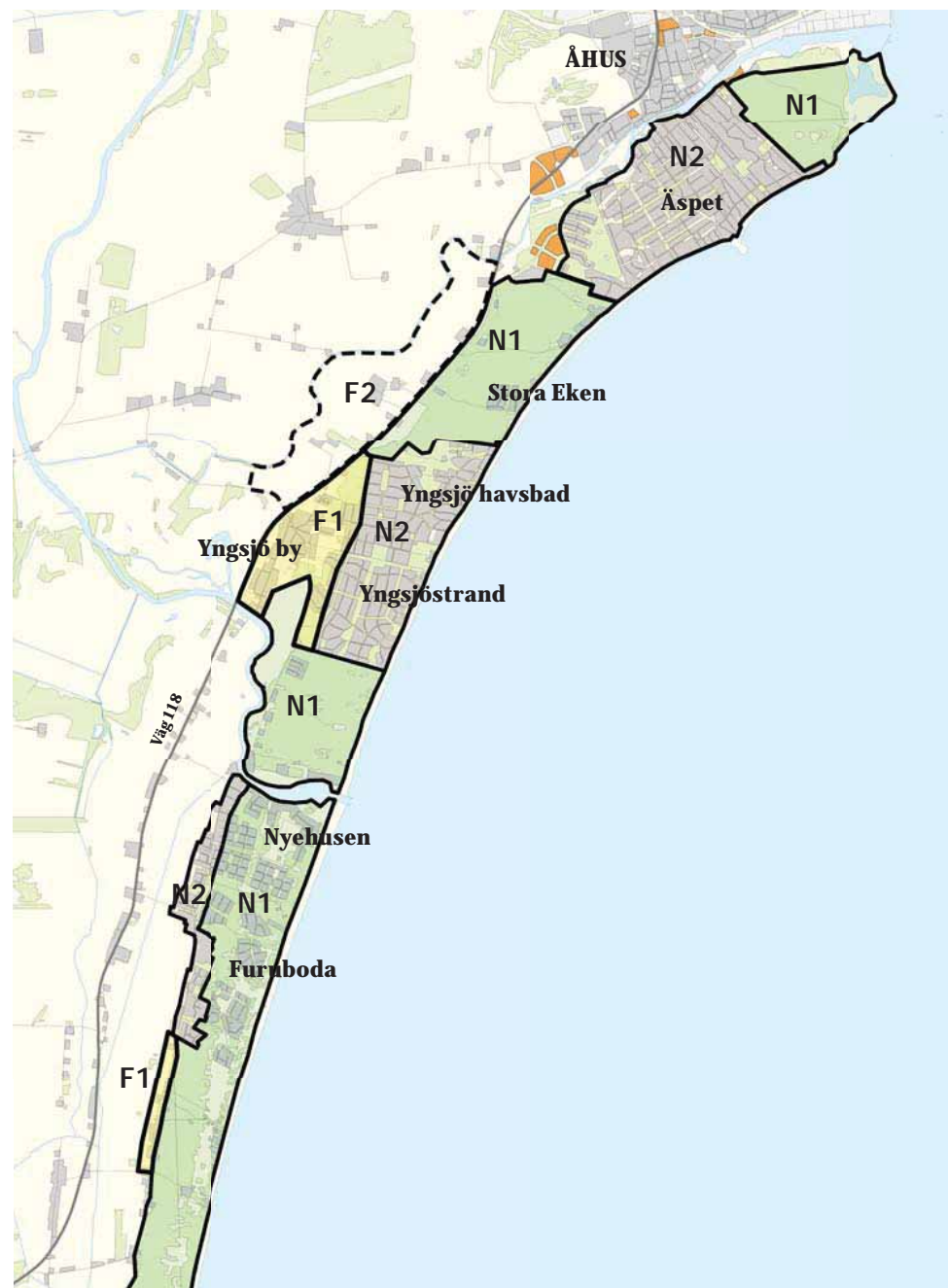
Ökade byggrätter

Kommunens ställningstagande

- Pågående arbete med att ändra gällande detaljplaner så att byggrätten 70+30 m² bruttoarea utökas till 140+40 m² byggnadsarea ska slutföras.
- Ändringarna omfattar fritidshusbebyggelsen inom Äspet, Yngsjöområdet, Nyehusen och Furuboda.

Nya bostadstomter utmed Åhuskusten

- N1** Olämpligt med nya bostadstomter.
- N2** Nya bostadstomter kan tillkomma endast i undantagsfall.
- F1** Bebyggelsen kan förtätas enligt särskilt programmaterial. Förtätning ska föregås av detaljplan.
- F2** Bebyggelsen kan förtätas med enstaka spridda tomter enligt särskilt underlagsmaterial. Förtätning ska föregås av detaljplan.
- Föreslagen bostadsbebyggelse inom Åhus tätort, se fördjupningsavsnittet *Basort Åhus*.

Strandområde och fritidshus utmed Åhuskusten.

Förtätning inom fritidshusområdena

Möjligheterna att förtäta med nya bostadstomter på park- eller naturmark inom kustområdets fritidsbebyggelse har senast behandlats i ett planeringsunderlag, *Kustnära, tätortsnära*, från 2010.

Kommunens ställningstagande

- Kommunen ser mycket restriktivt på förtätning med nya bostadstomter inom fritidshusområdena. Huvudprincipen är att samtliga planlagda naturmarksområden ska bevaras.
- I undantagsfall kan förtätning med nya bostadstomter ske inom fritidshusområdena i Äspet, Yngsjöområdet och inom området närmast Furubodavägen, se områden markerade N2 på kartbilden *Nya bostadstomter utmed Åhuskusten* på s.39. Detta under förutsättning att:
 - 1.markområdet inte hyser trädvegetation som är av betydelse för bevarandet av fritidshusområdenas naturprägel med *hus i tallskog*
 - 2.markområdet inte hyser höga naturvärden,
 - 3.markområdet inte utgör en betydelsefull del i ett sammanhängande stråk av naturmark,
 - 4.markområdet inte är lämpligt som en eventuell framtida yta för anlagd lekplats och/eller bollplan.
- Inom de stora naturområdena mellan fritidshusbebyggelsen bedöms nya bostadstomter som olämpligt på grund av höga natur- och rekreationsvärden, se markerade områden på kartbilden *Nya bostadstomter utmed Åhuskusten*, s.39.
- Som underlag för bedömning av nya bostadstomter gäller planeringsunderlaget *Kustnära, tätortsnära*, godkänt av Byggnadsnämnden 2010.

Väster om Furubodavägen

Till förtätningen av kustområdet kan även räknas en utveckling av bebyggelsen söder om Furubodaområdet utmed Furubodavägens västra sida. Ett separat program för detta har tagits fram med 20-25 tänkbara bostadstomter.

Frågor som behöver hanteras vid kommande detaljplanläggning och lovgivning är bland annat anpassningen till den öppna landskapsbilden, att området saknar kommunalt vatten- och avlopp och att marken västerut från Furubodavägen är ett utdikad område med dåliga grundläggningsförhållanden och risk för översvämning.

Kommunens ställningstagande

- Bebyggelsen söder om Furuboda utmed Furubodavägens västra sida är intressant att förtäta med ytterligare bostadstomter, se området markerat med F1 på kartbilden på s.39 *Nya bostadstomter utmed Åhuskusten*. Detta under förutsättning att vatten- och avloppsfrörsörjning kan ske på ett hälsomässigt och miljömässigt godtagbart sätt.
- Som underlag för bedömning av ny bostadsbebyggelse gäller programmet *Kompletteringsbebyggelse utmed Furubodavägen*, godkänt av Byggnadsnämnden 2011.

Yngsjö by

Särskilt goda förutsättningar för nya bostadstomter finns i anslutning till Yngsjö by, bland annat med hänsyn till att byn har ett visst utbud av service i form av skola, förskola och kollektivtrafik.

Kommunens ställningstagande

- Kommunen är positiv till att ny bostadsbebyggelse tillkommer i anslutning till Yngsjö by, se område markerat F! område på kartbilden *Nya bostadstomter utmed Åhuskusten*, s.39.

- Som underlag för bedömning av nya bostadstomter gäller *Fördel Yngsjö!* Program för Yngsjö bys framtida utveckling antaget av Kommunstyrelsen 2005 samt planeringsunderlaget *Kustnära, tätortsnära*, godkänt av Byggnadsnämnden 2010.

Mellan väg 118 och Helge å

För området mellan väg 118 och Helge å från Ratkegården i norr till Härnestadsvägen i söder gjordes en sammanställning av förutsättningarna för bland annat hästgårdsetablering under 2006.

Vid exploatering behöver särskild hänsyn tas till bland annat den öppna landskapsbilden och till naturvärdena inom den sandiga odlingsmarken.

Kommunens ställningstagande

- Området mellan väg 118 och Helge å är intressant att komplettera med enstaka spridd bostadsbebyggelse, till exempel hästgårdar, se område markerat F2 på kartbilden *Nya bostadstomter utmed Åhuskusten*, s.39.
- Som underlag för bedömning av ny bostadsbebyggelse gäller "Sammanställning av förutsättningarna för utveckling av området mellan väg 118 och Helge å från Ratkegården i norr till Härnestadsvägen i söder med enstaka bostadsbebyggelse", godkänt av Byggnadsnämnden 2006.

Maglehem och Olseröd

Byggnadsnämnden godkände 2010 ett program som behandlar tillkomsten av ny bostadsbebyggelse nära Ravlunda skjutfält. Programmets huvudsakliga syfte var att beskriva vad Försvarmakten medger när det gäller ny bostadsbebyggelse nära Ravlunda skjutfält. Försvarmakten medger en viss utveckling av Maglehems tätort och Olseröds bystruktur. Utbyggnadsmöjligheterna är dock begränsade av andra skäl, främst kraven på kommunal avloppslösning.

För Maglehems tätort har bedömningen gjorts att inga nya bostadstomter kan tillkomma innan problemet med överbelastning av Maglehems avloppsreningsverk har åtgärdats. Dock kan de tio lucktomter som redan finns inom tätorten bebyggas. För Olseröds bykärna gäller att inga eller endast något enstaka hus kan tillkomma så länge bebyggelsen saknar spillvattennät.

Kommunens ställningstagande

- Som underlag för bedömning av ny bostadsbebyggelse i Maglehem och Olseröd gäller *Program för ny bostadsbebyggelse nära Ravlunda skjutfält*, godkänt av Byggnadsnämnden 2010.
- I samband med upprättandet av en kommunal VA-plan kommer beslut att fattas om Olseröd ska anslutas till det kommunala spillvattennätet och om kommunen ska investera i Maglehems verksamhetsområde för spillvatten så att nya bostadstomter kan tillkomma.

Bostadstomter i strandnära lägen

Som ett led i att utveckla attraktiva boendemöjligheter vill kommunen verka för ny bostadsbebyggelse i strandnära lägen där detta är lämpligt. En förutsättning är att dispens kan ges från strandskyddsbestämmelserna.

Sedan 2010 finns en möjlighet till en utökad dispens från miljöbalkens strandskyddsbestämmelser under förutsättning att kommunen i samråd med länsstyrelsen kan peka ut särskilda områden för landsbygdsutveckling i sin översiktsplan.

Länsstyrelsen i Skåne har i samband med översiktsplanarbetet bedömt att Kristianstads kommun inte har denna typ av landsbygdsutvecklingsområden. För samtliga delar av kommunen gäller därför de vanliga reglerna om strandskyddsdispens. Enligt miljöbalken syftar strandskyddet till att långsiktigt trygga allemansrättslig tillgång till strandområden

Bostadshus vid vatten.

Studentbostäder i Kristianstad

och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

För att dispens ska kunna beviljas behövs särskilda skäl. När det gäller bostadsbebyggelse finns det två sådana skäl:

1. Området har redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. Området är väl avskilt från området närmast strandlinjen genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering,

Även om det finns särskilda skäl för dispens kan en planerad åtgärd nekans dispens om de negativa effekterna för allmänheten eller växt- och djurlivet bedöms bli för stora.

Bostäder för alla

Enligt bostadsförsörjningslagen ska riktlinjer som beskriver hur kommunen skapar förutsättningar för alla invånare att leva i goda bostäder antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Senast kommunen tog fram riktlinjer för bostadsförsörjningen var 2004.

Kommunens ställningstagande

- Kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen ska arbetas fram och hållas aktuella.
- Kommunen ska erbjuda ett brett bostadsutbud av upplåtelseformer, storlekar och lägen som svarar mot hela befolkningens behov.
- Kommunen ska verka för tillkomsten av nya bostadslägenheter, särskilt i basorterna.

Det enskilda bostadskvarterets utformning

En bostads attraktivitet handlar inte bara om läget och boendeformen utan också om utformning och gestaltning på kvartersnivå. Ett område som har utmärkta förutsättningar i grunden kan tappa i attraktivitet genom en dålig utformning. Omvänt kan ett område som saknar särskilda kvaliteter som vacker utsikt eller centrumnära läge bli eftertraktat genom att omsorg läggs på utformningen av den nära boendemiljön.

Kommunens ställningstagande

- Nya bostadsmiljöer ska utformas med god arkitektur och kvalitet.
- Områdets natur- och kulturmiljövärden ska användas som en tillgång i planeringen av bostadsmiljön.
- Tillräckliga grönytor och andra utemiljöer ska finnas för att främja hälsa, trivsel, lek och möten mellan människor.
- Bostadsområden ska utformas så att de är tillgängliga för alla och upplevs som trygga att vistas i även under den mörka delen av dygnet.
- Vägar och körbara ytor för biltrafik ska utformas för att minska hastigheten.

Energiförsörjning av bostäder

Följande anges i kommunens klimatstrategi och energiplan:

- Lokalisering och utformning av nya bebyggelseområden ska ske så att energianvändningen kan begränsas, bland annat genom gynnsamma sol- och vindförhållanden.
- Möjlighet ska normalt finnas att välja en takvinkel och en orientering av huskroppen som är lämplig vid installation av solvärme. Även ett ökat behov av kylning ska beaktas.
- Vid lokalisering av nya utbyggnadsområden inom orter med potential för fjärrvärme ska möjligheten att ansluta området till fjärrvärme eller andra gemensamma uppvärmningssystem särskilt beaktas.

Förtydliganden:

- Vid planläggning inom vindutsatta områden ska hänsyn tas till behovet av läplanteringar för att skapa en trivsamt utemiljö och minskad energiförbrukning för uppvärmning.
- Lämplig orientering av villabebyggelse för att ta tillvara solenergi och att installera solfångare på taket är i första hand med långsidan mot söder, i andra hand mot sydväst och i tredje hand mot sydöst.

Äldre villabebyggelse i Linderöd

Villaboende

Grupphusbebyggelse i Fjälkinge

KOMMUNIKATIONER

För att kommunen ska kunna ingå i en fungerande arbets-, boende- och utbildningsmarknad måste det finnas goda möjligheter för transport, både för personer och för gods. Tågresande är det färdssätt som idag ökar mest och har god konkurrenskraft gentemot bilen. Sett ur detta perspektiv fyller även bredband en viktig funktion som kommunikationsmedel.

Utbyggnad av cykelvägar mellan orter behandlas i avsnittet *Turism och rekreation*. Riksintressen för kommunikationer behandlas i avsnittet *Riksintressen och förordnanden*.

NULÄGE

Regional trafikutveckling

Trafikutvecklingen i Skåne har varit mycket stark sedan mitten av 1990-talet, såväl för biltrafik som för tågtrafik. Förklarande faktorer är flera, bland annat flera år med stark konjunktur, men främst kanske att Skåne utvecklats från flera mindre arbetsmarknadsregioner till att vara på väg mot att bli en gemensam arbetsmarknadsregion. Även integreringen inom Öresundsregionen har inneburit kraftigt ökat resande. Stora investeringar i utbyggd infrastruktur pågår och kommer att behövas framöver, bland annat i ökad spårkapacitet.

I jämförelse med andra storstadsregioner har Skåne en låg marknadsandel för kollektivtrafiken, ca 15%. Enligt Skånetrafikens bedömning i *Tågstrategi 2037* behöver kollektivtrafikens marknadsandel i Skåne öka till 30% för att Skåne ska kunna räkna sig som en region som styr mot gällande miljömål och ett hållbart transportsystem.

Spårtrafik

Kristianstad har järnvägsförbindelser för person- och godstrafik österut på Blekinge Kustbana och västerut på Skånebanan till Helsingborg via Hässleholm där banan korsar Södra Stambanan mellan Malmö och Stockholm. Järnvägen mellan Kristianstad - Åhus används enbart för godstrafik.

Kristianstad C trafikeras av regional persontågtrafik i form av Öresundståg och Pågatåg. Öresundstå-

gen har fokus på korta restider mellan större orter. Pågatågen stannar även vid mindre stationer och lämpar sig bäst för kortare resor.

Pågatåg Nordost och Krösatåg

Genom projekten Pågatåg Nordost och Krösatåg kommer 16 nya stationer att byggas under 2011-2014 för att förbättra kommunikationerna i norra Skåne, södra Småland och västra Blekinge.

I Kristianstads kommun berörs orterna Önnestad och Fjälkinge, där stationerna byggs och börjar trafikeras under 2013.

Arbetspendling mellan Kristianstads kommun och övriga kommuner i landet 2008

Inpendling från annan kommun	Antal	Utpendling till annan kommun	Antal
1. Hässleholm	1581	1. Hässleholm	1643
2. Östra Göinge	1285	2. Malmö	817
3. Bromölla	930	3. Bromölla	711
4. Sölvesborg	589	4. Östra Göinge	624
5. Malmö	419	5. Lund	563
6. Lund	347	6. Sölvesborg	304
7. Hörby	231	7. Stockholm	235
8. Osby	191	8. Hörby	157
9. Simrishamn	173	9. Olofström	153
10. Karlshamn	172	9. Helsingborg	153
		10. Osby	123
Övriga kommuner	1758	Övriga kommuner	1958

Hässleholm Nord

Planeringen av Hässleholm Nord pågår. Utbyggnaden blir södra Sveriges största industri- och logistikpark med kombiterminal, en knutpunkt för överlastning av gods mellan bil och tåg.

Vägtrafik

Viktiga regionala vägförbindelser för kommunen är E22, Väg 19, Väg 21 och Väg 118. Inom kommunen i övrigt finns ett stort nätverk av statliga, kommunala och enskilda vägar. De viktigaste vägförbindelserna mellan olika kommuner redovisas på kartbilden *Trafikinфраstruktur*, s.47.

Busstrafik

Kommunens busstrafik består av regionbuss och stadsbuss. Stadsbusstrafiken omfattar Kristianstads tätortsområde. Regionbusstrafiken kompletterar tågtrafiken regionalt och utgör viktiga förbindelser mellan Kristianstad och de olika kommunerna. Bäst förbindelser med Kristianstad har basorterna och en del andra större orter. Se kartbilden *Restid med regionbuss till Kristianstad*.

En stor andel av befolkningen bor i mindre orter eller på landsbygden där tillgången till kollektivtrafik är begränsad eller saknas helt.

Kristianstad utgör den samlade knutpunkten för kommunens kollektivtrafik. Med det nya resecentrum som planeras stå klart vid Kristianstads C under 2013 kommer all tåg- och busstrafik att sammanstråla i en punkt.

Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykeltrafiken spelar en viktig roll för transporter mellan bostad, arbete, service, skola och fritid eller som transportmedel till och från hållplatser. Cykelvägar är också viktiga länkar mellan orter och till målpunkter för turism och friluftsliv.

Restid med regionbuss till Kristianstad

Restiderna är ungefärliga och avser förhållandena under 2011.

- 0-10 min
- 10-20 min
- 20-30 min
- 30-40 min
- Linje med mycket få turer, ingen redovisning av restiden.

Planerade hållplatser i projektet Pågatåg Nordost och Tågstopp Södra Stambanan

Öresundståg genom Vattenriket

Utbyggnader och förbättringar av cykelvägnätet sker kontinuerligt utifrån det kommunövergripande dokumentet *Säkrare cykelvägar 2005* där brister och saknade länkar i systemet beskrivs och prioriteras.

Bredband

Ett snabbt bredband är idag lika viktigt som väg- och elnät för företag och privatpersoner. Att kunna arbeta eller sköta ett företag hemifrån är ett självklart krav för många och hushållens användning av digitala tjänster ökar snabbt. Region Skåne håller på att ta fram en *Bredbandsstrategi för Skåne*, en satsning på en ny generation bredbandsnät som medger betydligt högre kapacitet än dagens. Målsättningen till år 2020 är att minst 95 procent av Skånes hushåll och arbetsplatser ska kunna ansluta sig till bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s. Bredbandsstrategin bidrar till ett Skåne där det är möjligt att bo och verka överallt.

I Kristianstad kommun finns optiskt fibernät utbyggt till alla tätorter och till ytterligare några småorter inom ramen för projektet *Bredband för alla i Skåne* (BAS). Nätet är byggt fram till varje ords telestation, vilket ger invånarna tillgång till ADSL-anslutning. Inom Kristianstad finns stadsnät med optokabel.

Flygtrafik

Kristianstad flygplats har direktflyg till och från Stockholm - Arlanda. Verksamheten är viktig för nordöstra Skånes näringsliv som ett alternativ till Sturups och Kastrups flygplatser. Flygplatsen bedöms som riksintressant av Trafikverket.

Åhus hamn

Åhus hamn är östra Skånes största hamn och av regional betydelse som bulk- och containerhamn med linjer till Tyskland och England. För import- och exportberoende företag i nordöstra Skåne har hamnen fått en ökad betydelse.

Godstrafik till och från hamnen sker både via järnväg och väg. En brist är att järnvägen inte är elektrifierad.

FRAMTIDA UTVECKLING

Hållbart resande

En fortsatt utveckling av gång-, cykel- och kollektivtrafikens attraktivitet i förhållande till bilen är nödvändigt av flera skäl. Lokalt orsakar biltrafiken problem i form av buller, barriäreffekter, luftföroreningar och ytkrävande parkeringslösningar. Globalt är biltrafiken en starkt bidragande orsak till problem som global uppvärmning och övergödning.

Många människor har av olika skäl inte tillgång till bil eller har det bara delvis. Till denna grupp hör barn och många ungdomar, ekonomiskt svaga, äldre och funktionshindrade. För dessa grupper är möjligheten att istället kunna gå, cykla eller åka kollektivt särskilt viktig.

En fråga som uppmärksammas mycket på senare år är bristen på fysisk aktivitet som ett av de största hoten mot befolkningens hälsa. Att gå eller cykla till vardagens målpunkter kan räcka för att en person ska uppnå rekommendationen om minsta nivå på fysisk aktivitet.

Kommunens ställningstagande

- Kommunen ska ha effektiva nätverk av kommunikationer för lokala transporter och regionala pendlingsmöjligheter. I största rimliga utsträckning ska gång-, cykel- och kollektivtrafik finnas som ett attraktivt alternativ till biltrafik.
- Bostäder, arbetsplatser, service, kultur och fritid ska lokaliseras så att behovet av transporter och biltrafik minimeras och så att gång-, cykel- och kollektivtrafik gynnas.

- En trafikslagsövergripande strategisk plan som behandlar trafik, gång och cykelvägar och transporter ska tas fram för Kristianstads kommun och staden. Planen ska även omfatta mellankommunala och regionala stråk.

Fyrstegsprincipen

Vid ställningstaganden till utbyggnad av infrastruktur tillämpas ofta *Fyrstegsprincipen* som arbetsmodell. Denna innebär att kapacitetsproblem i väg- och järnvägsnätet ska åtgärdas enligt följande steg:

- 1) Kan frågan lösas genom åtgärder som påverkar transportbehovet eller val av transportsätt?
- 2) Kan frågan lösas genom effektivare utnyttjande av befintlig infrastruktur eller fordon?
- 3) Kan frågan lösas genom begränsade ombyggnadsåtgärder?
- 4) Måste frågan lösas genom större ombyggnadsåtgärder eller nyinvesteringar?

Kommunens ställningstagande

- I utvecklingen av infrastruktur ska kommunen tillämpa fyrstegsprincipen.

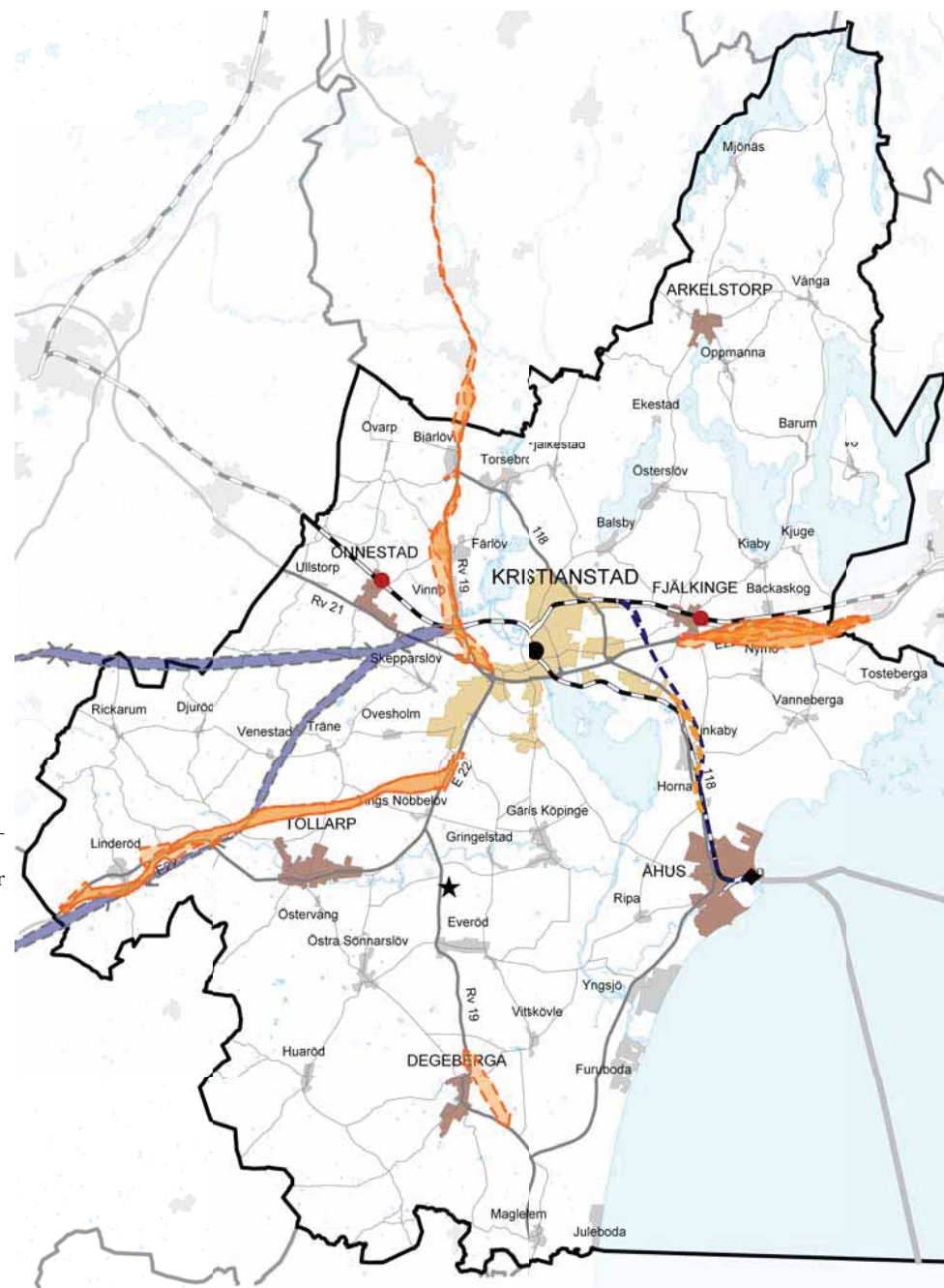
Trafikverkets och Region Skånes planer för väg och järnväg

Trafikverket och Region Skåne upprättar regelbundet investeringsplaner för den långsiktiga infrastrukturutvecklingen. Framtagandet av dessa planer är en process där kommunerna har möjlighet att yttra sig som remissinstanser. Järnvägar och Europavägar finansieras via en nationell plan, medan de regionala planerna bekostas av Region Skåne och kommunen.

Följande nationella och regionala planer och måldokument styr för närvarande utbyggnaderna av statliga vägar och järnvägar:

Trafikinfrastruktur

- Alternativ för framtida vägdragning
- Alternativ för framtida järnvägsdragning *Diagonalen*, kan krävas att fler alternativa spårsträckningar studeras
- Alternativ för framtida ny järnvägsdragning mellan Kristianstad-Åhus, kan krävas att fler alternativa spårsträckningar studeras
- Planerade stationslägen
- Resecentrum vid Kristianstad C
- Åhus hamn
- Farled
- Kristianstads flygplats

Hållplats i Degeberga

- *Nationell plan 2010-2021*, som omfattar järnvägar och Europavägar. Trafikverket.
- *Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2010-2021*, som bland annat omfattar kommunala och enskilda vägar. Region Skåne.
- Trafikförsörjningsprogram som beslutas av den regionala kollektivtrafikmyndigheten inom Region Skåne. Denna baseras bland annat på *Tågstrategi Skåne 2037*.

Förbättrad kapacitet i järnvägsnätet

Enligt Skånetrafikens bedömning i *Tågstrategi Skåne 2037* kommer tågresandet att fortsätta öka kraftigt. Omfattande åtgärder i järnvägsnätet krävs både på kort och lång sikt för att möta efterfrågan på ökad turtäthet och minskade restider.

Kristianstad berörs närmast av trafiken på Skånebanan och Blekinge kustbana. Skånebanan på sträckan Kristianstad - Hässleholm är en av Sveriges mest trafikerade enkelspårssträckor. I Trafikverkets kapacitetsutredning från 2012 har en utbyggnad med partiellt dubbelspår föreslagits som åtgärd för att öka kapaciteten på sträckan.

Kommunens ställningstagande

- Åtgärder behöver vidtas inom en nära framtid för att väsentligt öka kapaciteten på sträckan Kristianstad - Hässleholm.
- På längre sikt behöver sträckan Kristianstad-Sölvesborg och hela Blekinge Kustbana förbättras för att möta framtida kapacitetsbehov.
- I utbyggnadsorter längs järnväg ska kommunen beakta behov av utrymme för kapacitetshöjande åtgärder som till exempel mötesspår i orter längs järnvägen.

E22

Region Skåne anser att en utbyggnad av E22 till motorväg mellan Malmö och Kristianstad är en av de viktigaste infrastrukturensatsningarna för att främja sysselsättning och tillväxt i regionen.

En utbyggnad av samtliga delsträckor till motorvägsstandard, förutom delen förbi Hörby och Fjälkinge - Gualöv, finns med i gällande långsiktiga planer för investeringar i transportsystemet. För sträckningen Fjälkinge-Gualöv pågår en vägutredning som ska leda till ett ställningstagande om framtida sträckning. Etappen finns inte med i den nuvarande nationella trafikplanen.

Kommunens ställningstagande

- E22 mellan Fjälkinge- Gualöv behöver byggas ut till motorvägsstandard. Kommunen ska verka för att den ska finnas med i den nationella trafikplanen.

Väg 19

Väg 19 mellan Broby och Ystad är en regionalt viktig förbindelse mellan södra Småland, nordöstra Skåne och Österlen. Den är ett viktigt pendlingsstråk för arbete och utbildning och nyttjas för långväga godstransporter till Polen via Ystad. Den trafikförsörjer även Kristianstad flygplats. Vägen är på stora delar smal med många anslutningar från andra vägar och fastigheter. Den är också relativt tätt trafikerad av lastbilar och traktorer. Godstrafiken genom Degeberga är särskilt problematisk. Förbifart Degeberga finns ej med i den regionala transportinfrastrukturplanen, men blev ett riksstresse november 2011. Även passagen genom Färlöv - Vinnö innebär störningar.

En förnyad vägutredning pågår för en ny vägsträckning väster om befintlig väg 19 mellan Bjärlöv och Karpalund.

En förnyad vägutredning pågår även för en ny vägsträckning öster om nuvarande väg 19 mellan Karpalund och Trafikplats Härlöv. På kommunens initiativ finns en alternativ sträckning där väg 19 ansluter till en ny trafikplats på väg 21 vid Isgrannatorp.

Kommunens ställningstagande

- Väg 19 behöver byggas ut så att målstandarden 100 km/h uppnås på hela sträckan.
- Förbifarter behöver byggas vid Degeberga och Färlöv - Vinnö för att undvika besvärande och riskfylld genomfartstrafik. Kommunen ska verka för att den ska finnas med i den regionala transportinfrastrukturplanen.

Väg 21

Väg 21 mellan Kristianstad-Hässleholm-Helsingborg är det viktigaste östvästliga vägstråket genom norra Skåne. Vägen har på delar av sträckan dålig framkomlighet och säkerhet. Vägsträckningen finns med i den regionala transportinfrastrukturplanen.

Kommunens ställningstagande

- Väg 21 behöver byggas ut så att målstandarden 100 km/h uppnås på hela sträckan Vanneberga - Önnestad.

Infrastruktursatsningar på längre sikt

Ny järnväg Kristianstad-Åhus

Möjligheten att bygga en ny järnvägsförbindelse för persontågstrafik mellan Kristianstad och Åhus har diskuterats under många år. Stråket Åhus-Kristianstad är östra Skånes största pendlingsrelation med buss samtidigt som stor pendling sker med bil. Med Pågatågförbindelser skulle Åhus goda utvecklingsförutsättningar förbättras ytterligare.

I *Fördjupad översiktsplan för Kristianstads stad*, antagen av Kommunfullmäktige 2009, finns ett reservat

för en sådan ny järnväg utpekad öster om Nosaby och Hammar. Befintligt spår till Åhus genom staden och Skånes Viby används bara för godstrafik med få turer per dag och är inte lämplig till att byggas om för snabb persontågstrafik.

I *Tågstrategi 2037* tar Skånetrafiken upp en ny järnvägsförbindelse mellan Kristianstad och Åhus som ett tänkbart behov på lång sikt, efter år 2030. Sträckan finns inte med i den nationella trafikplanen.

Kommunens ställningstagande

- Kommunen anser att en ny järnväg för person- och godstrafik mellan Kristianstad och Åhus är intressant på längre sikt. Superbusskonceptet ska dock prövas i första hand, se avsnittet *Kollektivtrafik*.

Väg 118

Väg 118 förbinder Bjärlöv - Kristianstad - Åhus med Väg 19 söder om Degeberga. Sträckan mellan Kristianstad och Åhus är en av östra Skånes mest trafikerade med upp till 10.000 fordon/md sommartid. På sträckan går också tunga transporter till Åhus hamn- och industriverksamhet vilket gör den regionalt viktig. Passagen genom Rinkaby är problematisk med besvärande bullernivåer och trafiksäkerhetsproblem. Dåvarande Vägverket påbörjade en utredning av en förbifart 1993 men denna finns inte med i den regionala transportinfrastrukturplanen.

Med en ny förbifart på plats i Rinkaby kan möjligheten att stänga Åsumsvägen för tung trafik genom Hedentorp/Helgedal övervägas.

Kommunens ställningstagande

- Med hänsyn till den höga trafikbelastningen på Väg 118, sträckan Kristianstad-Åhus, anser kommunen att en förbifart behöver byggas förbi Rinkaby. Kommunen ska verka för att den

Blandade trafikslag

Centralstationen i Kristianstad

Lastbilstrafik genom Degeberga

Bilfärjan till Ivö

Cykelparkering

ska finnas med i den regionala transportinfrastrukturplanen.

Diagonalen

En utbyggnad av en ny genare järnvägsförbindelse mellan Kristianstad-Hörby-Lund, den så kallade *Diagonalen*, skulle ge person- och godstrafik från Nordöstra Skåne och Blekinge en betydligt genare väg till Malmö-Lund samtidigt som Södra Stambanan avlastas. Ett alternativ till en sträckning via Hörby kan vara att järnvägen ansluter till Södra Stambanan vid Höör.

Kommunens ställningstagande

- Kommunen anser att en ny järnväg för person- och godstrafik mellan Kristianstad-Hörby/Höör-Lund, via flygplatsen, är intressant på längre sikt.

Kollektivtrafik

En fortsatt utveckling och förbättring av busstrafikförbindelserna är angelägen. Som ett alternativ till spårbunden trafik har Kristianstad och Östra Göinge kommuner tillsammans med Skånetrafiken studerat sträckan Åhus - Kristianstad - Älmhult för trafikering enligt superbusskonceptet. Superbussar kräver hög framkomlighet med relativt få hållplatser och har hög komfort enligt principen *tänk tåg, kör buss*.

Kommunens ställningstagande

- Regionbusstrafiken ska kontinuerligt utvecklas för att på ett effektivt sätt förbinda kommunens orter med centralorten Kristianstad, med varandra och med andra orter regionalt.
- Prioriterade kollektivtrafikstråk med så kallad superbuss är intressant att utveckla.

Gång- och cykeltrafik

Kommunens ställningstagande

- Gång- och cykelvägnät ska utformas trygga, trafiksäkra, tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, snabba, bekväma, intressanta och trivsamma. Ofta går inte alla kvaliteter att uppfylla samtidigt. Vid behov ska alternativa stråk finnas för olika syften.
- Tryggheten påverkas av hur överblickbart, belyst och befolkat stråket är och hur angränsande områden uppfattas.
- Trafiksäkerheten påverkas främst av hur korsningspunkter utformas.
- Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning påverkas av bland annat markbeläggning, hantering av nivåskillnader och orienterbarhet.
- Snabbhet och bekvämlighet påverkas av genhet, framkomlighet och möjligt att hålla hög hastighet. Tillräckliga ytor för parkering ska finnas vid målpunkten.
- Stråk genom parker och trevlig stadsmiljö har goda förutsättningar att vara intressanta och trivsamma medan stråk utmed baksidor av bebyggelseområden eller hårt trafikerade vägar lätt upplevs som tråkiga och otrivsamma.
- Generellt gäller att gång- och cykelbana bör skiljas åt.
- För förslag till utbyggnad av cykelvägar mellan orter se avsnittet *Turism och rekreation*.
- En trafikslagsövergripande strategisk plan som behandlar trafik, gång och cykelvägar och transporter ska tas fram för Kristianstads kommun och staden. Planen ska även omfatta mellankommunala och regionala stråk.

Hamn och flygplats

Kommunens ställningstagande

- Kommunen ska verka för att Kristianstad flygplats även fortsättningsvis kan fylla en viktig funktion som regional flygplats.
- Kommunen ska verka för att Åhus hamn utvecklas som regional hamn. En förbättring av järnvägskopplingen behöver ske för att överföra godstransporter till hamnen från väg till järnväg.

Bredband

Enligt det nationella målet för bredbandsutbyggnad ska minst 90 procent av alla hushåll och företag i landet ha möjlighet att ansluta sig till bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s år 2020.

För att nå detta mål krävs stora satsningar på utbyggt fibernät. Trådlösa tekniker kan få stor betydelse för uppkopplingsmöjligheterna på landsbygd eller i mindre orter där utbyggnadskostnaderna för fiber ända till hemmet blir mycket stora.

På landsbygden är det minst troligt att marknaden kommer att göra de investeringar som behövs. Där kommer det att bli viktigt att arbeta med ekonomiska bidrag och samverka med föreningar och byalag för att åstadkomma en utbyggnad.

Även andra områden, exempelvis villaområden inom såväl mindre som större tätorter, kan kräva ett speciellt fokus eller riktade insatser i brist på investeringar från marknadens sida.

Kommunens ställningstagande

- Kommunen arbetar med att ta fram en kommunal bredbandsstrategi. Målsättningen är att minst 95 procent av kommunens hushåll samt arbetsplatser ska ha möjlighet att ansluta sig till bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s år 2020.

- En ny bredbandsstrategi ska tas fram. Denna ska bland annat behandla hur utbyggnad av bredband kan stödjas i de kommundelar där marknaden inte kommer att göra de investeringar som behövs.

Regionbuss "Pendeln" mellan Kristianstad-Åhus

E22 vid Kristianstad

SKOLA, OMSORG, KULTUR OCH FRITID

Detta kapitel behandlar kommunens utbud av skola, omsorg, kultur och fritid. Till kultur- och fritidsutbudet räknas här även offentliga miljöer i form av torg, grönområden och lekplatser. Tätortsnära strövområden behandlas i avsnittet *Turism och rekreation*.

Degeberga skola.

NULÄGE

Utbudet i olika orter

Kristianstads kommun är stor till ytan och en stor andel av befolkningen bor i mindre orter och på landsbygden. Detta innebär förhållandevis stora kostnader för att erbjuda kommunal service.

Utöver Kristianstad är det basorterna samt Färlöv och Everöd som har det bästa utbudet av skola, omsorg, kultur och fritid.

Dagens utbud har formats utifrån befolkningsunderlaget, behovet av geografisk spridning till kommunens olika delar och även utifrån hur den tidigare kommunindelningen såg ut. Huvudprincipen är att utbudet koncentrerats till vissa orter som serverar ett omland.

Förskola och skola

Till den kommunala barn- och utbildningsverksamheten räknas förskola, grundskola, särskola, fritidshem, gymnasieskola och olika typer av vuxenutbildning. Den övervägande delen drivs i kommunal regi, men det finns också fristående förskolor och skolor som drivs med bidrag från kommunen.

Problem med bristande underlag finns för vissa kommunala skolor. Under 2009 och 2010 har skolorna i Trolle Ljungby, Träne och Rickarum avvecklats på grund av bristande underlag.

Förskola finns som regel överallt där det finns skola. Några orter har bara förskola. Fritidshem finns där skola finns.

Kommunen har en stor organisation för skolskjuts eftersom en stor andel av befolkningen bor i mindre orter och på landsbygden.

Vård och omsorg

Vårdcentraler som finansieras av Region Skånes finns, förutom inom Kristianstad stad, även i Åhus, Tollarp och Degeberga.

Kommunens omsorgsverksamhet omfattar vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. De stödinsatser som kommunen erbjuder äldre bygger på att man ska kunna bo kvar hemma även om man behöver mycket hjälp.

Omsorgsverksamheten erbjuder också mötesplatser för äldre och personer med funktionsnedsättning, tidigare kallade områdescentraler, där möjlighet finns att äta och delta i gemensamma aktiviteter. Mötesplatserna finns i basorterna och i ytterligare några av de största orterna.

Plats på vård- och omsorgsboende beviljas endast om man har ett omfattande behov av vård, omsorg, trygghet och service. Flertalet äldre väljer att flytta till ett vård- och omsorgsboende nära sin hemort och sitt sociala kontaktnät, men många som flyttar längre bort, ofta till en ort där barn eller andra nära släktingar bor.

Yngre personer med funktionsnedsättning kan beviljas plats i gruppbostad eller i egen bostad med särskild service.

Trygghetsbostäder är en ny boendeform för personer över 70 år som inte behöver så mycket hjälp, men som vill bo tillsammans med andra i samma situation och där det finns ett visst utbud av service och aktiviteter. Tillräckligt underlag för trygghetsbostäder kan väntas finnas inom Kristianstad stad och i basorterna.

Kultur och fritid

Kommunens kultur- och fritidsverksamhet består av en mängd olika aktiviteter, exempelvis:

- Stadsbiblioteket med filialer i basorterna samt Everöd, Färlöv, Linderöd och Äsphult.
- Evenemang under året, till exempel Kristianstads bokfestival, konserter, föreläsningar, utomhuskonserter på Tivoliscenen.
- Kulturhuset Barbacka, Kristianstads Teater, Konsthallen och Konserthuset.
- Fritidsgårdar i basorterna och i Kristianstad.
- Idrottshallar i anslutning till skolor, allt ifrån små skolgymnastiksalar till större skolidrottshallar.
- Kommunala idrottsplatser.
- Badplatser vid insjö och kust.
- Motions- och hälsospår, varav en del sköts av föreningar.
- Tivolibadet, ishall och arena i Kristianstad.
- Åtta tempererade friluftsbad jämnt geografiskt fördelade i kommunen. Fem drivs i kommunal regi och tre drivs av i föreningar.
- Båtplatser i Åhus hamn.

I kommunen finns ett stort antal föreningar vars ideella arbete är avgörande för det utbud av kultur- och fritidsverksamheter som finns att ta del av. I många fall samverkar också kommunens förvaltningar och ideella föreningar om drift och evenemang.

Torg, parker och grönområden

Offentliga miljöer

Kommunen har även huvudansvaret för att det finns offentliga platser i form av parker, grönområden, gator och torg. Offentliga mötesplatser är en arena för samhällsdebatt och kultur- och fritidsaktiviteter. Ytor för fysisk aktivitet, lek, spel och idrott är en viktig del av den offentliga gröna miljön.

Välfungerande offentliga mötesplatser behövs för att människor ska kunna mötas spontant och på jämlika villkor. Detta skapar i sin tur förutsättningar för delaktighet, socialt engagemang och förståelse för andra människor.

Grönskans positiva hälsoeffekter

Samstämmig forskning visar att grönska som trädplanteringar, parker och naturområden ger god effekt på återhämtning av stress och förbättring av koncentrationsnivån. Den som har goda rekreativomöjligheter nära bostaden är också mer benägen att röra på sig och motionera.

Pågående forskning visar att människor som bor mindre än 50 meter från grönområden besöker dem i genomsnitt tre till fyra gånger i veckan. Har man mer än 300 meter från bostaden till grönområde minskar användningen av området i hög utsträckning. Enligt Boverkets planeringsunderlag *Bostadsnära natur* från 2007 bör bostadsnära natur finnas inom 300 meter från bostaden.

FRAMTIDA UTVECKLING

Utbudet i basorter och övriga orter

Kommunens ställningstagande

- Kommunens basorter ska vara de orter utanför Kristianstad stad som erbjuder det bredaste utbudet av skola, omsorg, kultur och fritid.
- Övriga orter kan ha ett mer eller mindre utbyggt utbud beroende på befolkningsunderlag och avstånd till närmaste basort eller Kristianstad stad.

Förskola och skola

Utanför Kristianstad stad kan ny mark eventuellt behöva tas i anspråk för skola i Åhus. I övriga basorter bedöms utbyggnadsbehovet för skola kunna tillgodoses genom tillbyggnader av befintliga lokaler.

Utbyggnad av nya förskolor kan framför allt behövas i Åhus, Önnestad, Fjälkinge och Tollarp.

Kommunens ställningstagande

- Skola och förskola ska lokaliseras bostadsnära och så att goda förutsättningar skapas för en trygg skolväg till fots eller med cykel.
- Skola och förskola bör om möjligt lokaliseras inom gångavstånd till naturmark, så att denna kan användas enkelt i undervisning och aktiviteter.

Vård och omsorg

Behovet av vård- och omsorgsboende väntas öka kraftigt efter 2020. Utbyggnader kan även visa sig behövas inom den närmaste 10-årsperioden. Utbyggnaderna planeras i första hand lokaliseras till Kristianstad och Åhus eftersom dessa orter har minst antal platser i vård- och omsorgsboende i förhållande till folkmängd.

Behov finns av nya gruppboendestäder för yngre personer inom Kristianstads stad. På längre sikt kan fler utbyggnader behövas i andra delar av kommunen.

Kommunens ställningstagande

- Vård- och omsorgsboenden ska lokaliseras med god kollektivtrafikförsörjning men behöver inte ligga centralt.
- Kommunen ska verka för att så kallade trygghetsboendestäder för äldre tillkommer i Kristianstad och i basorterna.
- Trygghetsboendestäder bör lokaliseras nära service, kollektivtrafik och mötesplatser för äldre.

Bostadsnära grönstruktur

Kommunens ställningstagande

- Tillgång till så kallad bostadsnära natur bör finnas inom 300 meter från bostaden. Området ska vara en plats som lämpar sig för fysisk aktivitet, lek, avkoppling, spontana möten och samvaro och kan vara till exempel en bostadsgård, planlagd parkmark eller tätortsnära skog eller öppen mark. Området ska uppfylla tillräcklig kvalitet och tillgänglighet för de olika åldrar och befolkningsgrupper som ska använda det.
- Större sammanhängande grönstruktur för promenader eller annan motion bör finnas inom 500 meter från bostaden. Hit kan räknas både planlagd park- och naturmark och tätortsnära

skog eller öppen mark som uppfyller tillräcklig kvalitet och tillgänglighet.

- I det öppna jordbrukslandskapet bör gränsområdet mellan bostadsbebyggelse och odlad mark nyttjas som skyddszoner mot vind, gödselspridning och användning av bekämpningsmedel. Området ska ha skyddande träd- och buskvegetation och möjlighet till promenadstigar.

Mötesplatser på ortsnivå

Kommunens ställningstagande

- I basorterna ska det finnas minst en så kallad tätortspark. Tätortsparken är en mötesplats för invånarna i basorten med omland och ska rymma möjligheter till aktiviteter för alla åldrar. Den ska vara tillgänglig för alla och gå att nå på ett trafiksäkert sätt till fots eller med cykel. Övriga parker klassas som lokalparker.
- I basorterna ska det finnas minst en offentlig mötesplats som främjar möten mellan människor av alla kategorier och som kan användas för framträdanden och kultur- och fritidsaktiviteter. Tätortsparken kan få rollen som en sådan offentlig mötesplats. Platsen ska ha en utformning som är representativ för orten och som bidrar till en positiv identitet.
- För övriga tätorter bedöms behoven av tätortspark och annan offentlig mötesplats från fall till fall. Kristianstads stadsdelar behandlas i *Fördjupad översiktsplan för Kristianstad stad*.

Lekplatser

Kommunens ställningstagande

- I basorterna ska det finnas minst en så kallad områdeslekplats som med fördel samordnas med tätortsparken. Områdeslekplatsen ska rymma både lugna och aktiva lekar för barn mellan 0-15 år. Antalet områdeslekplatser avgörs med hänsyn till bland annat ortens storlek och barriärer i form av större vägar eller liknande. Resterande lekplatser klassas som närlekplatser.
- I basorterna ska det finnas en områdeslekplats som är anpassad för barn med funktionshinder.
- För övriga tätorter bedöms behoven av lekplatser från fall till fall. Kristianstads stadsdelar behandlas i *Fördjupad översiktsplan för Kristianstads stad*.

VATTEN- OCH AVLOPPSFÖRSÖRJNING

Planering av vatten- och avloppsförsörjning är viktig för att säkerställa människors hälsa, minimera miljöbelastningen och för att åstadkomma en god hushållning med naturresurser.

Detta avsnitt handlar om vatten- och avloppsförsörjning i form av dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Det behandlar också områden med särskilt sårbart grundvatten och skydd av vattentäkter.

Avloppsreningsverk i Gärd's Köpinge.

NULÄGE

De senaste åren har regelverket kring enskilda avlopp och allmänna vattentjänster skärpts. Samtidigt har kraven på att uppnå eller bibehålla en god status för alla yt- och grundvattenresurser ökat genom införandet av miljökvalitetsnormer för vatten.

Detta har inneburit och kommer att leda till fler och mer komplicerade ärenden rörande vatten- och avloppsfrågor för kommunen, både i avloppsärenden och vid förhandsbesked och planläggning.

Enligt det åtgärdsprogram som kommunerna ska följa för att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten ska kommunerna *i samverkan med länsstyrelserna utveckla vatten- och avloppsplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.*

Arbete pågår för närvarande med en VA-plan för Kristianstads kommun 2014-2025. Planen planeras skickas ut för samråd under våren 2013 och antas senare under 2013.

Orter med kommunalt vatten och avlopp

Vilka orter som har kommunalt avloppsnät framgår av kartbilden *Orter utanför Kristianstads stad med kommunalt avlopp*. Kommunalt vatten finns generellt utbyggt där kommunalt avlopp finns. Därutöver finns områden med bara kommunalt vatten, bland annat i kustområdet söder om Åhus.

Många orter och bebyggelsegrupper, bland annat Önnestad, Fjälkinge och Åhus, är anslutna till det centrala avloppsreningsverket i Kristianstad.

Andra orter har egna kommunala avloppsledningsnät och reningsanläggningar. Flera har begränsad eller mycket begränsad kapacitet för att ansluta fler fastigheter. Till dessa hör bland annat Maglehem och Linderöd. I båda dessa orter är avloppsreningsverket dimensionerade för fler personer än vad som är anslutna. Här beror kapacitetsproblemen främst på stort inläckage av ovidkommande vatten.

I samrådsförslaget till kommunal VA-plan finns en redovisning av de kommunala reningsverken kapacitet och behov av åtgärder.

Behov av utbyggt kommunalt vatten och/eller avlopp

Enligt vattentjänstlagen ska kommunen besluta om verksamhetsområden för vatten och/eller avlopp och snarast anordna en allmän VA-anläggning i följande fall:

- om det behövs i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, och
- om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Med allmän VA-anläggning menas en VA-anläggning över vilken kommunen har ett rättsligt inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt vattentjänstlagen.

Med första punkten avses en relativt samlad bebyggelsegrupp på minst 20-30 fastigheter. Ligger bebyggelsen i närheten av ett befintligt verksamhetsområde kan ett mindre antal fastigheter komma ifråga.

Med skydd av hälsa avses exempelvis att enskilda avlopp hotar kvaliteten i enskilda vattentäkter eller riskerar att sprida smitta via ytvatten. Med skydd av miljön avses påverkan på yt- och grundvatten genom föroreningar.

För mindre bebyggelsegrupper än så och för den spridda bebyggelsen på landsbygden har kommunen normalt inget ansvar för att ordna vatten och avlopp. Uppskattningsvis finns det ca 8-9000 fastigheter med enskild vatten och avloppsförsörjning i kommunen.

Som ett underlag för utbyggnad av kommunalt avlopp har en behovsbedömning gjorts för ett 50-tal befintliga bebyggelsegrupper i kommunen. Av dessa förslås flertalet på sikt anslutas till kommunalt avlopp enligt samrådsförslaget till kommunal VA-plan, se kartbilden *Stråk för utbyggnad av kommunalt avlopp inom befintlig bebyggelse* under rubriken *Framtida utveckling*. Där kommunen väljer att bygga ut kommunalt avlopp är avsikten att även vatten ska byggas ut om detta saknas i området.

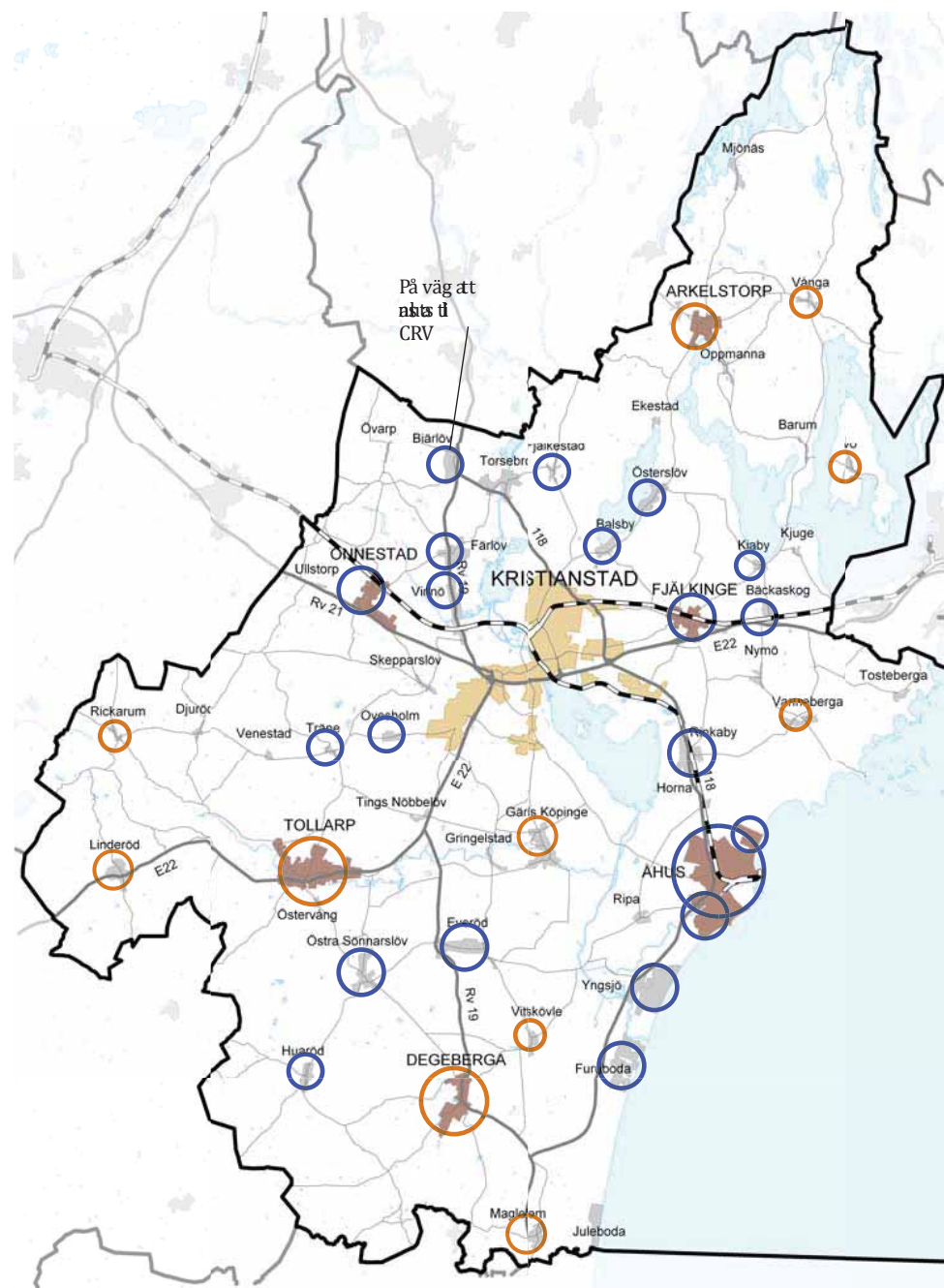
Dagvattenhantering

Kommunen har det övergripande ansvaret för att dagvattenhanteringen fungerar tillfredsställande inom tätorter och större bebyggelsegrupper. Omhändertagandet av dagvatten ska uppfylla kraven på skydd av människors hälsa och miljön och helst fungera som en resurs i vattnets kretslopp.

Kraven på dagvattnets kvalitet när det når yt- och grundvatten har skärpts genom införandet av miljökvalitetsnormer för vatten. Dessa innebär att alla vattenförekomster inom kommunen ska ha god ekologisk och kemisk status år 2015.

Orter utanför Kristianstad stad med kommunalt avlopp

- Avloppsnät som är anslutet till Centrala reningsverket i Kristianstad
- Lokalt avloppsnät med egen reningsanläggning.

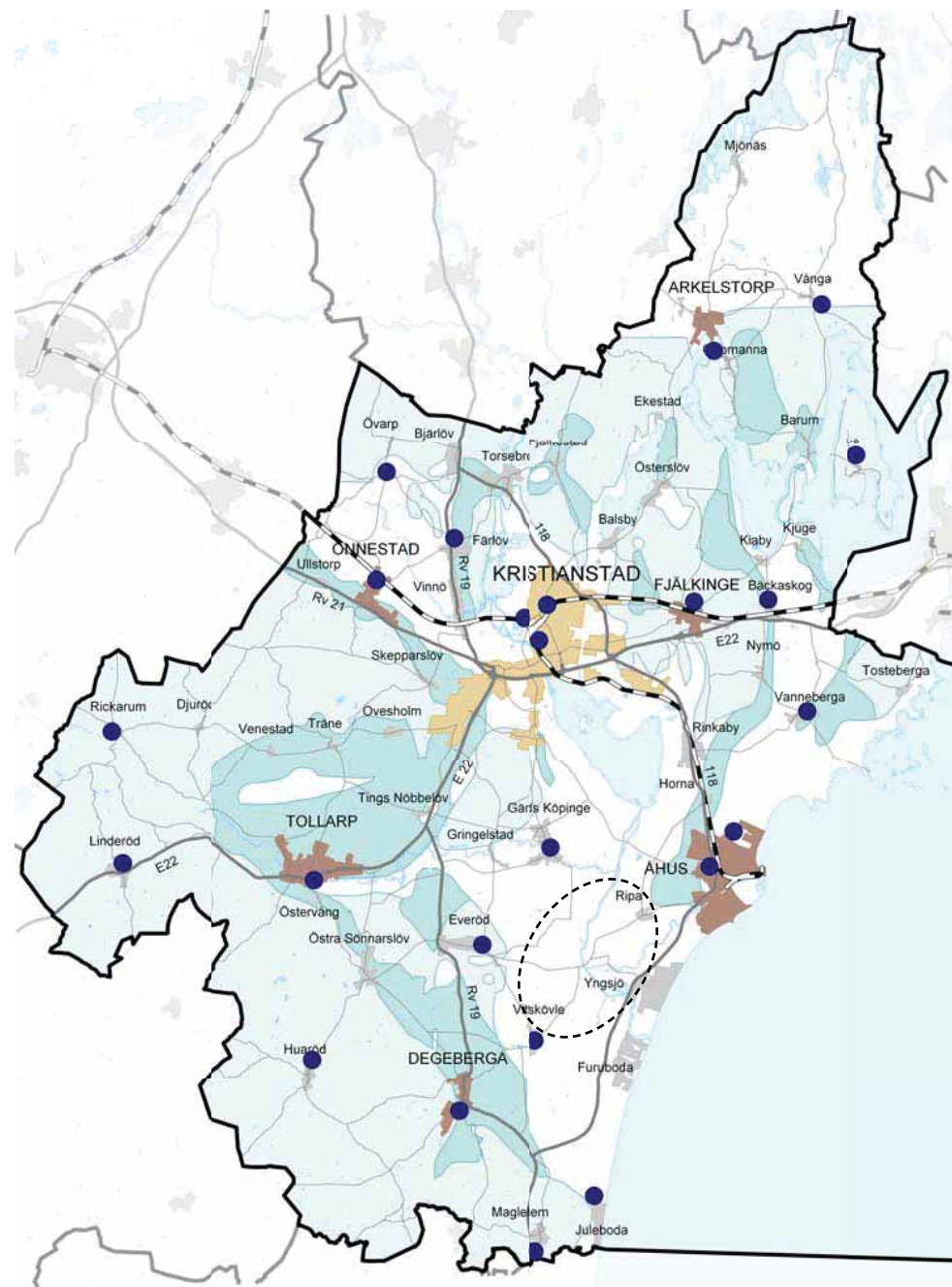
En utmaning är att bättre nyttja dagvattenhanteringen som ett positivt inslag i den byggda miljön genom estetiskt tilltalande ytor och stråk med meandrande vatten och grönska. Vid planering i vattennära utbyggnadsförslag kan en medveten utformning inte bara lösa exploateringens dagvattenhantering utan också hjälpa till att förbättra miljöförhållandena i recipienten.

En ny utmaning är också att skapa beredskap för kraftig nederbörd och skyfall. Denna typ av vädersituationer kan väntas bli vanligare i framtiden och riskerar att orsaka översvämningar med skador på bebyggelse och infrastruktur. Det lokala miljömålet att bevara våtmarkerna inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, bidrar till att ta hand om vatten vid översvämningar eftersom de fungerar som vattenmagasin.

Vattentäkter

Kommunala vattentäkter redovisas på kartbilden *Skydd av grundvatten*. Arbete pågår med att se över omkringliggande vattenskyddsområden och nya moderna skyddsföreskrifter kommer att införas för de olika områdena. Det finns också ett antal större enskilda vattentäkter i kommunen, bland annat för livsmedelsindustrin, som är i behov av skydd.

På grund av risken för förorening från den närbelägna Härlövstippen måste kommunen inom de närmaste åren lämna vattentäktområdet i centrala Kristianstad. Förhoppningen är att Kristianstad kommer att kunna försörjas med dricksvatten från Näsby fält där nya vattentäkter planeras. Provboring har även gjorts vid Yngsjö men eftersom resultatet ej var tillfredsställande har projektet skjutits på framtiden.

Skydd av grundvatten

- Område med sårbart grundvatten
- Område med mycket sårbart grundvatten
- Kommunal vattentäkt
- Utredningsområde för eventuell framtida vattentäkt

FRAMTIDA UTVECKLING

Kommunal VA-plan

Kommunens ställningstagande

- En kommunomfattande VA-plan beräknas antas av Kommunfullmäktige under 2013. Planen ska behandla både dricksvatten, spillvatten, dag- och dränvattenförsörjningen samt omvärldsfaktorer och förutsättningar som påverkar VA-försörjningen de närmaste 20 åren. Dag- och dränvatten samt dricksvattenförsörjningen behandlas dock endast översiktligt.
- Kommunen har för avsikt att arbeta vidare med dricksvattenförsörjningen i en särskild vattenförsörjningsplan. Avsikten är också att arbeta vidare med dagvattenhanteringen som en uppföljning av gällande dagvattenpolicy för Kristianstads kommun, antagen av Kommunfullmäktige 2010-03-10.
- VA-planen bör liksom den kommunala övervakningsplanen aktualitetsförklaras en gång per mandatperiod.
- Innehållet i dokumenten ska vara samstämt.

Exempel på VA-planens innehåll

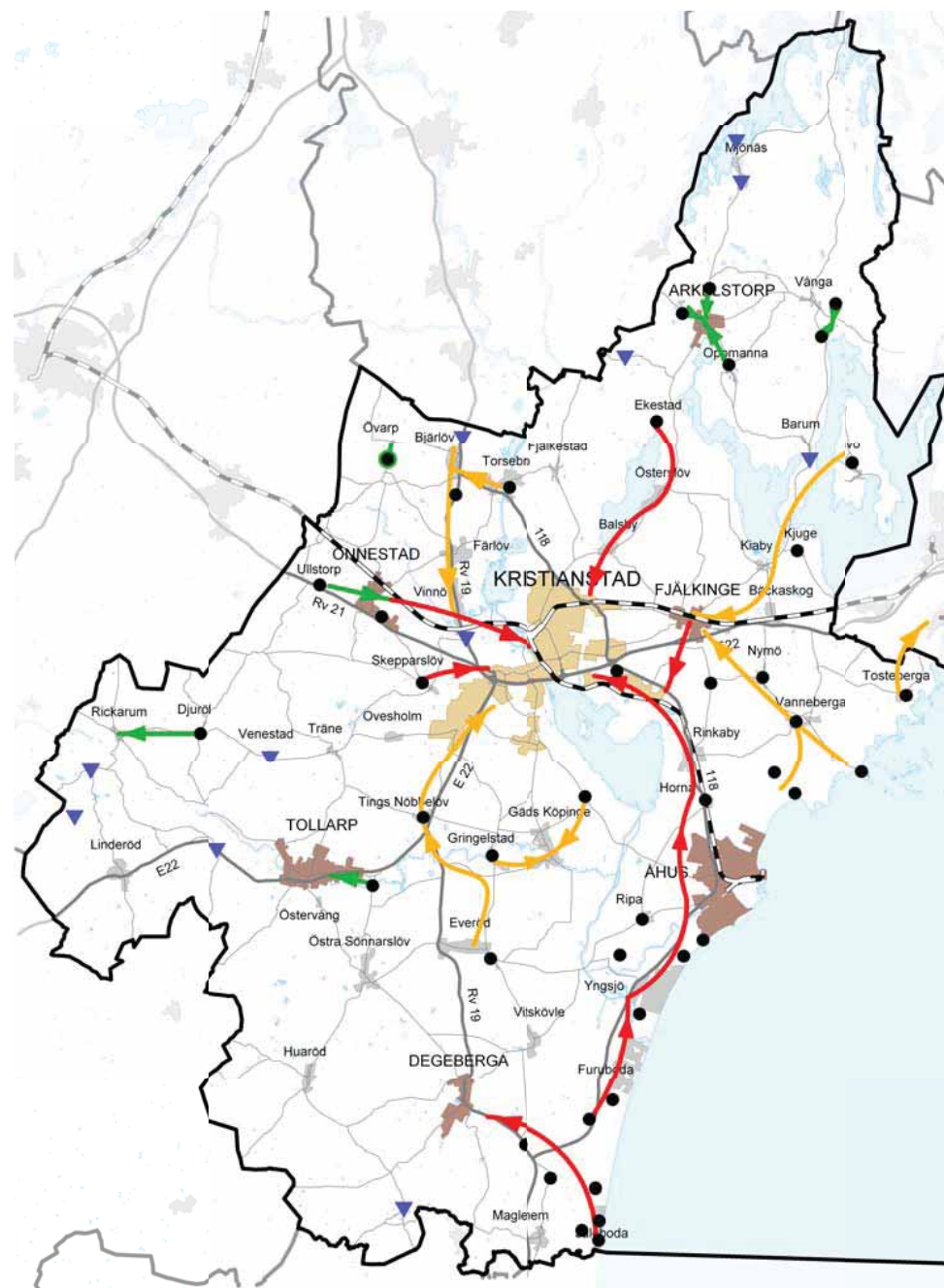
Avlopp

- VA-planen beskriver var det kommunala avloppet ska byggas ut inom befintlig bebyggelse i form av nya eller utökade verksamhetsområde och med vilken prioriteringsordning detta ska göras. Se preliminär bedömning på kartbilden *Stråk för utbyggnad av kommunalt avlopp inom befintlig bebyggelse*.
- VA-planen anger var kapacitetshöjande åtgärder ska göras inom befintligt ledningsnät och

Stråk för utbyggnad av kommunalt avlopp inom befintlig bebyggelse

OBS, preliminär bedömning enligt samrådsversion för VA-plan för Kristianstads kommun 2014-2025.

- ➔ Utbyggnadsstråk med hög prioritet, inom 5 år.
- ➔ Utbyggnadsstråk med medelhög prioritet, inom 10 år.
- ➔ Utbyggnadsstråk med låg prioritet, om mer än 10 år.
- Behovsbedömd bebyggelsegrupp som planeras anslutas till ett utbyggnadsstråk.
- ▼ Behovsbedömd bebyggelsegrupp som tills vidare inte planeras anslutas till kommunalt avlopp.

Dagvattendammar på Osteräng i Kristianstad. Bilder från Dagvattenpolicy för Kristianstads kommun.

befintliga reningsverk för att skydda människors hälsa och miljön och/eller möjliggöra ytterligare abonnenter.

- VA-planen redogör för utbyggnadernas finansiering och dess konsekvenser för VA-taxan.
- VA-planen innehåller principer för handläggning av enskilda avlopp i väntan på VA-utbyggnad.
- Planen anger principer för handläggning av enskilda avlopp inom områden där utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp inte planeras ske.

Dricksvatten

- Förnyelseplanen för kommunens vattenledningsnät uppdateras och intensifieras för att säkerställa kvalitet och ökat kapacitetsbehov.
- En vattenförsörjningsplan tas fram med strategier och riskanalys för den framtida vattenförsörjningen i kommunen. Reservvattenförsörjning ska planeras för kommunens större orter.
- Det pågående arbetet med att upprätta och fastställa nya vattenskyddsområden fortsätter. Både befintliga och framtida vattentäkter ska långsiktigt skyddas. Detta gäller även enskilda vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller levererar mer än 10 m³ dricksvatten per dygn.

Dagvatten

- Eventuella kapacitetsbrister i dagvattennätet utreds, liksom behovet av ett utbyggt system i form av i första hand fördröjnings- och avdunstningsytor och yttlig avrinning, i andra hand utbyggt ledningsnät.
- Gällande *Dagvattenpolicy för Kristianstads kommun* antagen av Kommunfullmäktige 2010-

03-10, ska följas upp med ett fortsatt arbete kring rening av dagvatten, skötsel, kostnader med mera.

Följande gäller i enlighet med *Dagvattenpolicy för Kristianstads kommun*:

- I första hand ska dagvattnet helt tas om hand på den egna fastigheten genom infiltration eller avdunstning. I andra hand ska dagvattnet fördröjas på tomtmark och sedan ledas bort via öppna diken eller andra ytor. Detta sker genom att området höjdsätts så att vattnet kan ledas, samlas eller spridas ut utifrån behov.
- Om det finns särskilda behov av att rena vattnet, till exempel genom sedimentation, ska även detta ske på den egna fastigheten.
- Det är markägaren/verksamhetsutövaren som har ansvaret för att finansiera och finna lösningar för sitt dagvatten. Vid detaljplaneläggning ska en beskrivning finnas av den tänkta dagvattenhanteringen.
- Dagvattenhanteringen ska anpassas till att vädersituationer med kraftig nederbörd och skyfall kan väntas bli vanligare i framtiden.

NÄRINGSLIV

Kristianstad har en tydlig roll som centrum för handel och tillväxt i nordöstra Skåne. Kristianstad ingår också som en viktig del i den expansiva Öresundsregionen och är en del av Blekinge- och Smålandsregionen.

Detta kapitel handlar om näringslivets olika sektorer i form av handel, service, kontor, industri, hantverk, jord- och samt fiske. Ett undantag är turism som behandlas i avsnittet *Turism och friluftsliv*.

Riksintresse för fiske behandlas i kapitlet *Riksintressen och förordnanden*.

Gågata i Kristianstad

NULÄGE

Näringslivsstruktur

Näringslivet i Kristianstads kommun har en stor bredd med närmare 7000 registrerade företag. Av dessa är en stor andel, cirka två tredjedelar, egna företagare. Tillverkningssektorn, speciellt livsmedel, är den största näringsgrenen, men även tjänstesektorn, speciellt handel, sysselsätter många människor. Jordbrukssektorn är fortfarande relativt stor jämfört med riksgenomsnittet. Besöksnäringen växer starkt vilket innebär positiva ekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter.

De största näringsgrenarna bland nyregistrerade företag är hushålls- och företagsinriktade tjänster samt byggbranschen och jordbruk tillsammans med tillverkningssektorn och besöksnäringen.

Lokalisering och tillgänglighet

Olika typer av företagsamhet har mycket skiftande behov när det gäller till exempel godstransporter, pendlingsmöjligheter, tjänsteresor, skyltläge, närhet till kunder, kostnader för mark och lokaler och särskilda kvaliteter i närmiljön. Många av behoven har koppling till goda kommunikationer.

Vid sidan om företagens egna önskemål om tillgänglighet är det viktigt att tillgodose sociala och miljömässiga behov. God tillgänglighet ska finnas till service och större arbetsplatser och negativ miljöpåverkan från exempelvis transporter ska begränsas.

Förbindelserna med det expansiva västra Skåne är särskilt viktiga för näringslivets utveckling. Det är också värdefullt att kommunen kan behålla Kristianstads flygplats med trafik till Stockholm Arlanda. Lokalt anknuten forskning och utveckling vid Högskolan Kristianstad och Krinova är en viktig tillgång som kan utvecklas mer.

Dagligvaruhandel

Utbudet av dagligvaror, mat, blommor, hygienartiklar med mera, finns huvudsakligen i Kristianstad. Tillväxt inom dagligvaruhandeln sker i Kristianstad och i Åhus. Därutöver finns dagligvarubutiker i olika grad i kommunens större orter. Många av dessa butiker har svårt att behålla sitt sortiment och att överleva.

I småorter och på landsbygden är utbudet av dagligvaruhandel närmast obefintligt med undantag för små gårdsbutiker. Gårdsbutikerna kan å andra sidan ha ett attraktivt men mera begränsat sortiment av närproducerad mat.

Många med tillgång till bil väljer att köra en längre sträcka till en butik eller handla på vägen till och från jobb eller fritidsintressen. Problem uppstår för till exempel äldre på landsbygden som inte har tillgång till bil.

Sällanköpshandel

Utbudet av shoppingvaror, kläder, skor, ur med mera är till övervägande delen koncentrerad till Kristianstads stadskärna. Utbud och tillväxt av volymhandel,

hemelektronik, möbler, byggvaror med mera sker främst i utkanterna av Kristianstad och Åhus.

Kristianstads utbud av sällanköpshandel vänder sig till kunder inom hela nordöstra Skåne och delar av Blekinge, Österlen och södra Småland. För stadskärnans shopping är tillgängligheten både med kollektivtrafik, gång, cykel och bil viktig medan volymhandelns kunder till stor del är bilburna. Den största konkurrenten till Kristianstads handelsutbud är utbudet i Malmö-Lund.

Även om orter utanför Kristianstad stad har få butiker för kläder och dylikt har det utbud som finns en viktig funktion lokalt och kan tillsammans med en dagligvarubutik och någon småskalig serviceverksamhet vara det som utgör ortens lilla centrum.

Industri och hantverk

Större industriföretag finns i första hand i anslutning till Kristianstad, Åhus hamn, Tollarp, Önnestad och Fjälkinge samt i ytterligare några lägen med nära anslutning till E22. Tillväxt sker huvudsakligen i Kristianstad och Åhus.

I övrigt finns företag inom industri och hantverk spridda både till tätorter och ren landsbygd beroende på inriktning och behov.

Jordbruk

Jordbruket är en stark näring i Kristianstads kommun med goda förutsättningar för både odling och djurhållning. På slätten finns bitvis mycket bördig mark av klass 7-9 på den 10-gradiga skalan. Även jordbruksmark av lägre klassning är viktig för jordbruket och dess produktion.

Djurhållningen omfattar stora bestånd av främst svin och fågel men även mjölkkor och andra nötboskap.

Jordbruksföretagandet i kommunen ser annorlunda ut på slätten jämfört med i skogsbygden och på åsarna. Medan slättens jordbruksenheter slås samman och blir alltmer storskaliga drivs jordbruket på åsarna ofta som mindre fritids- eller deltidjordbruk. I Kristianstad, liksom i stora delar av Sverige, pågår en strukturomvandling bland jordbruksföretagen där små enheter försvinner eller går upp i större enheter. Detta innebär färre människor i arbete inom traditionellt jordbruk men öppnar för andra typer av småskalig odling, djurhållning och aktiviteter för besöksnäring.

Konflikter uppstår lätt mellan planering av ny bebyggelse och jordbrukets intressen. Kristianstad stad och flera av kommunens större orter är till stor del omgivna av högklassig jordbruksmark. Det gör det svårt att utveckla orterna med ny bebyggelse utan att ta i anspråk ytterligare värdefull mark. Ett annat problem är behoven av skyddsavstånd till gårdar med djurhållning för att undvika olägenheter på grund av lukt, buller och allergener.

Jordbruk i norra delen av kommunen.

Fiskeutrustning vid Julaboden

Kommunen har stora och för skogsproduktionen värdefulla bestånd av barr- och lövskog. En dryg tredjedel av kommunens yta är skogsmark.

Fiske

I kommunen finns fiskehamnar i Åhus och Yngsjö. Åhus fiskehamn är av riksintresse på grund av hamnens relativt stora betydelse som lastningshamn. Sammantaget finns ett 20-tal licensierade yrkesfiskare samt ett antal ålbottengarnsfiskare utmed Åhuskusten. Antalet fiskare minskar till följd av ett minskat fiskbestånd.

Kommunens kuststräcka innehåller viktiga grundområden för fisk.

FRAMTIDA UTVECKLING

Övergripande riktlinjer

Kommunens ställningstagande

- Kristianstad kommun ska kunna erbjuda ett brett utbud av lokaliseringlägen för olika typer av verksamheter där hela kommunens potential tas till vara.
- Inom framför allt Kristianstad stad och basorterna ska kommunen agera drivande för företagsetablering genom exempelvis markinnehav, planläggning och marknadsföring av attraktiva lägen.
- Verksamheter ska i första hand tillkomma i lägen med god tillgång till kollektivtrafik och cykelvägnät. Undantag kan göras för etablering av små verksamheter med få anställda och få kundbesök.
- Ny enstaka bebyggelse får ej störa rationellt brukande av marken.

- I centrumnära lägen ska detaljplaner utformas för en blandning av bostäder och verksamheter i den grad som prövas lämpligt.
- Kommunen är positiv till att bostadsbebyggelse blandas med småskalig boendeservice. Inom planlagda områden för bostadsändamål kan boendeservice prövas som mindre avvikelser från detaljplan så länge verksamheterna är av ringa omfattning och att inte kundtrafik och transporter stör de boende.

Handel

Kommunens ställningstagande

- För kommunens handelsutveckling gäller strategidokumentet *Handeln i Kristianstad – nuläge, framtid, strategier*, antaget av Kommunfullmäktige 2006. En uppdatering av dokumentet gjordes under våren 2011.
- Ny dagligvaruhandel ska lokaliseras nära bostadsområden och med gångavstånd till kollektivtrafik.
- Konsekvensanalys ska göras för nyetableringar/utbyggnader av handel överstigande 2000 kvm.

Utformning

Kommunens ställningstagande

- Verksamheter invid större trafikleder och entréer till tätorter ska bidra till att förmedla ett positivt intryck av platsen. Högre krav ska ställas på placering, utformning och skyltning i dessa lägen.

Energiförsörjning för verksamheter

Kommunens ställningstagande enligt klimatstrategin

- Lokalisering och utformning av nya bebyggelseområden ska ske så att energianvändningen kan begränsas, bland annat genom gynnsamma sol- och vindförhållanden.
- Möjlighet ska normalt finnas att välja en takvinkel och en orientering av huskroppen som är lämplig vid installation av solvärme. Även ökat behov av kylning ska beaktas.
- Vid lokalisering av nya utbyggnadsområden inom orter med potential för fjärrvärme ska möjligheten att ansluta området till fjärrvärme eller andra gemensamma uppvärmningssystem särskilt beaktas.

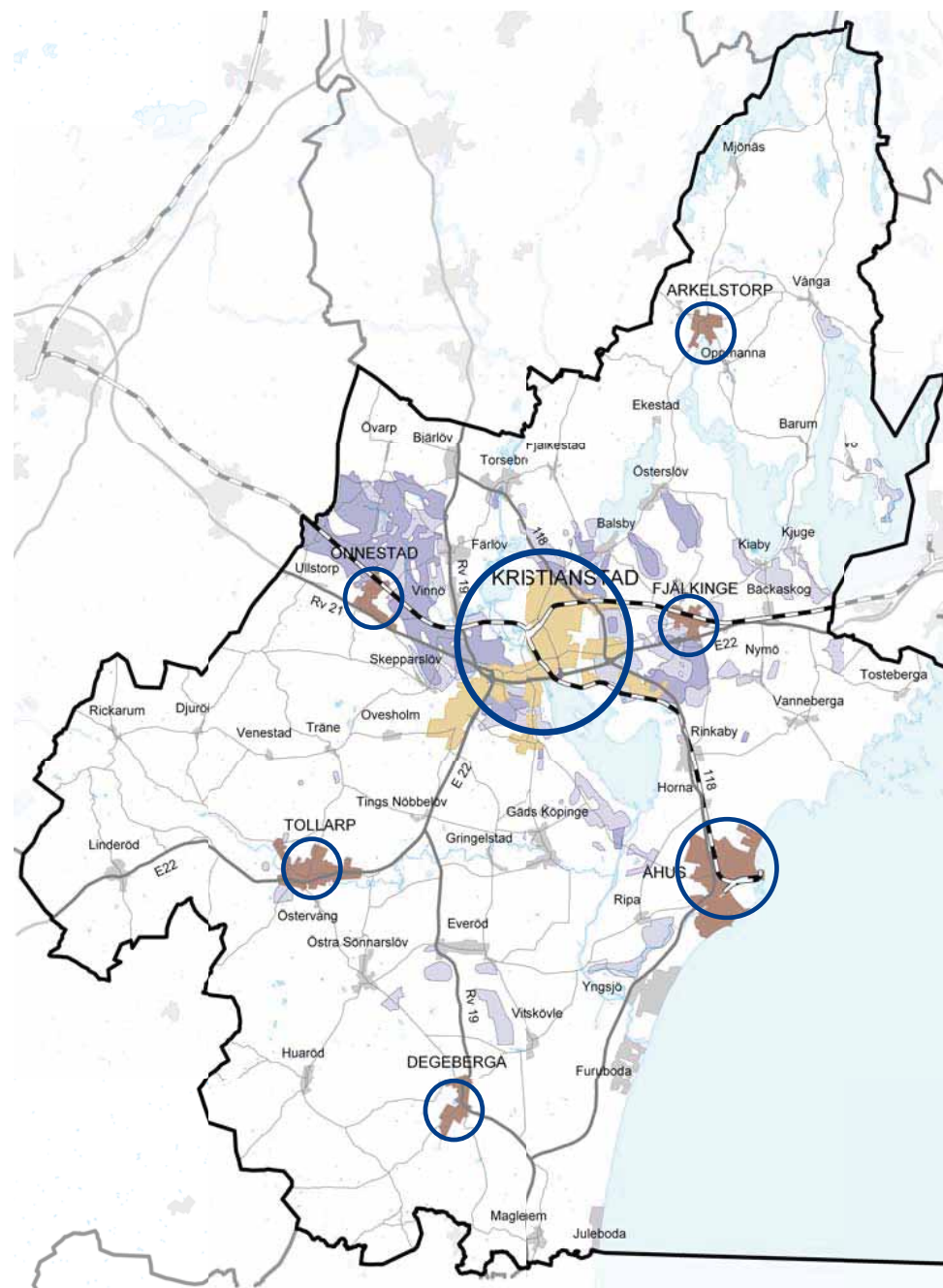
Areella näringar

Kommunens ställningstagande

- De areella näringarna är en viktig del av kommunens näringsliv och identitet. Möjligheterna att bedriva rationell verksamhet ska värnas.
- Vid förändrad markanvändning är det viktigt att eventuella konsekvenser för jord- och et beskrivs. Negativa konsekvenser kan vara att möjligheterna till djurhållning begränsas eller att ny bebyggelse förhindrar möjligheterna till ett rationellt nyttjande av jordbruks- eller skogsmark.
- På odlingsmark av klass 8 eller högre på den 10-gradiga skalan bör ny bebyggelse utanför översiktsplanens utpekade bebyggelseområden inte medges.
- Kuststräckans viktiga grundområden för fisk ska skyddas.

Orter av särskilt intresse för verksamhetsutveckling

- Orter av särskilt intresse för verksamhetsutveckling
- Åkermark klass 9 på den 10-gradiga skalan
- Åkermark klass 8 på den 10-gradiga skalan

NATUR- OCH KULTURLANDSKAPET

En viktig del av kommunens identitet är landskapets skiftande karaktär. Detta avsnitt handlar om kommunens natur- och kulturmiljöer och om arbetet med att bevara och utveckla dessa värden.

Riksintressen och förordnanden behandlas i kapitlet *Riksintressen och förordnanden*. Där finns även korta beskrivningar av dessa områdens specifika värden. Miljökvalitetsnormer för vatten behandlas huvudsakligen i kapitlet *Miljö och riskfaktorer*.

Kristianstadsslätten.

NULÄGE

Det skånska landsbygdsprogrammet

Den beskrivning av landskapet som presenteras i följande avsnitt är hämtad från *Det skånska landsbygdsprogrammet*, Länsstyrelsen i Skåne 2007. Enligt detta har Skåne delats in i ett antal landskapskaraktärer varav Kristianstads kommun omfattas av kategorierna *läglänt odlingslandskap*, Kristianstadsslätten, *dynlandskap* Åhus dynamråde, *mosaikartat skogsklätt åslandskap*, Linderödsåsen och Nävlingeåsen, *Skånes sprick- och sjölandskap*, norra kommundelen och *Göinge mellanbygd* trakten kring Övarp/Bjälrov/Toresbro.

Kristianstadsslätten

Kristianstadsslätterns flacka odlingslandskap upptar en stor del av kommunens yta. Helge å med biflöden och de omväxlande jordarterna skapar ett mosaikartat landskap där det storskaliga, rationella jordbruket blandas med betydande inslag av gräs- och skogsmark.

Höga naturvärden finns inom Helgeåns våtmarkslandskap, utmed Helgeåns biflöden, inom de torra och sandiga markerna och längs den långgrundna Tosteborgakusten med strandängar och skärgård. Många värdefulla småbiotoper finns också i form av exempelvis kalkrikkärr och solitära träd.

På slätten finns, förutom Kristianstad stad, många större och mindre tätorter och byar. Ett stort antal

Landskapskaraktärer

1) Låglänt odlingslandskap 2) Mosaiklandskap 3) Sprick och sjölandskapet, 4) Göinge mellanbygd, 5) Dynlandskapet.

godsmiljöer finns i området, främst nära gränssområdena till slätten mot Linderödsåsen och i nordost.

Traditionella jordbruksanknutna byggnader skapar en lokal karaktär i landskapet, men storskaliga industriella anläggningar för djurproduktion blir allt vanligare och visar på det nya lantbrukets skala. Allt fler vindkraftverk präglar också de öppna vyerna.

Mosaiklandskapet

Linderödsåsen och Nävlingeåsen i öster är ett mosaikartat åslandskap med en tydlig gräns mot den öppna Kristianstadsslätten.

Linderödsåsens nordöstra sida mot Kristianstadsslätten har brant topografi med små raviner, vattendrag och tät lövskog. Uppe på åsen finns en variation av skog och öppna ytor. Bokskogen är karakteristisk för området.

Samtliga vattendrag med omkringliggande miljöer har höga naturvärden. Linderödsåsen har också en stor areal värdefull naturbetesmark.

Bebyggelsen karakteriseras av små glest liggande byar omgivna av många fritt liggande gårdar. Lantbruket är småskaligt och det finns många kulturbärande landskapselement.

Även Nävlingeåsen är till större delen skogsbevuxen med en variation av skog och öppna ytor. Ädel- och blandlövskog dominerar i området men planterad gran är vanligt uppe på platån.

Höga naturvärden finns framförallt i de lövskogsbevuxna ravinerna på den branta nordsidan.

Bebyggelsen består av små byar och ensamgårdar. Odlingslandskapet är småskaligt och ålderdomligt.

Sprick- och sjölandskapet

Norra delen av Kristianstads kommun ingår i Skånes sprick- och sjölandskap som sträcker sig långt in i angränsande kommuner.

Området är ett storskaligt restbergs- och sprickdalslandskap med stora sjösystem i de nord-sydliga sprickorna. Den norra delen domineras av skog med bok och gran medan den södra delen är ett ganska öppet småskaligt odlingslandskap. Inslaget av fruktodlingar i Vånga, Arkelstorp och längs Råbelövssjön är en stor visuell kvalitet för området.

Områdets naturvärden finns främst i de stora bokskogsområdena, branterna och ravinerna samt i de många sjöarna och vattendragen. Lokalt finns viktiga våtmarker på flera platser.

Sambandet mellan topografi och det äldre bebyggelsemönstret är tydligt. Större byar och tätorter ligger antingen vid sjöarna eller i ådalarna. De små byar eller ensamgårdar som avviker från detta mönster har tillkommit relativt sent.

Göinge mellanbygd

Trakten kring Övarp/Bjälöv/Toresbro ingår i Göinge mellanbygd som är ett mosaikartat skogsbacklandskap med omväxlande skog och öppen mark. Inslaget av betesmark är stort.

Åhus dynområde

Åhus dynområde sträcker sig från Landön i norr till Juleboda i söder. Det avgränsas av Kristianstadsslättens jordbruksmarker i norr och väster och av Österlens backlandskap i söder. Karakteristiskt för området är de långa sandstränderna med tallskogsbevuxna dynområden innanför.

Söder om Åhus är dynlandskapet innanför strandremsan mer eller mindre kuperat. Genom tallplanteringar på 1800-talet har dynerna fixerats i nuvarande läge. I de öppna partierna finns sanddynernas speciella flora och fauna. Tallskogen är fortfarande mycket viktig som skydd mot sandflykt.

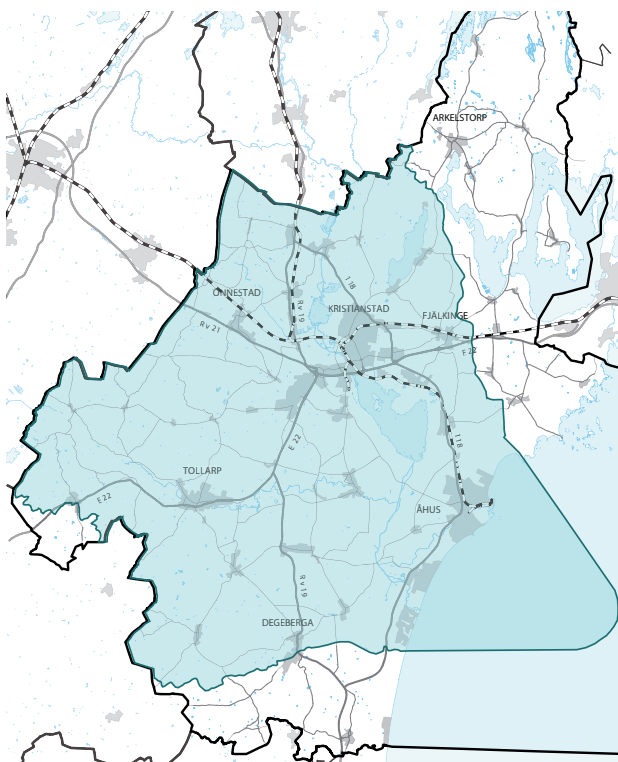
Bebyggelsen består av tätorterna Åhus och Yngsjö by och den omfattande fritidshusbebyggelsen i tallskogen mellan Åhus och Juleboda. De första fritidshus-

Sprick- och sjölandskapet, vy över Arkelstorp.

Mosaiklandskapet, vy över Degeberga.

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike.

Biosfärområdets tio temaområden

- Våtmarksområdet längs Helge å
- Vattendrag från Linderödsåsen
- Sluttningskogar på Linderödsåsen
- Dynlandskapet längs kusten
- Kustnära delar av Hanöbukten
- Sandiga odlingsmarker
- Balsberget och Råbelövssjön
- Värdefulla trädmiljöer i odlingslandskapet
- Tätortsnära natur
- Grundvattnet

områdena uppstod under tidigt 1900-tal. Ett viktigt kulturhistoriskt inslag är de många ålabodarna utmed kuststräckan, vilka är unika för Skåne.

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Inom ramen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike arbetar kommunen aktivt med bevarande och utveckling av natur- och kulturmiljöerna inom Helgeåns nedre avrinningsområde. Området omfattar en stor del av kommunen från skogen i norr och väster till Hanöbukten i öster via Helgeåns våtmarksområde och staden Kristianstad.

Ett biosfärområde är ett slags modellområde för hållbar utveckling, där man visar upp goda exempel på hur bevarande av höga värden och ekosystemtjänster kan gå hand i hand med samhällsbyggande och olika näringar. Biosfärområden finns i hela världen och utses av UNESCO.

Inom biosfärområdet har tio temaområden identifierats som skall synliggöra olika landskapstyper med höga naturvärden. Se lista i anslutning till kartbilden *Biosfärområde Kristianstads Vattenrike*. Ett tjugotal besöksplatser har valts ut för att visa på och tillgängliggöra biosfärområdets värden.

Sandiga odlingsmarker

Ett av biosfärområdets tio temaområden är *Sandiga odlingsmarker*. Denna naturtyp har tidigare fått liten uppmärksamhet inom kommunens naturvårdsarbete, men ett omfattande inventeringsarbete har visat att markerna bitvis hyser naturvärden av nationell och i vissa fall internationell klass.

Ripa och Horna sandar ligger väster om Åhus och sträcker sig från Ripa till Horna, se kartbilden *Ripa och Horna sandar och Åsums fure*. Området har varit brukat med vandrande åkerbruk, bete och långa trädesperioder från åtminstone bronsåldern till 1900-talets mitt. Bruket av markerna, den magra

jordmånen och ett soligt och torrt klimat har gett mycket speciella livsbetingelser för djur och växtliv. Området berörs av 13 nationella åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper. Delar av de värdefulla markerna ägs av kommunen.

Åsumfältet söder om Åsums fure har unika kvaliteter och utmärker sig framför allt vad gäller insektsfaunan. Mosaikstrukturen och en rik variation av biotoper skapar förutsättningar för ett stort antal hotade arter. Området domineras av öppna, sandiga marker och förhållandevis grov tallskog. Marken har varit extensivt brukad med långa trädesperioder. Området ägs av kommunen och av militären.

Kommunal naturvårdsfond

I Kristianstad har ett 30-tal områden med höga rekreations- och naturvärden förts över från den kommunala markreserven till en kommunal naturvårdsfond. Områdena ska skötas på ett sätt som bevarar och utvecklar naturvärdena och tillgodoser det rörliga friluftslivet. Exempel på områden som ingår i den kommunala naturvårdsfonden är Mosslanda och Klackabacken.

Arbetet med EU:s vattendirektiv

Miljökvalitetsnormer (MKN) för yt- och grundvatten infördes i december 2009 enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Det europeiska ramdirektivet för vatten, som benämns Vattendirektivet, syftar till att skapa en långsiktigt god vattenkvalitet för inlandsvatten, kustvatten och grundvatten och till att fastställa miljömål för detta. I Sverige utformas miljömålen gränsvärden, för de halter av föroreningar som måste uppnås för att skydda människors hälsa och miljön, som miljökvalitetsnormer.

Vattendirektivet och det nationella miljömålsarbetet stärks av vartannat, bland annat genom arbetet med att tillgodose nationella, regionala och lokala miljökvalitetsmål. Vatten omfattas av flera av miljökvali-

tetsmål, bland annat. *Grundvatten av god kvalitet och Levande sjöar och vattendrag.*

Vattendirektivet ställer krav på att alla medlemsländer ska skydda och vårda sitt vatten. Det medför att vattnet inte får försämrats ytterligare och att vattnets status i ekosystem i vatten, och ekosystem som är direkt beroende av vatten, ska förbättras. Vidare ska utsläpp av farliga ämnen bli mindre och effekterna av torka och översvämning minskas. Kommunerna har återrapporteringskrav för att särskilda åtgärdsplaner genomförs. Se mer om Vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer i kapitlet *Miljö- och riskfaktorer.*

Återskapande av våtmarker

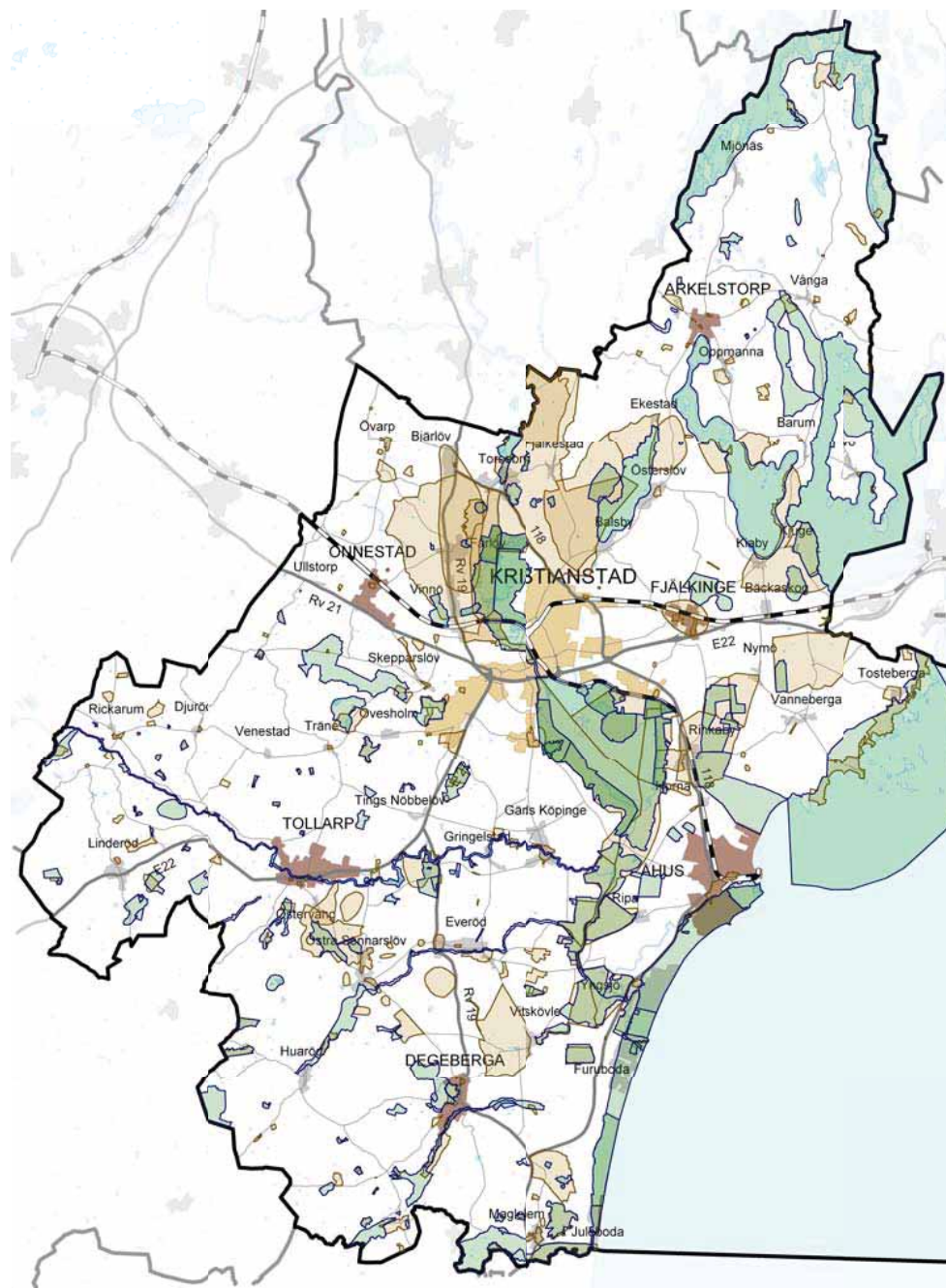
En viktig del i arbetet med vattenkvaliteten är förekomsten av våtmarker i landskapet. Många rödlistade arter är knutna just till olika slags våtmarksmiljöer. Våtmarkerna har en viktig hydrologisk funktion i landskapet genom att motverka både översvämningar och att vattendrag helt torkar ut. Våtmarkerna fungerar också som naturliga reningsverk och sänker halterna av kväve och fosfor i vattnet som passerar igenom. Sist men inte minst bidrar våtmarkerna till en varierad landskapsbild med estetiska och rekreativa värden.

Våtmarkerna har, trots sin betydelse i landskapet, länge setts som lågavkastande områden utan större värde. Troligen har mer än 95 % av våtmarkerna på Kristianstadsslätten torrlagts genom uträtade och fördjupade bäckar, dränerings- och täckdikning.

I Kristianstads kommun är övergödningen av sjöar, vattendrag och kustvatten en av de största miljöutmaningarna. Med anledning av detta pågår mycket arbete med att öka antalet våtmarker som kan bidra till att fånga upp näringsämnen som läcker ut från den brukade marken. Ett exempel är *Vinnö å-projektet* där man arbetar med Vinnö å, ett av kommunens mest näringsbelastade vattendrag.

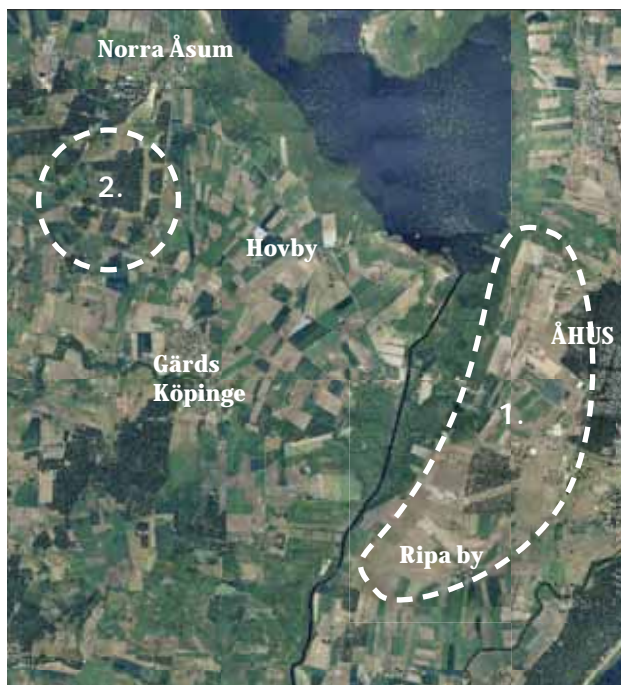
Kommunala underlag

- Kommunal naturvårds-sammansättning
- Kulturmiljöprogram för Kristianstads kommun

Vy mot Ripafältet över sandiga odlingsmarker väster om Åhus.

1) Ripa och Horna sandar och 2) Åsums fure.

Dessa, med flera projekt, bidrar till att uppnå miljömålet *Myllrande våtmarker*.

Underlagsmaterial

Kommunal naturvårdssammanställning

En sammanställning över värdefulla naturområden i kommunen togs fram 2001. Underlaget har delvis hunnit bli inaktuellt och i materialet saknas också strategier för hur naturvårdsarbetet ska bedrivas.

Ett arbete har påbörjats för att upprätta en ny samlad naturvårdsstrategi som ska ligga till grund för skötsel av naturområden och utgöra underlag för samhällsplanering.

Kulturmiljöprogram för Kristianstads kommun

I kommunens kulturmiljöprogram, som togs fram 1995, beskrivs 221 värdefulla kulturmiljöer i kommunen i form av hävdad mark, bebyggelsemiljöer och fornlämningar. Programmet ger dålig vägledning för olika typer av beslut. Ett nytt kulturmiljöprogram kommer att arbetas fram i ett kommande projekt.

För Kristianstads och Åhus äldre delar finns ett fördjupat inventeringsmaterial framtaget under perioden 1998-2003.

Länsstyrelsens naturvårdsprogram

Den del av Länsstyrelsen i Skåne läns naturvårdsprogram som omfattar gamla Kristianstads län heter *Från Bjäre till Österlen* och upprättades strax innan bildandet av Skåne län 1997. Programmet behandlar även kulturmiljöer.

Kulturmiljöprogram för Skåne

Länsstyrelsen i Skåne upprättade *Kulturmiljöprogram för Skåne* 2006. Länsstyrelsens material skiljer sig mycket från det kommunala genom att det pekar ut och beskriver större områden, stråk och sammanhang i kulturlandskap och tätorter.

FRAMTIDA UTVECKLING

Övergripande riktlinjer

Kommunens ställningstagande

- De stora och varierande värden som finns i kommunens natur- och kulturlandskap är en värdefull tillgång för kommunens attraktivitet och utveckling och ska förvaltas väl.
- Vid planläggning och bygglov ska möjligheter att bevara och utveckla natur- och kulturmiljövärden tas till vara.
- Ett nytt kommuntäckande kulturmiljöprogram ska tas fram. Detta ska omfatta landskapskaraktererna och ge riktlinjer för utveckling av både bebyggelse och landskap.

Skydd av särskilt värdefulla natur- och kulturmiljöer

Kommunens ställningstagande

- Kommunen skall aktivt och i samarbete med andra aktörer i samhället verka för att säkerställa de mest värdefulla natur- och kulturmiljöer för framtiden genom förordnande enligt miljöbalken.
- Utvecklingen av områdenas värden ska följas upp och förändringar av skötseln ska föreslås vid behov.
- De marker som ingår i den kommunala naturvårdsfonden skall även fortsättningsvis förvaltas utifrån sina natur- och rekreationsvärden och därmed undantas från exploatering.
- Skyddet av de sandiga odlingsmarkerna på Ripa och Horna sandar samt på Åsumfältet ska stärkas.

- Möjligheten att göra de sandiga odlingsmarkerna på Ripa och Horna sandar och på Åsumfältet mera tillgängliga bör studeras. Detta kan ske genom markerade gång-, cykel- och ridstråk liksom genom exempelvis hästaktiviteter och terrängcykling. Dessa aktiviteter får dock inte komma i konflikt med områdets jordbruksnäring eller skyddade områden.

Arbetet med EU:s vattendirektiv

Återskapande av våtmarker är en viktig del i arbetet med att uppfylla MKN för vatten enligt EU:s vattendirektiv och flera av de nationella miljömålen. Möjlighet finns för markägare att få ersättning för att återskapa och nyanlägga våtmarker. Arbetet med att följa upp Vattendirektivet sker bland annat genom Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för Södra Östersjöns Vattendistrikt 2009-2015, som medför att kommunen har återrapporteringskrav genom ett antal åtgärds punkter.

Som ett led i det arbetat, utarbetas för närvarande en VA-plan som är direkt kopplad till Vattendirektivet genom ett åtgärdsprogram. Kommunen kommer också att ta fram en Vattenförsörjningsplan som syftar till att säkerställa kommunens framtida dricksvattenförsörjning.

Kommunens ställningstagande

- Kommunen ska fortsätta arbeta med att förbättra vattenkvaliteten och stärka den biologiska mångfalden i kommunens sjöar, vattendrag, våtmarker och kustvatten. Detta arbete kommer att vara en viktig del i kommunens naturvårdsstrategi.
- Kommunens ska fortsätta arbetet med att stimulera nyanläggning och restaurering av våtmarker kring sjöar och vattendrag med fokus på att fånga upp näringsämnen.

- De vattenförekomster som har dålig eller måttlig status avseende näringsämnen enligt Vattenmyndighetens statusklassning kommer att prioriteras i arbetet.

Underlagsmaterial

Kommunens ställningstagande

- En ny samlad naturvårdsstrategi ska färdigställas som ersätter gällande policy och naturvårdssammanställning.
- Ett nytt kulturmiljöprogram ska tas fram som ger riktlinjer för både bebyggelsen och landskapet.

Vattenmiljöer i landskapet.

TURISM OCH REKREATION

Inom kommunen finns ett stort utbud av attraktioner och aktiviteter som lockar besökare, i stadsmiljö såväl som på landsbygden. Kort avstånd och bra tågförbindelser gör Kristianstad relativt lättillgängligt och därmed också lätt att kombinera med ett besök i övriga regionen.

Detta avsnitt handlar om turism och möjligheterna till friluftsliv och rekreation både för de som bor i och besöker kommunen. Riksintressen för friluftslivet behandlas i kapitlet *Riksintressen och förordnanden*.

Åhus Beachhandboll Festival

NULÄGE

Besöks- och turistnäringen

Turismens roll i Sverige och Skåne ökar för varje år. Även i Kristianstad är besöksnäringen på stark framväxt. Turismrelaterad ekonomi berör många aktörer i samhället. Utöver de direkta inkomsterna till bland annat hotell- och restaurangbranschen tillkommer indirekta inkomster i form av ökad handel och ökat utnyttjande av kollektivtrafik och kultur- och nöjesutbud.

En stor andel av besöksmålen finns fortfarande i städerna, men det är landsbygdsturismen som växer snabbast. Besök på landsbygden och i naturen, möjligheter att koppla av från oljud och stress i staden eller att aktivera sig blir allt mer eftertraktat som kontrast till vardagen.

V - niskor kommunen. Tillresta besökare kommer framför allt från södra Sverige, Danmark och Tyskland. Korta avstånd och bra tågförbindelser gör Kristianstad relativt lättillgängligt och enkelt att kombinera med ett besök i övriga Öresundsregionen.

Utmed kusten är en stor andel av bebyggelsen fritidshus. Även på landsbygden i övrigt finns många fritidshus, ofta äldre hus som är bebodda delar av året.

Turism och rekreation i kommunens olika delar

Kustområdet

Åhus och Åhuskusten är den del av kommunen som lockar flest besökare. De långa sandstränderna lämpar sig väl för sol, bad och strandaktiviteter. Inom de delar av det tallskogsbäcklädda dynlandskapet som inte omfattas av fritidsbebyggelse finns höga natur- och rekreationsvärden.

Traditionerna kring ålafislet med Åhuskustens ålabodar och ålagillen är en tillgång för besöksnäringen även om ålafislet minskat betydligt i omfattning.

Åhus tätort lockar många med sin medeltida stadsmiljö, hamnen, Tälletstranden och Åhus Beachhandbollsfestival.

Tostebergakusten norr om Åhus har en helt annan karaktär med steniga stränder, strandängar och skärgård. Området är till stora delar oexploaterat med höga naturvärden och ett rikt fågelliv.

Kristianstad och slättområdet

Kristianstads stad utgör med sitt omfattande shoppingutbud och sina kulturupplevelser i en historiskt intressant miljö ett populärt besöksmål. Många av de evenemang som erbjuds äger också rum i staden.

Biosfärområde *Kristianstads Vattenrike* har vuxit som besöksmål de senaste åren tack vare ett nätverk av besöksplatser som anpassats för att underlätta människans möte med naturen. Det senaste tillskottet är naturum, Kristianstad Vattenrikes besökscentrum vid Helge å i centrala Kristianstad.

Biosfärområdet omfattar hela Helgeåns avrinningsområde inom Kristianstads kommun. Utöver våtmarkslandskapet längs Helge å har ytterligare nio temaområden identifierats som skall synliggöra olika landskapstyper med höga naturvärden, se vidare i avsnittet *Natur- och kulturlandskapet*.

I övrigt utgör godsmiljöerna kulturhistoriskt intressanta besöksmål inom slättområdet.

Linderödsåsen och Nävlingeåsen

Linderödsåsen och Nävlingeåsen är till större delen skogsbevuxna med en variation av skog och öppna ytor. Området är naturskönt med ett stort inslag av ädellövskog. Kulturlandskapet är ålderdomligt och rofyllt.

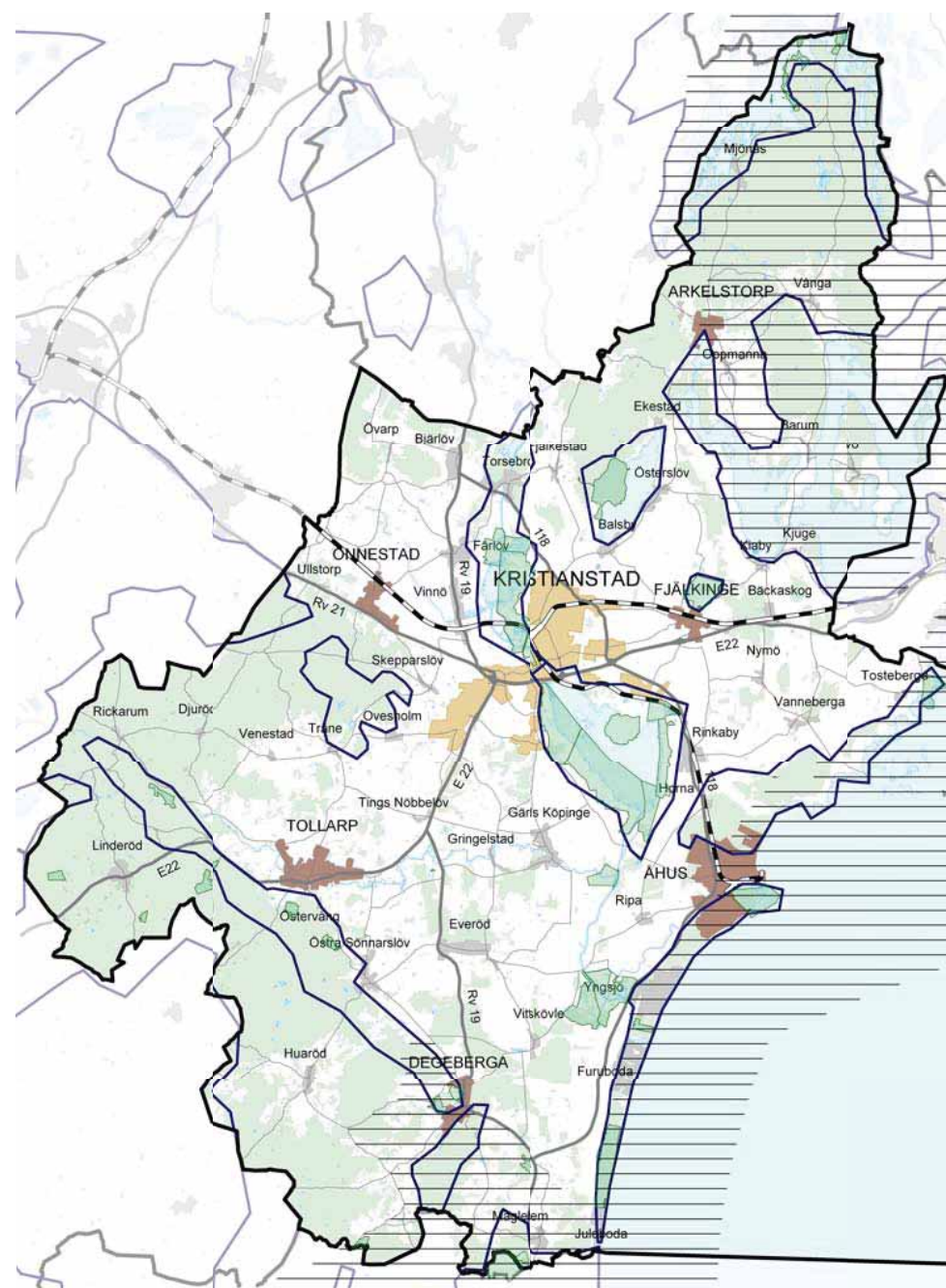
På Nävlingeåsen finns Bockeboda strövområde. På Linderödsåsen är särskilt det skogsbeklädda sluttningssområdet mot slättlandskapet av intresse för rekreation. I gränsbygden mellan Kristianstad och Tomelilla kommun passerar Skåneleden *Ås till Ås*.

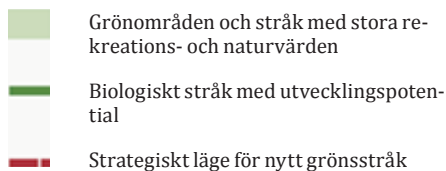
Skog och sjöar i norr

Norra delen av Kristianstads kommun är ett storskaligt restbergs- och sprickdalslandskap med flera stora sjösystem. Den nordligaste delen domineras av skog medan den södra delen är ett ganska öppet småskaligt odlingslandskap.

Rekreativvärden

- Skogs- och parkmark
- Naturreservat
- Riksintresse för friluftsliv och/eller rörligt friluftsliv eller kustzon av riksintresse.
- Regionalt viktiga områden för friluftslivet enligt underlaget "Grönstruktur i Skåne - Strategier för en utvecklad grönstruktur".

"Grönstruktur i Skåne - Strategier för en utvecklad grön struktur", region Skåne, 2012-03-19.

Inslaget av fruktodlingar i Vånga, Arkelstorp och längs Råbelövssjön är en stor visuell kvalitet.

I området finns samtliga av kommunens åtta insjöbadplatser.

En särskild kvalitet för området är också naturupplevelser utan störande inslag. Den nordligaste delen vid sjösystemet Immeln, Raslängen och Halen kallas för *Sydsveriges sista vildmark*. Sjöarnas rofyllda atmosfär ger mycket goda förutsättningar för kanotpaddling och sportfiske. Skåneleden *Kust till kust* passerar genom området.

Vägstråket kring Ivösjön, kallad *Humleslingan*, erbjuder många vackra vyer och kulturhistoriska upplevelser på vägen. Populära besöksmål inom Kristianstads kommun är exempelvis Bäckaskogs slott, Kjugekull och Ivön.

Tillgång till strövområden

Region Skåne har tillsammans med Skånes kommuner, färdigställt ett uppdaterat planeringsunderlag för Skånes grönstruktur *Grönstruktur i Skåne - Strategier för en utvecklad grönstruktur*. På kartbilden *Rekreationsvärden* på föregående sida redovisas de regionalt och kommunalt viktiga områden för friluftslivet som beskrivs i Region Skånes underlag. Dessa sammanfaller till stor del med naturreservat och olika riksintressen för friluftslivet.

Kristianstads kommun har överlag god tillgång till större strövområden och allemansrättsligt tillgänglig mark vilket är en tillgång både för besöksnäringen och de som bor i kommunen.

När det gäller strövområden i direkt anslutning till tätorterna är tillgången skiftande. Orter med sämre tillgång till närströvområden är generellt de inom slättlandskapet, se kartbilden *Rekreationsvärden*.

Bullerfria friluftsområden

Kommunen vill värna vissa friluftsområden från buller då detta har en negativ påverkan på människors hälsa och välbefinnande. Genom att peka ut bullerfria områden framhålls betydelsen av detta, vilket kan gynna och utveckla friluftsliv och landsbygdsturism på ett positivt sätt. Bullerfrihet är ett värde som kan värnas och utvecklas ytterligare.

Två större områden med höga friluftslivsvärden har valts utifrån kriterierna att de i dag inte omfattas av störande buller från exempelvis bilar, tåg, flyg, eller störande verksamheter. Dels den nordligaste delen av kommunen i trakten Mjönäs, Skärnsnäs och Bökestad, dels ett område söder om Degeberga och Huaröd. Områdenas avgränsning har vägts mot andra allmänna intressen som lämplighet för vindkraft, större bilvägar, skjutfält och täktverksamhet.

FRAMTIDA UTVECKLING

Övergripande riktlinjer

Kommunens ställningstagande

- Kristianstad kommun ska kunna erbjuda ett brett utbud av aktiviteter och besöksmål för turism och rekreation där hela kommunens potential tas till vara.
- Kommunens arbete med natur- och kulturmiljövård är en viktig förutsättning för rekreation och besöksnäring. Utvecklingen inom dessa områden ska ske samordnat och hållbart så att resurserna kan brukas utan att förbrukas.
- Behovet av förbättrad skyltning och service i form av rastplatser, toaletter med mera ska följas upp.

- Kommunen ska arbeta aktivt för att göra utbudet av rekreation och andra besöksmål tillgängligt även för funktionshindrade.
- Det övergripande cykelvägnätet ska kompletteras med sträckor som binder samman större orter och populära besöksmål inom kommunen eller regionen, se kartbilden *Utvecklad turism och rekreation*.

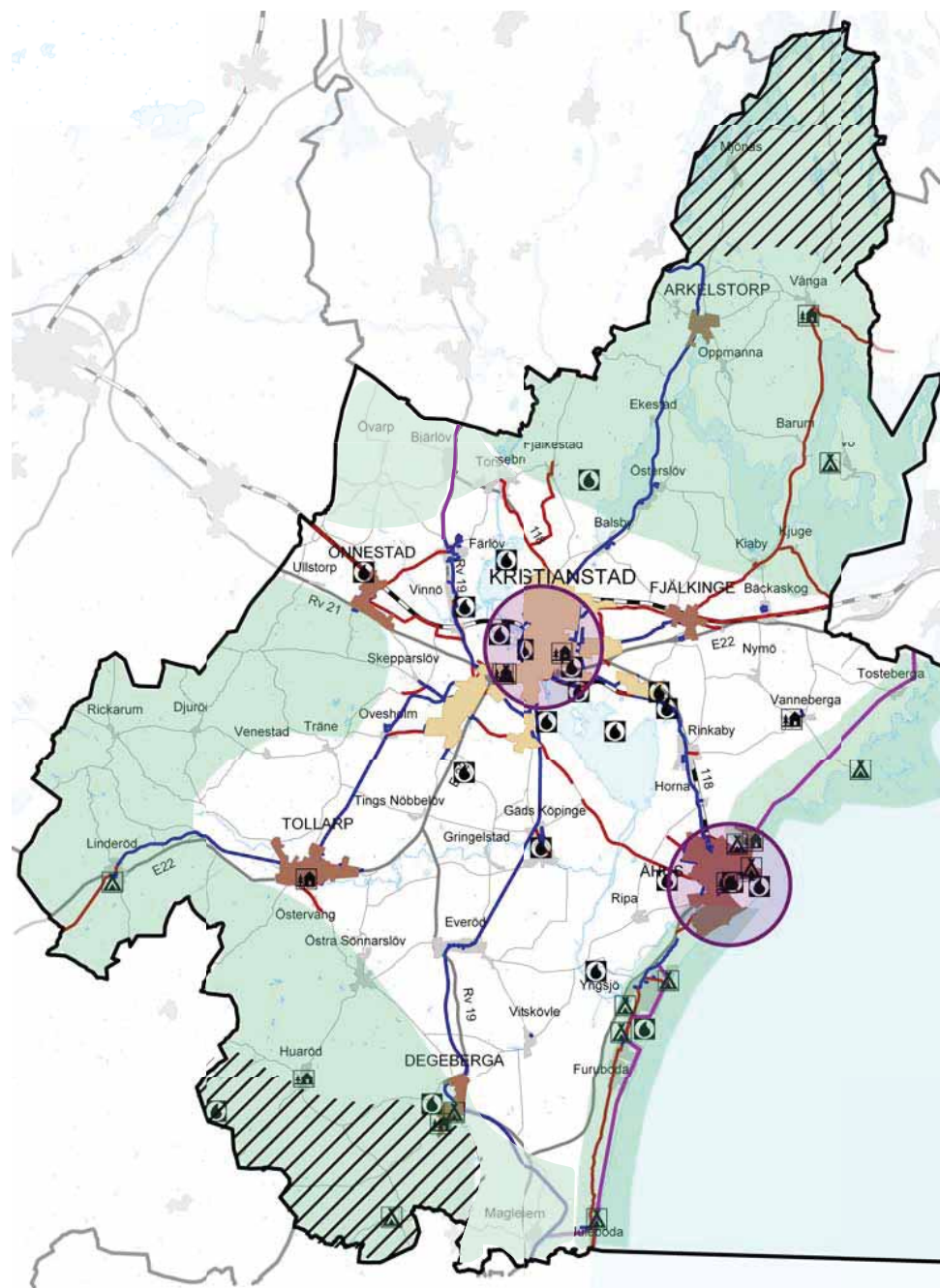
Utvecklad landsbygdsturism

Kommunens ställningstagande

- Kommunen ska uppmuntra olika typer av landsbygdsturism utanför Kristianstad och Åhus. Bäst potential bedöms finnas utmed kusten, inom skogs- och sjölandskapet i norr och på Linderöds- och Nävlingeåsen.
- Exempel på landsbygdsturism som kan utvecklas generellt är:
 - boende på lantgård, Bed & Breakfast eller vandrarhem, gärna i gammal kulturmiljö,
 - lokalproducerad mat och dryck med försäljning och/eller servering med koppling till kommunens profil som livsmedelskommun,
 - avskilda anläggningar för konferens eller spa,
 - lokala natur- och kulturpromenader eller evenemang, exempelvis i anslutning till utomhusmuseum och hembygdsgårdar,
 - stråk för cykling, vandring och andra aktiviteter i intressant natur- och kulturmiljö,
 - ökat sportfiske genom ett större utbud av bokningsbara produkter och samarbete mellan kommersiella aktörer och föreningar.
- En trafikslagsövergripande strategisk plan som behandlar trafik, gång och cykelvägar och transporter ska tas fram för Kristianstads kommun och staden. Planen ska även omfatta mellankommunala och regionala stråk.

Utvecklad turism och rekreation

- Turism i stadsmiljö
- Områden med särskild utvecklingspotential för landsbygdsturism
- ▨ Föreslagna bullerfria friluftsområden
- Befintlig cykelväg utanför staden och basorterna
- Föreslagen cykelväg utanför staden och basorterna enligt underlaget "Säkrare cykelvägar 2005"
- Föreslagen cykel- och/eller vandringsled
- ▲ Befintlig camping
- Befintliga besöksplatser i Biosfärområde Kristianstads Vattenrike
- ▲ Befintliga vandrarhem

Åhuskusten

Kommunens ställningstagande

- Åhuskustens natur- och kulturmiljöer utgör grunden för dess höga rekreationsvärden och ska värnas. Karaktären av tallskog ska bibehålls och exploatering med ny bebyggelse och anläggningar begränsas.
- En spridning av aktiviteter längs Åhuskusten bör ske för att undvika stort slitage på enskilda områden.
- Området väster om väg 118 ingår i kustzonens utvecklingsmöjligheter för turism.
- Behovet av anlagda ridstigar inom och i anslutning Åhuskusten ska följas upp.
- Potentialen för ökat sportfiske ska tas till vara.
- Behovet av förbättrade möjligheter till angöring för fritidsbåtar och vinteruppläggningsplatser ska följas upp.
- Förbättrade cykelmöjligheter föreslås mellan Åhus och Juleboda. Sträckan som helhet är en länk i den planerade *Sydostleden* mellan Växjö och Simrishamn. Sträckan Åhus-Yngsjö asfalteras och en ny cykelled anläggs i ett strandnära läge på resterande del söderut.
- Ålabodarnas kulturhistoriska värden ska bevaras och synliggöras. När dessa inte längre används för ålafisket kan lämpliga användningsområden vara inom besöksnäring eller kultur.

Tostebergakusten

Kommunens ställningstagande

- En strandnära cykelväg eller enbart en vandringsled mellan Åhus och Tosteberga är intressant under förutsättning att man kan lösa passagen över skjutfältet. Området saknar helt en sådan kommunikationsmöjlighet idag.
- Potentialen för ökat sportfiske ska tas till vara.

Kristianstad och slättområdet

Kommunens ställningstagande

- Stadsturismen ska utvecklas vidare med fokus på läget mitt i Vattenriket och renässansstaden med sitt breda utbud av kultur, evenemang och shopping.
- Biosfärområde Kristianstads Vattenrikes olika temaområden ska bli ännu mer tillgängliga och lockande genom utveckling av områden, stråk och besökspunkter.

Skog och sjöar i norr

Kommunens ställningstagande

- Potentialen för ökad fisketurism bör tas till vara i anslutning till sjöarna. Området tål ett ökat antal besökande utan att känslan av enskildhet störs.
- Kommunen ska verka för att de äldre fruktodlingarna sköts och bevaras. De stora, vackra äldre träden är ett viktigt inslag i landskapets identitet och attraktionskraft.
- Separat cykelväg föreslås utmed befintlig bilväg från Fjälkinge till Kiaby och vidare runt Ivösjön.
- En sammanhängande cykelväg föreslås byggas ut mellan Fjälkinge och Gualöv för att möjlig-

göra satsningen på den planerade *Sydostleden* mellan Växjö och Simrishamn.

Linderödsåsen och Nävlingeåsen

Kommunens ställningstagande

- Fortsatt utveckling av landsbygdsturism ska uppmuntras. Särskilda kvaliteter finns i det ålderdomliga och rofyllda kulturlandskapet, ädellövsbogen och den kuperade terrängen med fina vyer och utsiktspunkter.

Bullerfria friluftsområden

Kommunens ställningstagande

- Turism och rekreation i bullerfri och rofylld miljö ska särskilt gynnas inom utpekade bullerfria friluftsområden, se kartbilden *Utvecklad turism och rekreation*.
- Nya bullrande verksamheter, till exempel vindkraftverk, tåkter, skjutbanor, stora trafikgenomfarter och industrier ska undvikas i anslutning till dessa områden. Buller från boende och areella näringar är en naturlig del av områdena och måste få förekomma.
- En bullerkartering av kommunen ska tas fram där bullernivåer från störande verksamheter, flyg, bil och tåg ska synliggöras.

Närströvområden

Kommunens ställningstagande

- För tätortsnära strövområden i det öppna odlingslandskapet ska tydliga ställningstaganden finnas gällande dessa områdens utveckling och bevarande. Behovet av närrekreation riskerar annars att komma i konflikt med annan markanvändning då områdena aktualiseras för exploatering.

ENERGIFÖRSÖRJNING

Detta kapitel handlar om lokal produktion av energi, främst vindkraft, samt utbyggnad av fjärrvärme.

För riktlinjer om lokalisering och utformning av bebyggelse se kapitlen *Bostäder* och *Näringsliv*. Samlade målsättningar för kommunens energiförsörjning finns i kommunens *Klimatstrategi och energiplan* som behandlas i delen *Mål och utmaningar*.

NULÄGE OCH FRAMTIDA UTVECKLING

Lokal energiproduktion

Viktiga anläggningar för energiproduktion i kommunen är kommunens kraftvärmeverk Allöverket i Kristianstad, vattenkraftverket i Torsebro och ett växande antal vindkraftverk ute i landskapet. Stora anläggningar för biogasproduktion finns vid Karpalund och vid avloppsreningsverket i Kristianstad.

Vindkraft, tematiskt tillägg till översiktsplanen

En vindbrukspolicy för Kristianstads kommun antogs av Kommunfullmäktige redan 2008. Den har sedan revideras och genomgått ytterligare två utställningar, bland annat med hänsyn till förändrade politiska ställningstagande och de många synpunkter som inkommit från allmänheten.

Vindbruksplanen i sin nuvarande form antogs av Kommunfullmäktige 2011-09-13 som ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan från 1990. Vindbruksplanen ersätter därmed de ställningstaganden som gjordes avseende vindkraft i översiktsplanen från 1990.

Vindbruksplanen utgör ett viktigt underlag för bedömningen av vindkraftärenden, men ansökningar prövas också alltid mot gällande lagstiftning och riktvärden samt en mängd andra planeringsförutsättningar. Även nu aktuell översiktsplan, liksom

andra framtida kommunövergripande strategier, planer och program, kommer att ligga till grund för bedömningen av ett vindkraftärendes lämplighet.

I vindbruksplanen har kommunens yta indelats i A-, B- och C-områden som utifrån de övergripande landskapliga förutsättningarna betraktas som lämpliga, tänkbara respektive olämpliga för etablering av vindkraft. I planen redovisas var det förekommer motstående intressen till vindkraft och vilka restriktioner som måste beaktas. I planen anges också riktlinjer för hur vindkraftverk bör placeras och utformas.

Vid etablering av vindkraft krävs omfattande samråd. Det gäller både med enskilda sakägare och andra berörda. Samråd ska också ske med berörd flygplats för alla byggnadsverk som överstiger 20 meter och som avses etableras inom flygplatsens MSA-yta.

Kommunens ställningstagande

- För vindkraftsutbyggnad i kommunen gäller Vindbruksplan för Kristianstad, antagen av Kommunfullmäktige 2011-09-13 som ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan från 1990. Några förnyade ställningstaganden till vindkraft görs inte genom antagandet av denna översiktsplan.

Fjärrvärmenät

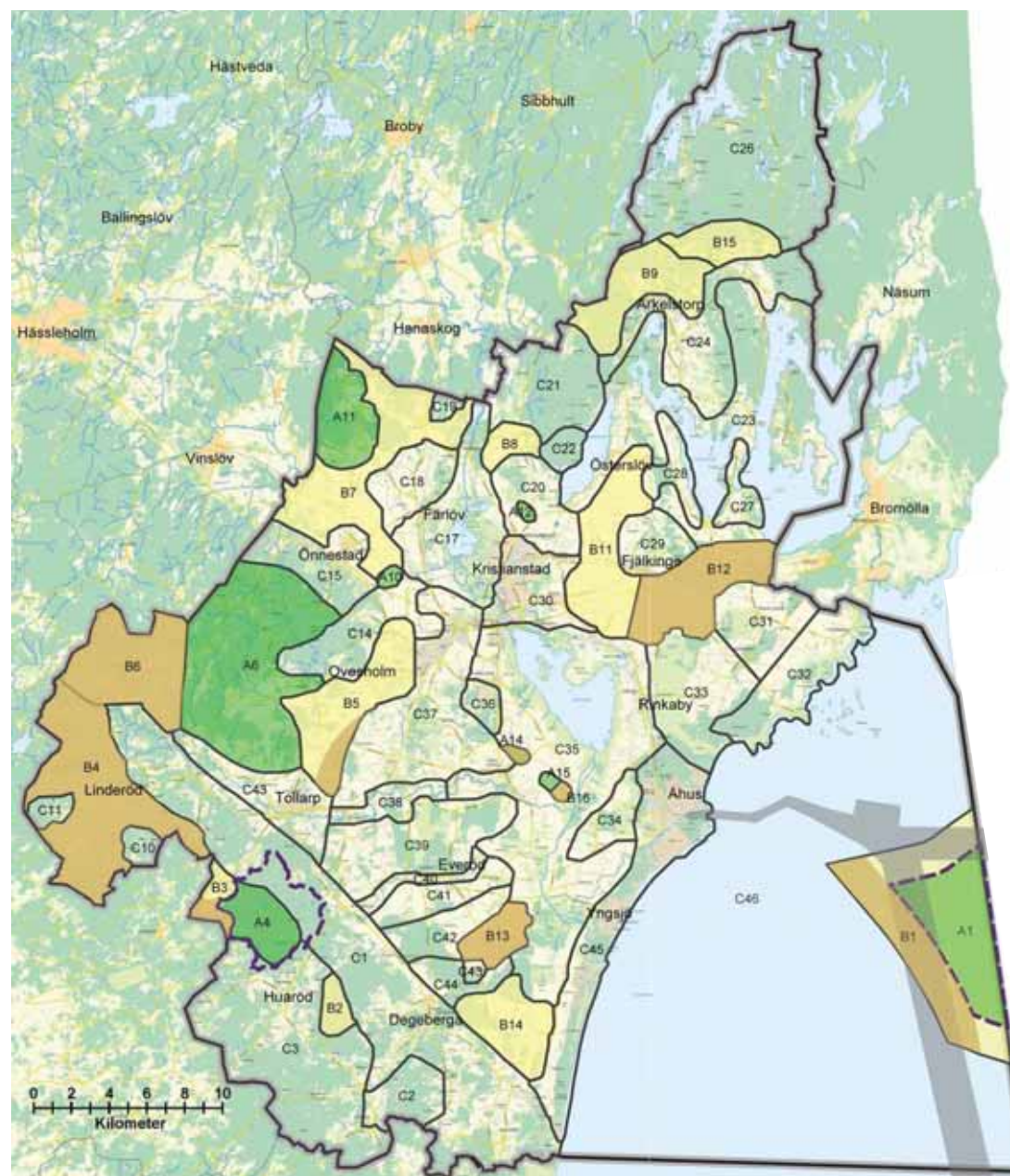
Kommunalt fjärrvärmenät finns utbyggt inom större delen av Kristianstad och i delar av Åhus och Fjälkinge. En fortsatt utbyggnad av fjärrvärmenätet planeras i första hand inom dessa orter. Enligt kommunens Klimatstrategi och energiplan ska gemensamma uppvärmningssätt med fjärrvärme eller mera småskalig närvärme, där så är möjligt, etableras genom kommunal utbyggnad i basorterna. Bäst förutsättningar för detta bedöms Tollarp och Önnestad ha. Genom privata initiativ kan småskaliga gemensamma uppvärmningsformer tillkomma även i andra orter.

Kommunens ställningstagande

- En fortsatt utbyggnad av fjärrvärmenätet ska ske i Kristianstad, Åhus och Fjälkinge. Gemensamma uppvärmningssätt med fjärrvärme eller mera småskalig närvärme ska, där så är möjligt, etableras även i övriga basorter.

Områden för vindkraft från *Vindbruksplan för Kristianstads kommun (KF 2011-09-13)*

- Område av riksintresse för vindbruk
- A-områden (prioriteras för större etableringar)
- B-områden (tänkbara för mindre etableringar)
- C-områden (olämpliga för vindkraftetableringar)
- Försvaret och/eller luftfarten har motstående intressen.
- Farled Åhus hamn. Vindkraftutbyggnad inom området kommer att avstyrkas.

FRAMTIDA VATTENNIVÅER OCH EROSION

Detta kapitel behandlar risken för översvämning, erosion och höjd grundvattennivå med nuvarande förhållanden och med framtida klimatförändringar och en höjd havsnivå.

Hanteringen av dagvatten och skydd av grundvatten behandlas i kapitlet *Vatten och avlopp*.

Södra Åspet januari 2007.

NULÄGE

Kusten från Åhus till Juleboda

Kuststräckan från Åhus till Juleboda består huvudsakligen av vindtransporterad sand. Området är i grunden flackt och låglänt men vinden har skapat en omväxlande och kuperad terräng med bitvis mycket höga sanddynor. Sanden är mycket erosionsbenägen men hittills har problem relaterade till erosion varit små. Genom pågående klimatförändringar riskerar delar av kuststräckan att få betydande problem med både erosion, översvämning och höjd grundvattennivå.

Befintligt underlagsmaterial

Risken för översvämning, erosion och höjd grundvattennivå utmed Åhuskusten har tidigare behandlats i *Program för kustens utveckling – från Åhus till Juleboda* från 2009.

Som underlag för riktlinjerna i programmet och pågående detaljplanearbete i området gäller två dokument. Det ena är *Konsekvenser för Åhuskustens bebyggelse vid en framtida höjd havsnivå - översvämning - högt grundvatten - erosion*, en sammanställning av planeringsförutsättningar som Stadsbyggnadskontoret och C4 Teknik tog fram 2007. Det andra är *Hållbar utveckling av kuststräckan i Kristianstads kommun - erosion, skred/ras och översvämning*, en kompletterande utredning av risken för erosion, översvämning och sked/ras i de strandnära dynerna som utfördes på uppdrag av Kristianstads kommun under 2008.

Utgångspunkter för riskbedömning

De riskbedömningar som gjorts utgår ifrån ett värsta scenario inom tidsperspektivet 100 år som togs fram av SMHI 2007. Enligt detta scenario kan medelvattenytan vid Åhuskusten, som en effekt av pågående klimatförändringar, ligga 0,8 meter över nuvarande medelvattenyta år 2100. Inom samma tidsperiod kan tillfälliga högvatten stiga till som mest 2,0 meter över nuvarande medelvattenyta.

Enligt en sammanställning från SMHI över den senaste forskningen på området kan höjningen av vattennivåerna i världshaven bli större och ske snabbare än man tidigare befarat. De utgångspunkter som kommunen valt att arbeta efter bedöms fortfarande som tillräckliga, men behovet av att på sikt revidera nivåerna behöver följas upp.

Risk för högre grundvatten

En höjd medelvattennivå i havet innebär att även grundvattennivåerna utmed Åhuskusten höjs. Problem som kan uppstå är att marken blir vattenmättad och att risken för fuktskadade byggnader och ökat läckage från enskilda avloppsanläggningar till havet ökar.

Problemen bedöms generellt kunna uppstå inom områden under +3 meter. Detta gäller både inom lågt liggande flacka områden och när svackor förekommer inom högre terräng. Grundvattennivån kan ibland variera inom korta avstånd, det är därför viktigt att klargöra vilka förhållanden som råder på varje enskild plats innan projektering påbörjas.

Översvämning

Höjd medelvattennivå i havet innebär att högsta högvattennivån flyttas uppåt och att idag extrema högvattennivåer kan bli vanligt förekommande i framtiden. Tillfälliga översvämningssituationer kan uppstå när havet eller Helge å breder ut sig över låglänta områden.

Problem som kan uppstå är fuktskadade byggnader, skador på infrastruktur som vägar, el-, tele- och avloppsförsörjning samt att värden för rekreation och turism kan hotas när stranden blir smalare.

Problemen bedöms generellt kunna uppstå inom markområden under +2,5 meter under förutsättning att området är beläget så att vatten från havet kan nå in. För områden nära Helge å i Yngsjö by och vid Nyehusen är risknivån högre, +3,3 meter.

Erosion

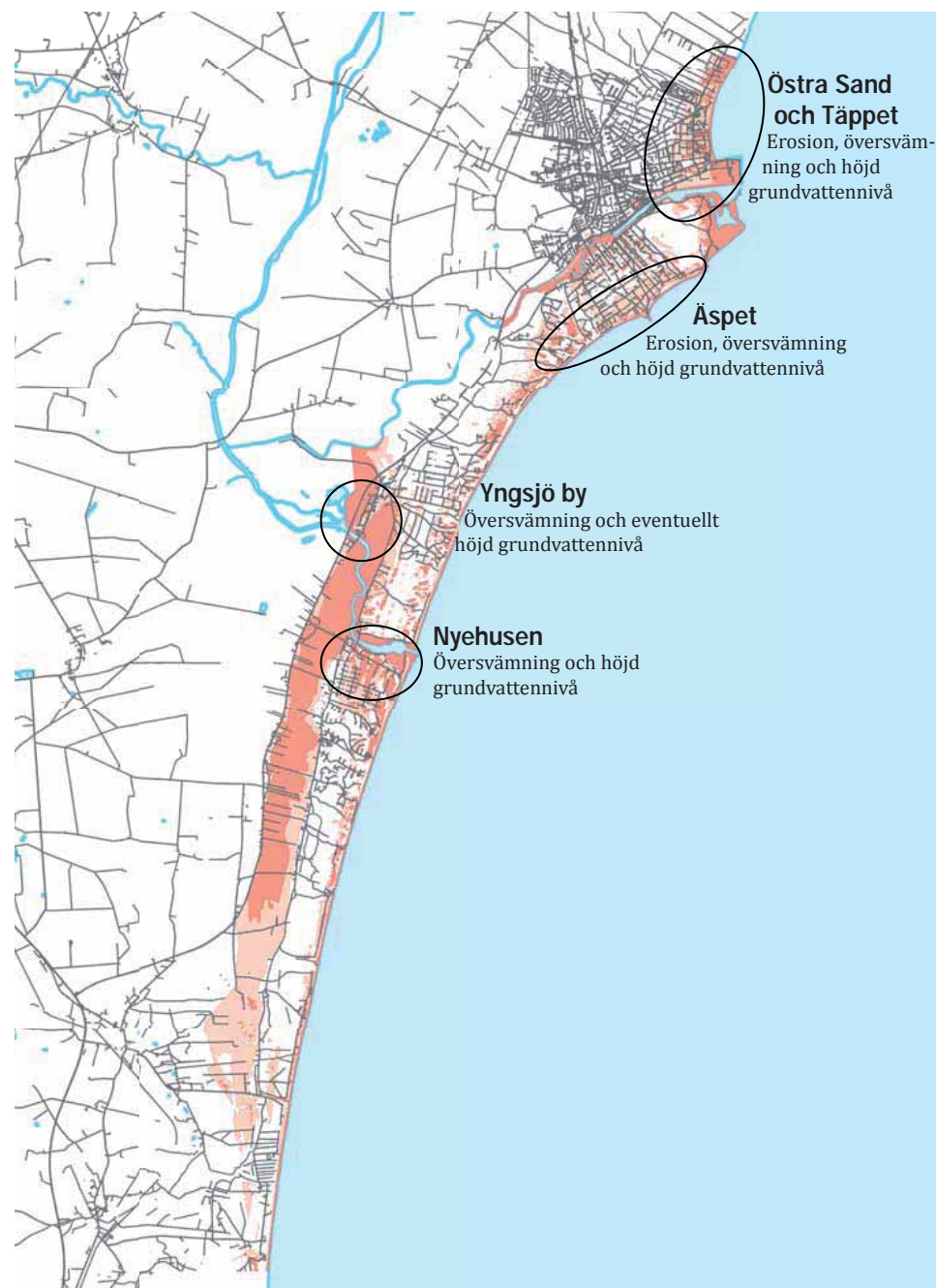
Med framtida högre och kanske tätare högvattenstånd kommer havet att påverka ett område längre inåt land. I de djupare studier som gjorts för de bebyggda delarna av kusten konstateras att strandplanet och dynerna är utsatta för viss erosion redan med dagens förhållanden och att denna successivt kommer att öka under de närmaste 100 åren. Strandens bredd kommer då att minska och i samband med högt vattenstånd och/eller stormar kan de strandnära dynerna rasa, omformas eller helt försvinna. Problem som kan uppstå är raserad grundläggning för strandnära bebyggelse och anläggningar, att de strandnära dynerna försvinner eller omformas så att de ger ett sämre skydd mot översvämning samt att värden för rekreation och turism hotas när stranden blir smalare.

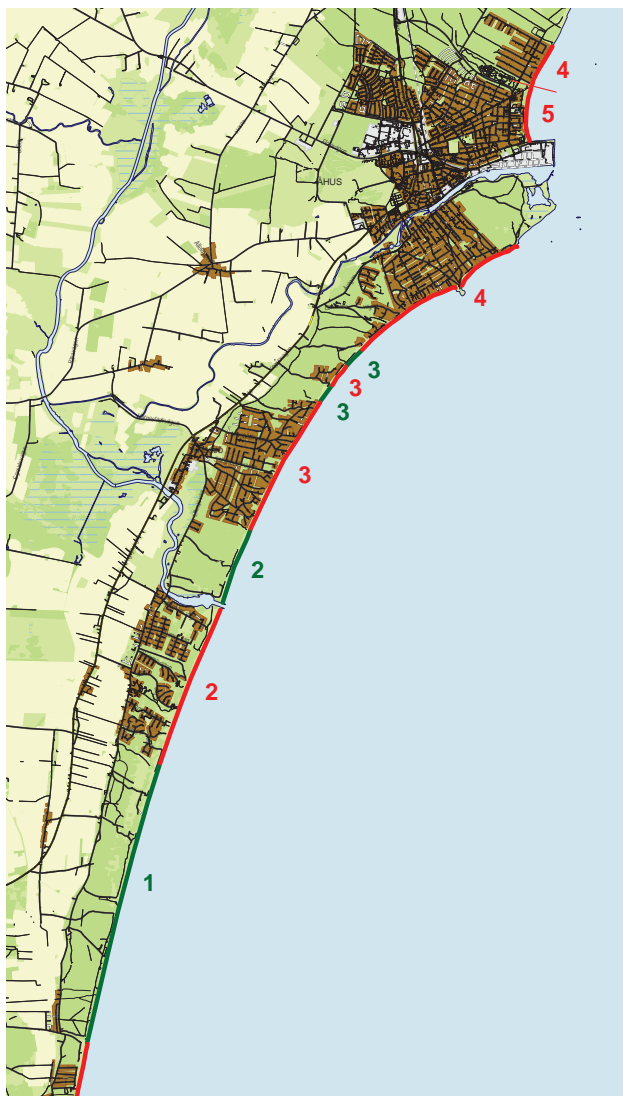
För samtliga bebyggda områden har den översiktliga bedömningen i utredningen gjorts att ett cirka 50 meter brett område från strandlinjen och inåt land kan komma att påverkas av erosion inom 100 år om inga åtgärder vidtas.

Större bebyggelsegrupper utmed Åhus-kusten med risk för problem vid en höjd havsnivå

Utöver inringade områden finns enstaka strandnära bostadshus som riskerar att få problem med översvämning och erosion. Risken för problem med höjd grundvattennivå behöver uppmärksammas inom alla områden under +3 m.

- Under +2 meter
- Mellan +2 och +3 meter

Värdering av Åhuskusten

- Bebyggd kuststräcka
- Obebyggd kuststräcka

1-5 Inbördes rangordning inom respektive kategori av kuststräcka, varav 5 är mest värdefullt

Skydd av befintlig bebyggelse

Det största problemet vid framtida höjda vattennivåer i havet kan bli skyddet av befintlig bebyggelse som tillkommit innan hänsyn började tas till pågående klimatförändringar.

För att förhindra översvämning av låglänta områden kan de strandnära dynerna användas som skydd eller kan konstgjorda invallningar skapas. Dessa skyddar dock inte mot en höjd grundvattennivå. För att undvika fukt i grunden kan befintliga byggnader behöva flyttas eller höjas upp.

När det gäller skydd mot erosion är påfyllnad med ny sand den metod som är mest realistisk. Sådana åtgärder skulle kunna bli lönsamma utmed sträckor med höga bebyggelsevärden. I värsta fall kan byggnader behöva flyttas.

Skydd av strandområden

Åhuskustens strandområden har ett stort värde för turism och rekreation. Både en höjd medelvattenyta i havet och ökad erosion kan väntas innebära att strandområdet påverkas.

Enklast är om man kan acceptera att strandområdet flyttas uppåt på land. På sträckor med högt bevarandevärde kan nuvarande strandområde bibehållas genom påfyllnad med sand.

Värdering av kustområdet

I samband med utredningen 2008 gjordes även en översiktlig värdering av kustområdet utifrån dess värde i form av bebyggelse och rekreation/turism. Se kartbilden *Värdering av Åhuskusten*. En värdering av denna typ är ett viktigt underlag inför ett framtida beslut om att satsa pengar på olika typer av skyddsåtgärder.

Kusten från Åhus till Tosteberga

Norr om Rinkaby skjutfält övergår sandkusten till stenig moränkust. Markerna består huvudsakligen av låglänta ängs- och betesmarker. Området är inte särskilt erosionskänsligt men risk finns för översvämning och höjd grundvattennivå vid en framtida havsnivåhöjning. Inslaget av bebyggelse är litet och det intresse för ny bebyggelse som finns söder om Åhus saknas nästan helt utmed denna kuststräcka.

Samma risknivåer som för kuststräckan söder om Åhus bedöms som lämpliga, det vill säga risk för översvämning behöver generellt uppmärksammas inom markområden som ligger under ca +2,5 m, där vatten från havet kan nå in. Risk för höjd grundvattennivå behöver generellt uppmärksammas inom områden under +3 meter.

Bebyggelse som ligger under +3 meter finns inom delar av Fårabäck, på Landön och i Tosteberga hamn.

Kristianstad

För Kristianstads stad är höga flöden i Helge å ett påtagligt hot eftersom staden till stora delar är byggd på tidigare våtmark och sjöbotten. Sedan 2002 pågår det praktiska arbetet med att permanent skydda staden genom att ersätta och komplettera de gamla invallningarna och pumpstationerna. Utan systemet av vallar och pumpar skulle stora delar av staden kunna översvämmas.

Vallarna utformas för att klara ett av SMHI beräknat högsta flöde i Helge å med maximalt ogynnsamma förutsättningar när det gäller nederbörd, snösmältning och markvattenförhållanden.

Hänsyn har också tagits till effekterna av pågående klimatförändringar. Marginaler finns för att klara en samtidig högvattensituation i havet på +2,0 meter över nuvarande medelvattennivå. När det gäller flödet i Helge å har beräkningar hittills visat att det högsta flödet inte kommer att öka. Däremot kan

mera "normala" höga flöden och högvatten bli vanligare i framtiden.

För en närmare beskrivning av problemen och de riktlinjer som tagits fram för bebyggelse och dagvattenhantering inom Kristianstads stad hänvisas till *Fördjupad översiktsplan för Kristianstad stad* (2009).

Övriga områden utmed Helge å

Bortsett ifrån Kristianstad stad och området vid Yngsjö by och Gropahålet består de låglänta markerna kring Helge å, Araslövssjön, Hammarsjön och Vramsån nästan uteslutande av jordbruksmark och våtmark. Med undantag av Vramsåns passage genom Tollarp och Gärds Köpinge är inslaget av bebyggelse litet.

För de låglänta våtmarkerna mellan Yngsjö vid kusten och upp till Torsebros i norr kommer stigande havsnivåer och eventuellt ökande flöden att innebära en minskad areal strandängar när dessa ställs under vatten, krav på fler skyddsvallar i landskapet och risk för utlakning av näringsämnen från låglänta angränsande åkermarker.

Det finns flera mindre biflöden till Helge å, bland annat Mjån och Vittskövleån, som saknar bedömning av översvämningsrisk.

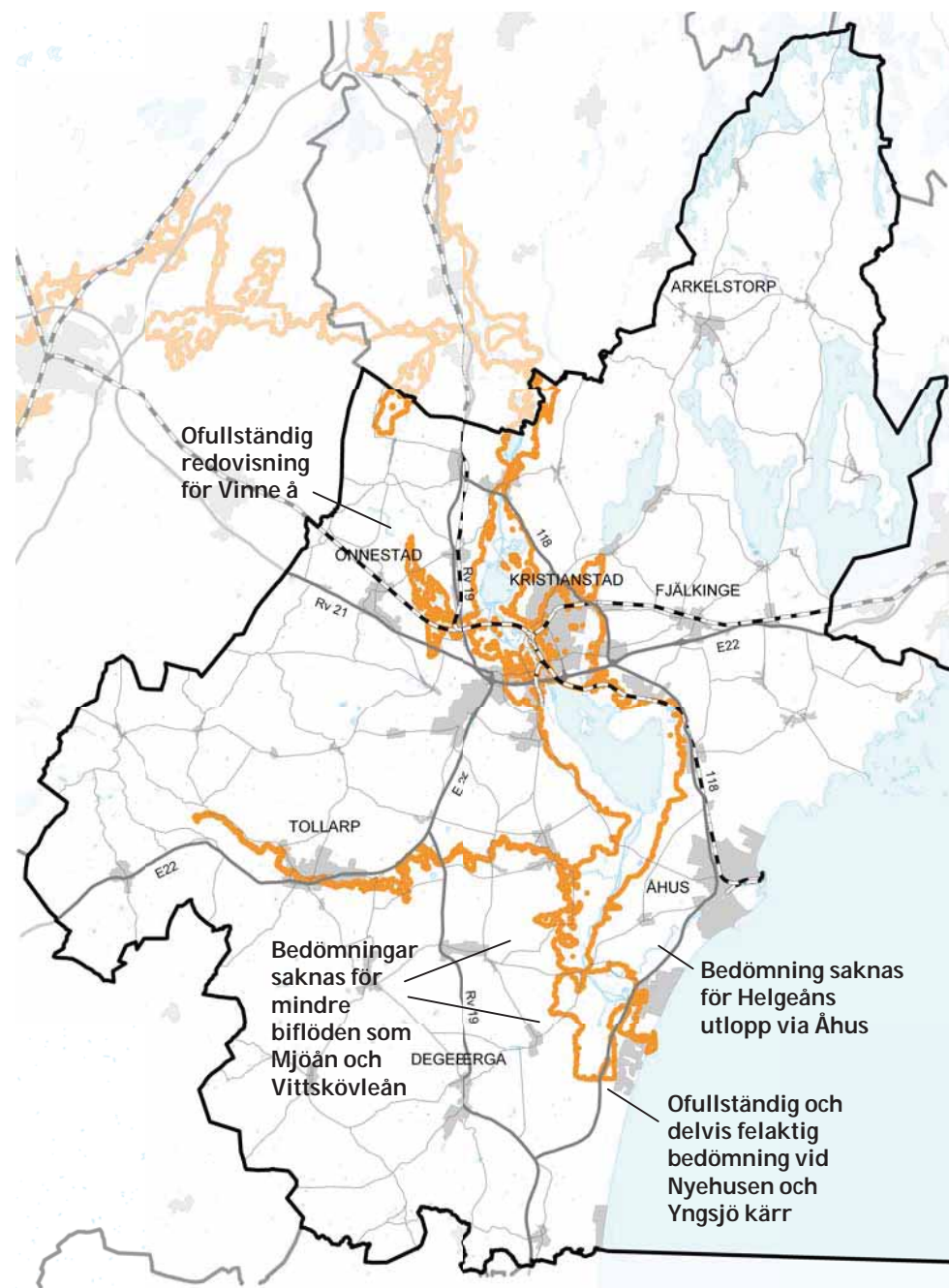
Underlagsmaterial

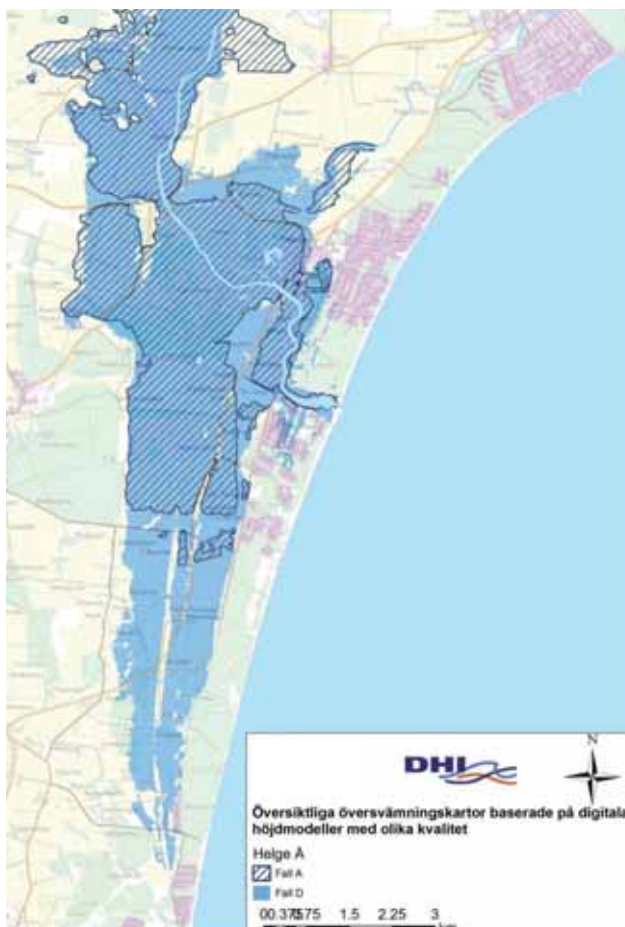
Liksom för Kristianstads stad och Yngsjö by/Gropahålet är utgångspunkten för riskbedömningar ett beräknat högsta flöde i Helge å med en samtidig havsnivå på +2,0 meter. En ungefärlig bild av vilka ytor som skulle kunna översvämmas framgår av rapporten *Översvämningsytor utmed Helge å vid beräknat högsta flöde med havsnivåerna +2,0 meter och +2,5 meter*, C4 Teknik december 2005.

Översvämningsytor kring Helgeå vid beräknat högsta vattenflöde i ån och + 2,0 m i havet

Kartan visar situationen utan vallsystemet kring Kristianstad stad och grundar sig på rapporten *Översvämningsytor utmed Helge å vid beräknat högsta flöde med havsnivåerna +2,0 meter och +2,5 meter*, C4 Teknik december 2005.

Observera att en förbättrad kartering finns för sträckningen från Hammarsjön och söderut, se vidare på kartbild *Översvämningsutbredning enligt ny nationell höjdmmodell*, DHI 2011".

Översvämningsutbredning enligt ny nationell höjdmmodell, DHI 2011.

Rastrerat område, Fall A, redovisar översvämningsutbredning med beräknat högsta flöde enligt översiktlig höjdmmodell från 2005.

Blå område, Fall D, redovisar översvämningsutbredning med beräknat högsta flöde enligt ny nationell höjdmmodell med högre detaljnivå.

Källa: Rapport "Översvämningskartering i Kristianstad med ny nationell höjdmmodell", DHI på uppdrag av Lantmäteriet januari 2011.

Denna har senare kompletterats med rapporten *Översvämningskartering i Kristianstad med ny nationell höjdmmodell*, DHI på uppdrag av Lantmäteriet januari 2011, vilken utgår från en ny mera detaljerad höjdmmodell från Araslövssjön och söderut. Skillnaderna mellan översvämningsutbredningen i den nya höjdmodellen och den som användes 2005 är mycket liten kring Kristianstad stad. Från Hammarsjön och söderut finns däremot stora skillnader. Viktigt att notera är den ökade översvämningsytan kring Yngsjö by och söderut, se kartbilden *Översvämningsutbredning enligt ny nationell höjdmmodell*, DHI 2011.

Observera att översvämningsutbredningen från 2005 grundar sig på högsta beräknat flöde i Helge å och + 2,0 meter i havet, medan översvämningsutbredningen från 2011 grundar sig på enbart beräknat högsta flöde i Helge å.

Högsta beräknade vattennivåer vid olika punkter utmed Helgeåns sträckning framgår av tabellen nedan. För att skydda ny bebyggelse mot översvämningsutbredning behöver färdigt golv ligga ytterligare 0,5 meter över dessa nivåer (detta gäller den vanligaste grundläggningen med platta på mark). För att undvika fuktskador på byggnader får vatten aldrig nå högre än till grundläggningens underkant.

Nivåer i meter över havets medelvattenstånd i Helge å vid beräknat högsta flöde och +2,0 meter i havet.

- Uppströms järnvägsbroarna till Hässleholm +4,02
- Barbacka +4,21
- Pynten i Hammarsjön +3,8
- Uppströms Kavrö bro +3,25
- Nedströms Kavrö bro +3,22
- Uppströms Härnestsbron +3,13
- Nedströms Härnestsbron +2,97
- Uppströms Yngsjövägen (väg 118) +2,95
- Nedströms Yngsjövägen (väg 118) +2,78

Andra mindre vattendrag

Ett framtida förändrat klimat med större och mer intensiv nederbörd liksom förändrade grundvattennivåer kan öka benägenheten för ras, erosion och översvämningsutbredning utmed vissa vattendrag och dikningsföretag. Risken för utveckling av raviner i samband med kraftig nederbörd bedöms öka på Linderödsåsens nordsluttning, men även övriga åsar kan vara i riskzonen.

FRAMTIDA UTVECKLING

Övergripande riktlinjer

Kommunens ställningstagande

- Inom områden som kan komma att påverkas av höjd grundvattennivå, översvämningsutbredning eller erosion ska ny bebyggelse och infrastruktur undvikas eller anpassas till gällande risknivåer.
- Vid planering och projektering i ett område med högt grundvatten, krävs normalt en dagvattenutredning och eller en grundvattenutredning, för att klargöra förutsättningarna på den aktuella platsen.
- Behovet av reviderade risknivåer för höjd grundvattennivå, översvämningsutbredning och erosion ska kontinuerligt följas upp.
- Behovet av förändrade eller preciserade riktlinjer för skydd av bebyggelse och andra värden ska följas upp. Detta ska även innefatta natur och rekreationsområden.
- Vidare strategier för att bemöta en stigande havsnivå/översvämningsutbredning ska arbetas fram.

Kustområdet från Tosteberga till Juleboda

Kommunens ställningstagande

- Vid nybyggnation ska färdigt golv ligga på minst +3,0 meter för att skydda byggnadens grundläggning mot både höjd grundvattennivå och eventuell översvämningsrisk. För områden nära Helge å i Yngsjö by och vid Nyehusen ska färdigt golv ligga på minst +3,3 meter.
- Avsteg från dessa krav kan göras om grundläggningen har en godtagbar teknisk lösning med avseende på risk för översvämning och höjd grundvattennivå. Avsteg kan även göras för enklare tillbyggnader på 15 m² eller mindre.
- Inom områden som kan komma att påverkas av erosion ska ny bebyggelse och infrastruktur undvikas så länge skyddet av området inte är säkerställt. Med nuvarande kunskapsunderlag kan ett ca 50 meter brett område från strandlinjen och inåt land komma att påverkas av erosion inom 100 år om inga åtgärder vidtas.
- Behoven av att skydda befintlig bebyggelse, infrastruktur och strandområden mot översvämning och erosion ska följas upp.
- Som underlag för bedömning av riskhänsyn och skyddsåtgärder utmed Åhuskusten gäller *Konsekvenser för Åhuskustens bebyggelse vid en framtida höjd havsnivå - översvämning - högt grundvatten - erosion*, Stadsbyggnadskontoret och C4 Teknik 2007 samt *Hållbar utveckling av kuststräckan i Kristianstads kommun - erosion, skred/ras och översvämning* SGI 2008.

Helge ås vattensystem

Kommunens ställningstagande

- För riktlinjer gällande bebyggelse och dagvattenhantering inom staden Kristianstad hänvisas till *Fördjupad översiktsplan för Kristianstad stad (2009)*.
- Färdigt golv i ny bebyggelse ska ligga minst 0,5 meter över högsta beräknade vattennivå.
- Avsteg från dessa krav kan göras om grundläggningen har en godtagbar teknisk lösning med avseende på risken för översvämning. Avsteg kan även göras för enklare tillbyggnader på 15 m² eller mindre.
- Behoven av att skydda befintlig bebyggelse och infrastruktur mot översvämning och erosion ska följas upp.

Övriga mindre vattendrag

Kommunens ställningstagande

- Vid nybyggnation nära mindre vattendrag och dikningsföretag behöver eventuell risk för framtida ras, erosion eller översvämning bedömas i samband med planläggning och bygglov.

Yngsjö by vid högvatten i Helge å februari 2007.

Vattendrag på Linderödsåsen vid Degeberga.